ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน)

ปริญญา

จิตวิทยาชุมชน | จิตวิทยา

สาขา | **ภาควิชา**

เรื่อง อิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Influence of Personality, Socialization, and Trust on Political Leadership Faith of Students at Kasetsart University

นามผู้วิจัย นางสาววิภาวี เหมาะงาม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโทหญิง งามลมัย ผิวเหลือง, ปร.ด.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม .....

(อาจารย์ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน, กศ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทิพย์วัลย์ สุรินยา, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....

(รองศาสตราจารย์กัญจนา ธีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ..... **เดือน** ..... **พ.ศ.** .....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

อิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Influence of Personality, Socialization, and Trust on Political Leadership Faith of Students at Kasetsart University

โดย

นางสาววิภาวี เหมาะงาม

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน)
พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิภาวี เหมาะงาม 2555: อิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาชุมชน) สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน ภาควิชาจิตวิทยา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโทหญิง งามลมัย ผิวเหลือง, ปร.ด. 186 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจ และความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2) อิทธิพลร่วมของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจที่มีต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ข้อมูลเก็บจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ในภาคปลายปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,066 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1) นิสิตมีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้าง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการมีสติ อยู่ในระดับสูง การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจต่อผู้นำทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง และมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบประกอบด้วยปัญญา 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า ตัวแปรอิสระร่วมกันอธิบายความศรัทธาแบบประกอบด้วยปัญญาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 29.4 ($R^2 = 0.294$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาของบิดามารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรงและมีความมั่นคงสม่ำเสมอ ในขณะที่ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ พบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว ดังกล่าวในข้างต้น มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 28.5 ($R^2 = 0.285$)

_____ _____ ___ / ___ / ___

ลายมือชื่อนิสิต ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Wipawee Mohngam 2012: Influence of Personality, Socialization, and Trust on Political Leadership Faith of Students at Kasetsart University. Master of Science (Community Psychology), Major Field: Community Psychology, Department of Psychology. Thesis Advisor: Assistant Professor Wing Commander Ngamlamai Pilueang, Ph.D. 186 pages.

The objectives of this study were as following: 1) to study the personal factors, personality, socialization and trust on political leader of students at Kasetsart University. and 2) to analyze influence of personality, socialization and trust on political leader of students at Kasetsart University. The data were collected from 1,066 under-graduated students of Kasetsart University. Research instrument was the questionnaires, the data were analyzed by using statistical method; percentage, mean, standard deviation and multiple regression analysis with stepwise method.

The results had concluded as following: firstly, the students had average level of the neuroticism dimension of personality, the openness dimension, the agreeableness dimension, and the extraversion dimension of personality were at the high level; average level of socialization; average level of trust and rightful faith on political leadership with consciousness. Secondly, results from multiple regression analysis with stepwise method indicated that independent variable could predict the rightful faith with consciousness with the statistical significance level of 0.05 at 29.4 percents ($R^2 = 0.294$). The study was also found that 11 independent variables including sex, GPA, birthplace, father's education, mother's occupation, neuroticism, extraversion, openness, friend's influence, and trust on political integrity and consistency. While, The rightful faith with emotion could be predicted by 11 independent variables as well as the faith with consciousness with the statistical significance level of 0.05 at 28.5 percents ($R^2 = 0.285$).

_____ _____ ___ / ___ / ___

Student's signature Thesis Advisor's signature

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาจากบุคคลหลายท่าน ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ นาวาอากาศโทหญิง ดร.งามลมัย ผิวเหลือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อาจารย์ ดร. ธีรพัฒน์ วงศ์คุ้มสิน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม รองศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ วันทะนะ ประธานการสอบ และรองศาสตราจารย์ ดร.พิมลพรรณ อิศรภักดี ผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า ให้ความรู้ คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตลอดจนการแก้ไขสิ่งที่บกพร่องต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านอย่างสูงมาไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาจิตวิทยาชุมชนที่ได้ให้คำปรึกษา และคอยช่วยเหลือจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผ่านไปด้วยดี ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ คือ น้องๆ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ชั้น ปีที่ 1-4 ที่สละเวลาในการทำแบบสอบถามที่มีจำนวนหลายหน้าจนน้องบางคนเริ่มท้อ แต่ก็ทำแบบสอบถามจนครบและทำให้วิทยานิพนธ์ครั้งนี้สมบูรณ์

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อโกมล และคุณแม่ศิริพร เหมาะงาม พร้อมพี่สาว และทุกคนในครอบครัว ที่คอยให้กำลังใจและอยู่เบื้องหลังความสำเร็จ สนับสนุนในด้านต่างๆ โดยเฉพาะคุณพ่อ ที่คอยมารับมาส่ง และสนับสนุนค่าเล่าเรียนในการเรียนปริญญาโท ตลอดจนจบการทำวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ เพื่อนๆ พี่ๆ จิตวิทยาชุมชน ที่คอยให้คำปรึกษา เพื่อนๆ สาธิตจุฬาฯ รุ่นที่ 40 ที่คอยช่วยเหลือ และคอยกระตุ้นให้มีกำลังใจในการทำงาน แก้ไขภาษา เรียบเรียงงานให้มีความสมบูรณ์มากขึ้น

สุดท้ายนี้ขอขอบพระคุณบูรพาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และผู้มีพระคุณทุกท่านทุกๆ สิ่งล้วนเป็นแรงบันดาลใจอันยิ่งใหญ่ มีส่วนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการทำวิทยานิพนธ์นี้ได้

วิภาวี เหมาะงาม

เมษายน 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (3)

บทที่ 1 บทนำ 1

ความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ในการวิจัย 4

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 4

ขอบเขตของการวิจัย 4

นิยามศัพท์ 6

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 13

แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง 13

แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง 14

แนวความคิดเกี่ยวกับความศรัทธา 22

แนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ 29

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการขัดเกลาทางสังคม 46

แนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางการเมือง 57

แนวความคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ 62

แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมือง 67

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 70

สรุปแนวคิดและทฤษฎีสู่กรอบแนวคิกการวิจัย 72

กรอบแนวความคิด 77

สมมติฐานงานวิจัย 78

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 79

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย 79

วิธีการศึกษา 81

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 82

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ 87
การเก็บรวบรวมข้อมูล 89
การวิเคราะห์ข้อมูล 90
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 90
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย 91
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์ 92
ผลการวิจัย 92
ข้อวิจารณ์ 123
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ 138
สรุปผลการวิจัย 138
ข้อเสนอแนะ 142

เอกสารและสิ่งอ้างอิง 145

ภาคผนวก 156
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 157
ภาคผนวก ข ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 163
ภาคผนวก ค ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
และระดับการรับรู้ของเครื่องมือรายข้อ 173
ภาคผนวก ง รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม 184

ประวัติการศึกษาและการทำงาน 186

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามคณะ	81
2	จำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล	92
3	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และบุคลิกภาพรายองค์ประกอบของนิสิต	99
4	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการขัดเกลาทางสังคมในแต่ละหน่วยสังคมของนิสิต	100
5	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนิสิต	100
6	จำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามคะแนนความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง	101
7	ตารางแสดงระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม	106
8	ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ	111
9	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองในส่วนของศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา	115

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ในส่วนของศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์	117
11	ตารางสรุปตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตทั้งศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาและศรัทธาที่ไม่ประกอบด้วยปัญญา	120

ตารางผนวกที่

1	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพรายองค์ประกอบ	164
2	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว	164
3	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	165
4	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านความเปิดกว้าง	165
5	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น	166
6	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านการมีสติ	166

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
7	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมรายด้านและโดยรวม	167
8	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว	167
9	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน	168
10	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา	168
11	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน	169
12	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมือง รายด้านและโดยรวม	169
13	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความซื่อตรง	170
14	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมือง มีความสามารถ	170
15	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมือง มีความสม่ำเสมอ	170
16	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมือง มีความจงรักภักดี	171

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
17	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความเปิดเผย	171
18	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองโดยรวม	172
19	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และบุคลิกภาพรายองค์ประกอบของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	174
20	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการขัดเกลาทางสังคมในแต่ละหน่วยสังคมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	176
21	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	178
22	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	180

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยในปัจจุบันมีแนวโน้มที่ระบบการเมืองจะมีการกระตุ้นให้ประชาชนในแต่ละสังคมมีความต้องการมีส่วนร่วมทางการปกครองมากขึ้น อาทิ การเรียกร้องเสรีภาพ ความต้องการความเสมอภาคและความเป็นธรรมของรัฐ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546: 13) โดยคนไทยมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะของการสนใจทางการเมืองมากขึ้น และเริ่มมีความเชื่อมั่นในพลังและความสามารถของตนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การมีทัศนคติหรือเจตคติต่อประชาธิปไตย เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่จะช่วยยกระดับและรักษาประชาธิปไตยให้ยั่งยืน (ศรัณยุ หมั้นทรัพย์, 2551: 1)

พฤติกรรมทางการเมืองเป็นลักษณะของการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อการเมืองในรูปแบบต่างๆ พฤติกรรมทางการเมืองที่บุคคลแสดงออกจะส่งผลกระทบต่อทั้งตนเอง สังคม และประเทศชาติ พฤติกรรมทางการเมืองดังกล่าวรวมถึง ลักษณะรูปแบบของกิริยาอาการและความนึกคิดทางการเมืองการปกครองเป็นต้นว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมทางการเมืองต่างๆ เช่น การออกเสียงเลือกตั้ง การปฏิบัติตามกฎหมาย ความสนใจทางการเมือง ความเบื่อหน่ายทางการเมืองและความเชื่อมั่นทางการเมือง เป็นต้น (สมศักดิ์ เกี่ยวกิ่งแก้ว, 2522: 2) โดยสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในเชิงจิตวิทยาคือ ความเชื่อ (Belief) และทัศนคติ (Attitude) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นการศึกษาคุณลักษณะของบุคคลด้วยปัจจัยทางจิตวิทยา จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมความมั่นคงทางจิตใจ ความเชื่อถือ และแนวทางการเมืองของบุคคล โดยจะช่วยให้เข้าใจว่าบุคคลย่อมจะมีแนวความคิดแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ยังช่วยให้ เรียนรู้ถึงพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเมืองและเข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองได้ดีขึ้น (ทิพาพร พิมพ์พิสุทธิ์, 2521: 27)

พฤติกรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลมีหลายแบบ ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล บุคคลที่จะมีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ บุคคลที่สนใจการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อในความสามารถของมนุษย์ เป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นคนของอื่นและกล้าแสดงความคิดเห็น รู้จักขอบเขตของหน้าที่และเสรีภาพของตนเอง มีความศรัทธาในกระบวนการทาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเมืองและตัวนักการเมือง โดยคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน ทั้งนี้มีผลสืบเนื่องจากสภาพแวดล้อม สภาพสังคม สภาพการเลี้ยงดู สภาวะทางจิตใจ และสถานภาพของแต่ละบุคคลตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาในชีวิต ดังนั้นพฤติกรรมทางการเมืองจึงมีผลสืบเนื่องมาจากสถานภาพทางสังคม มรดกวัฒนธรรมและสภาพจิตใจของบุคคลเหล่านั้นประกอบกัน (ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2518: 109-116)

กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง องค์กรต่างๆ ในสังคมล้วนแต่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขัดเกลาทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน สื่อมวลชน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีบทบาทที่สำคัญในการช่วยส่งเสริมความโน้มเอียงทางการเมือง เช่น ความชื่นชอบ ความไว้ใจ หรือความศรัทธา ตลอดจนได้รับการถ่ายทอดความคิด ทัศนคติ จะทำให้หล่อหลอมกลายเป็นบุคลิกภาพและพฤติกรรมของแต่ละคนที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นพื้นฐานของระบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาการเมือง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526: 104)

การมีส่วนร่วมจากประชาชนมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การเมืองเป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ ผลของการมีส่วนร่วมเป็นการสะท้อนความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อการเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนของประเทศที่มีอายุครบ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาอุดมศึกษา อาชีวศึกษา และที่กำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นผู้ใหญ่อย่างเต็มตัว ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการผลักดันการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยเพื่อพัฒนาประเทศไทยต่อไปในอนาคต (สุขุม เฉลยทรัพย์, 2554: 1)

สิ่งที่สำคัญทางการเมืองนั้น คือ ความไว้วางใจ ถือว่าเป็นสิ่งที่ตระหนักกันมานานแล้ว โดยเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เนื่องจากความไว้วางใจทางการเมือง เป็นความรู้สึกโน้มเอียงขั้นพื้นฐานในจิตใจ (Basic Orientation) ที่จะทำให้มนุษย์มีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมทางการเมืองในรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น สนับสนุนค้ำจุนระบบการเมือง ต่อต้านระบบการเมือง หรือแสดงความเหินห่างทางการเมือง (Alienated) สามารถกล่าวได้ว่าความไว้วางใจทาง การเมืองนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเป็นอย่างมาก (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526: 52-53) นอกจากนี้ ความไว้วางใจทางการเมืองยังมีบทบาทสำคัญในการกำหนดตัวบุคคลในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง ไม่มีรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองใดที่จะดำรงอยู่ได้ ถ้าปราศจากความจงรักภักดีและความไว้วางใจจากประชาชน โดยเฉพาะผู้นำทางการเมืองซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ที่สำคัญๆ ของประเทศ จำเป็นจะต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการเข้ามาบริหารประเทศ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาและความขัดแย้งตามมาในภายหลัง เช่นเดียวกับความศรัทธา ซึ่งความศรัทธาคือ ความเชื่อถือเชื่อมั่น ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผล โดยลักษณะความศรัทธาที่มีเหตุผลนั้นจะประกอบ ด้วยลักษณะความเชื่อที่มีการใช้ปัญญาในการพิจารณาเหตุผลว่าสิ่งใดที่ควรเชื่อ และสิ่งใดไม่ควรเชื่อเพื่อที่จะไม่หลงงมงายไร้เหตุผล (เอื้อน เล่งเจริญ, 2537: 40) แต่ความเชื่อความศรัทธาของแต่ละบุคคลนั้นมักจะมีความแตกต่างกันโดยบางคนอาจจะมีความเชื่อแบบหลงงมงาย ในขณะที่บางคนมีความเชื่อโดยใช้พื้นฐานของเหตุผล บางคนเชื่อเพราะถูกบังคับ (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต, 2538: 14) ความศรัทธาแบบใช้ปัญญานั้นอาจจะเป็นพื้นฐานของความคิด ความเชื่อ ค่านิยมของแต่ละบุคคลในด้านต่างๆ ได้ เช่น ด้านศาสนา การศึกษา การประกอบอาชีพ รวมทั้งด้านการเมือง ซึ่งถ้าบุคคลมีความศรัทธาแบบใช้ปัญญาแล้วอาจจะทำให้บุคคลมีการตระหนักถึงส่วนรวม และแสดงออกพฤติกรรมทางการเมืองที่เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สังคมลดความขัดแย้งทางการเมือง ไม่เกิดความวุ่นวายและความรุนแรงทางการเมืองอย่างที่เคยเกิดขึ้นในสังคมไทย เช่น เหตุการณ์การจลาจลทางการเมืองในกรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนพฤษภาคม 2553

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาและมีความสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิต โดยผู้วิจัยสนใจศึกษากับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน เนื่องจากนิสิตเป็นกลุ่มเยาวชนมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับการศึกษาอุดมศึกษา ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการผลักดันในระบอบประชาธิปไตย โดยเป็นกลุ่มบุคคลที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ มีความสำคัญอย่างมากในการรับรู้ (Perception) ความเชื่อมั่น และความโน้มเอียงพื้นฐาน ต่อการเมืองอันเป็นสิ่งที่สำคัญของพลเมืองและระบบประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาประเทศไทยต่อไปในอนาคต (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526: 81) โดยสนใจที่จะศึกษากับนิสิตระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียง มีคุณภาพ มีความหลากหลายในสาขาวิชา ทั้งสายวิทยาศาสตร์สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์และเป็นสถาบันการศึกษาที่มีขนาดใหญ่เก่าแก่ ผลิตบุคลากรสู่อาชีพที่สำคัญของประเทศ ฉะนั้นการศึกษาถึงความศรัทธาทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์เป็นสิ่งที่น่าสนใจและเป็นสิ่งสำคัญ เพราะวิกฤติความศรัทธาและความเชื่อมั่นทางการเมืองของนิสิตจะเป็นสิ่งที่ทำให้สามารถคาดคะเนแนวโน้มของความคิดเห็นต่อประชาธิปไตยของนิสิตว่าจะมีพัฒนาการไปในทิศทางใด และเพื่อเป็นแนวทางในการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปรับปรุงหรือกำหนดหลักสูตรกิจกรรมในการแก้ไขพัฒนากระบวนวิธีคิด หรือเรียนรู้ด้วยปัญญาต่อระบบการเมือง การปกครอง และผู้นำทางการเมืองเพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจ และความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

2. เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจที่มีต่อความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยนี้ ทำให้ทราบและเข้าใจถึงบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจและความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน และเสนอเป็นแนวทางแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานิสิตในการเสริมสร้างและสนับสนุนความศรัทธาที่เหมาะสมทางด้านการเมืองรวมทั้งเป็นประโยชน์ให้กับผู้ที่สนใจในประเด็นนี้ได้ศึกษาและพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้อย่างดียิ่งขึ้นในอนาคต

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยคือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2554 จำนวน 26,498 คน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 เพศ
1.2 ชั้นปีที่ศึกษา
1.3 เกรดเฉลี่ยสะสม
1.4 กลุ่มสาขาวิชา
1.5 ภูมิลำเนา
1.6 ระดับการศึกษาของบิดา
1.7 ระดับการศึกษาของมารดา
1.8 อาชีพของบิดา
1.9 อาชีพของมารดา
1.10 รายได้ของบิดามารดา
1.11 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

2. บุคลิกภาพ โดยใช้แนวคิดบุคลิกภาพของ Costa and MacCrae (1992) ประกอบด้วยบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ คือ

2.1 บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuroticism)
2.2 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion)
2.3 บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (Openness)
2.4 บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness)
2.5 บุคลิกภาพด้านการมีสติ (Conscientiousness)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. การขัดเกลาทางสังคม โดยใช้แนวความคิดของ Bryjak and Soroka (1994) ประกอบด้วยหน่วยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม 4 หน่วย คือ

3.1 การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว
3.2 การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน
3.3 การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา
3.4 การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน

4. ความไว้วางใจทางการเมืองโดยใช้แนวคิดผู้นำที่มีความน่าไว้วางใจของ Robbins (2000) ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้

4.1 ผู้นำที่มีความซื่อตรง (Integrity)
4.2 ผู้นำที่มีความสามารถ (Competence)
4.3 ผู้นำที่มีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consistency)
4.4 ผู้นำที่มีความจงรักภักดี (Loyalty)
4.5 ผู้นำที่มีความเปิดเผย (Openness)

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความศรัทธาทางการเมือง โดยใช้แนวคิดความศรัทธาตามหลักพระพุทธศาสนา และ เอื้อน เล่งเจริญ (2537) ซึ่งแบ่งความศรัทธาออกเป็น 2 แบบ คือ

1. ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา
2. ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์

นิยามศัพท์

นิสิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ภาคปลาย ปีการศึกษา 2554

เพศ หมายถึง ลักษณะเพศของนิสิต แบ่งเป็นเพศชาย หรือ เพศหญิง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชั้นปีการศึกษา หมายถึง ระดับชั้นปีที่เรียนของนิสิตในปีการศึกษา 2554

เกรดเฉลี่ย หมายถึง ผลการเรียนหรือเกรดเฉลี่ยสะสม (GPA) นับถึงภาคต้นปีการศึกษา 2554 โดยแบ่งช่วงของเกรดเฉลี่ยสะสมระหว่าง 0.00-2.00, 2.01-2.50, 2.51-3.00, 3.01-3.50 และ 3.51-4.00

กลุ่มสาขาวิชา หมายถึง กลุ่มของสายการเรียนของคณะที่นิสิตสังกัด โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มสาขาวิชา คือ กลุ่มสาขาวิชาสายวิทยาศาสตร์ และกลุ่มสาขาวิชาสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

กลุ่มสาขาวิชาสายวิทยาศาสตร์ หมายถึง กลุ่มของสายการเรียนที่ประกอบด้วย คณะวิทยาศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเกษตร คณะประมง คณะวนศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะอุตสาหกรรมเกษตร คณะเทคนิคการสัตวแพทย์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

กลุ่มสาขาวิชาสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หมายถึง กลุ่มของสายการเรียนที่ประกอบด้วย คณะเศรษฐศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะสังคมศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์

ภูมิลำเนา หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ประกอบด้วยจังหวัดบ้านเกิดของนิสิต แบ่งเป็น กรุงเทพและปริมณฑล ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคใต้

ระดับการศึกษาของบิดา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของบิดาของนิสิตที่ได้รับนับถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น ไม่ได้รับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก

ระดับการศึกษาของมารดา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของมารดาของนิสิตที่ได้รับนับถึงวันที่ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น ไม่ได้รับการศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และระดับปริญญาเอก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาชีพของบิดา หมายถึง ประเภทของงานประจำที่บิดาทำเพื่อก่อให้เกิดราย ได้แก่ ครอบครัว แบ่งเป็น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง และอื่นๆ

อาชีพของมารดา หมายถึง ประเภทของงานประจำที่มารดาทำเพื่อก่อให้เกิดราย ได้แก่ ครอบครัว แบ่งเป็น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ค้าขาย เกษตรกร ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างและ อื่นๆ

รายได้ของบิดามารดา หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพของของบิดา มารดารวมกันในแต่ละเดือน โดยแบ่งช่วงของรายได้เฉลี่ยเป็น ต่ำกว่า 20,000 บาท 20,001-40,000 บาท 40,001-60,000 บาทและ มากว่า 60,000บาทขึ้นไป

สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง สถานภาพการครองคู่ตามลักษณะการอาศัย อยู่ร่วมกันของบิดามารดาของนิสิต โดยยึดหลักพฤตินัยเป็นหลัก แบ่งเป็น บิดามารดาอยู่ร่วมกัน บิดามารดาหย่าร้าง บิดามารดาเป็นหม้าย และบิดามารดาแยกกันอยู่

การเมือง หมายถึง งานต่างๆ ที่เกี่ยวกับการใช้อำนาจในการปกครองและบริหารจัดการ ประเทศ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ประชาชนมีความผาสุก และประเทศชาติมีความเจริญมั่นคง ปลอดภัย โดยมีรัฐบาลและผู้นำทางการเมืองซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนให้ เป็นตัวแทน ในการปกครองและบริหารประเทศ

ผู้นำทางการเมือง หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นนักการเมืองและดำรงตำแหน่ง ทางการเมือง มีอำนาจในการสั่งการและบริหารจัดการประเทศได้แก่ นายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น

ความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมือง หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบ ชื่นชมของนิสิตที่มีต่อบุคคลซึ่งเป็นผู้นำทางการเมือง โดยสามารถแบ่งความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทาง การเมืองออกเป็น 2 แบบ คือ ความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองที่ประกอบด้วยใช้ปัญญาและความ ศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองที่ประกอบด้วยอารมณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองที่ประกอบด้วยใช้ปัญญา หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบชื่นชมของนิสิตที่มีต่อบุคคลซึ่งเป็นผู้นำทางการเมืองโดยการใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญถึงความสมเหตุสมผลและความเหมาะสมก่อนที่จะตัดสินใจว่าควรจะศรัทธาในบุคคลที่เป็นผู้นำทางการเมืองนั้นหรือไม่ คนที่มีความศรัทธาประเภทนี้จะมีจุดยืนของตัวเองไม่เชื่ออะไรง่ายๆ หรือไม่เชื่อในทันที จะใช้ปัญญาพิจารณาก่อนตัดสินใจ

ความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองที่ประกอบด้วยอารมณ์ หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบชื่นชมของนิสิตที่มีต่อบุคคลซึ่งเป็นผู้นำทางการเมืองโดยขาดการใช้ปัญญาในในการพิจารณาใคร่ครวญถึงความสมเหตุสมผลและความเหมาะสมก่อนที่จะตัดสินใจว่าควรจะศรัทธาในบุคคลที่เป็นผู้นำทางการเมืองนั้นหรือไม่ คนที่มีความศรัทธาประเภทนี้จะใช้อารมณ์ส่วนตัวในการพิจารณาตัดสินใจเป็นหลักมักจะหูเบา คล้อยตามและเชื่อบุคคลอื่นที่มาชักจูงเรื่องต่างๆ ด้านการเมืองได้ง่าย ขาดจุดยืนที่แน่นอนของตนเอง และจะมีลักษณะของความหลงงมงายต่อบุคคล ปราศจากเหตุผลและกระบวนการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะบุคคลโดยส่วนรวมของนิสิต ประกอบด้วยความรู้สึกนึกคิด สิ่งจูงใจ เจตคติ ค่านิยม ลักษณะการเรียนรู้และการรับรู้ วิธีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ต่างๆ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuroticism) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (Openness) บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) และบุคลิกภาพด้านการมีสติ (Conscientiousness)

บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตที่มีความวิตกกังวลต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว หงุดหงิดง่าย รู้สึกท้อแท้ ไม่มีกำลังใจ ซึมเศร้าง่าย ประหม่า ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ และมีอารมณ์เปราะบาง ไม่มั่นคง

บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตที่มีความอบอุ่น เป็นมิตรกับผู้อื่นชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น กล้าแสดงออกแสดงความคิดเห็น ชอบทำกิจกรรมที่ท้าทาย ตื่นเต้น ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสและมองโลกในแง่ดี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตที่ช่างฝัน มีจิตนาการ มีความคาดหวัง มีสุนทรียภาพ รับรู้ความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง ชอบกิจกรรมแปลกใหม่ มีความคิดริเริ่ม เป็นนักปฏิบัติ มีมุมมองและยอมรับค่านิยมใหม่ๆ

บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตที่ตรงไปตรงมา ไว้วางใจผู้อื่น ไม่คดโกงจริงใจ ชอบความปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจอ่อนโยน มีน้ำใจ อ่อนน้อมถ่อมตน และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

บุคลิกภาพด้านการมีสติ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของนิสิตที่สามารถ จัดการกับตนเอง ได้อย่างมีเหตุผล มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความพยายามกระตือรือร้น มีความรอบคอบ ไตร่ตรองก่อนลงมือปฏิบัติ

การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมือง หมายถึง กระบวนการที่นิสิตได้รับการถ่ายทอด ความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐานและค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมือง จากกลุ่มบุคคลและองค์กรต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน โดยมีผลให้ผู้ได้รับการถ่ายทอดมีความโน้มเอียงความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมือง ไปในทิศทางเดียวกับผู้ให้การถ่ายทอด

การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัว หมายถึง กระบวนการที่นิสิตได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐานและค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมืองจากบุคคลครอบครัว เช่น พ่อ แม่ พี่ น้อง เป็นต้นโดยการให้โอกาสนิสิตมีส่วนร่วมในการรับฟัง แสดงความคิดเห็น ตัดสินใจการแก้ไขปัญหาต่างๆ พูดคุยสนทนาในประเด็นปัญหาด้านการเมือง

การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน หมายถึง กระบวนการที่นิสิตได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐานและค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมืองจากเพื่อนในกลุ่มต่างๆ เช่น กลุ่มเพื่อนบ้าน กลุ่มเพื่อนที่มหาวิทยาลัย หรือกลุ่มเพื่อนในองค์กรต่างๆ ที่นิสิตเป็นสมาชิก โดยการที่นิสิตได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองกับเพื่อน การเปิดใจยอมรับฟัง ความคิดเห็นของกลุ่ม การยอมรับทัศนคติจากเพื่อนในกลุ่มเดียวกัน การปฏิบัติตนตามบรรทัดฐาน ของกลุ่ม เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษา หมายถึง กระบวนการที่นิสิตได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐานและค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษา เช่น ครู อาจารย์ หลักสูตรการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตรและนอกหลักสูตร โดยการที่สถาบันการศึกษามีการสอดแทรกแนวคิดทางการเมืองในหลักสูตรการเรียนการสอน จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้ทางการเมือง การเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองและให้นิสิตได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสื่อมวลชน หมายถึง กระบวนการที่นิสิตได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐานและค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เนต โดยการที่นิสิตได้มีโอกาสในการติดตามข่าวสารสถานการณ์ ความเคลื่อนไหวทางการเมือง รายการข่าวด้านการเมือง ติดตามการฟังอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล และติดตามข่าวสารทางการเมืองของต่างประเทศ เป็นต้น

ความไว้วางใจต่อผู้นำทางการเมือง หมายถึง การที่นิสิตรับรู้ ความเชื่อถือ และเชื่อมั่นที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยความไว้วางใจทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้นำทางการเมืองมีคุณลักษณะ 5 ประการ คือ ผู้นำที่มีความซื่อตรง (Integrity) ผู้นำที่มีความสามารถ (Competence) ผู้นำที่มีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consistency) ผู้นำที่มีความจงรักภักดี (Loyalty) และผู้นำที่มีความเปิดเผย (Openness)

ความไว้วางใจต่อผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง หมายถึง การที่นิสิตรับรู้ เชื่อถือ และเชื่อมั่นว่า ผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นคุณธรรม มีความถูกต้องและยุติธรรม ยึดหลักความเสมอภาค รักษาคำมั่นสัญญา ทั้งการกระทำและคำพูด รวมไปถึงการปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ

ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความสามารถ หมายถึง การที่นิสิตรับรู้ เชื่อถือ และเชื่อมั่นว่าผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ ในงานด้านการเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ หมายถึง การที่นิสิตรับรู้ เชื่อถือ และเชื่อมั่นว่าผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ทีมีความเสมอต้นเสมอปลาย สามารถดูแลให้ความสนใจห่วงใยประชาชน รักษาสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความจงรักภักดี หมายถึง การที่นิสิตรับรู้ เชื่อถือ และเชื่อมั่นว่าผู้นำทางการเมืองมีความตั้งใจและความเต็มใจที่จะปกป้อง เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้เป็นพระมุขของประเทศรวมไปถึงการรักษากฎหมายและรัฐธรรมนูญ

ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความเปิดเผย หมายถึง การที่นิสิตรับรู้ เชื่อถือ และเชื่อมั่นว่าผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้เต็มใจที่จะแบ่งปันความคิดและให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการนำเสนอแผนการดำเนินงาน รวมไปถึงกิจกรรมของรัฐโดยไม่ปิดบัง พร้อมทั้งชี้แจงให้เห็นถึงปัญหาในสังคมอย่างเต็มที่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจที่มีต่อความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากเอกสารตำราต่างๆ ประกอบด้วยหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง
2. แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง
3. แนวความคิดเกี่ยวกับความศรัทธา
4. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
5. แนวความคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม
6. แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการขัดเกลาทางการเมือง
7. แนวความคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ
8. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการเมือง

การเมือง หมายถึง การกระทำต่างๆ ที่เกี่ยวกับการที่ตองใช้อำนาจมาเป็นเครื่องมือในการบริหารรัฐ การจัดระเบียบสังคมของรัฐ รวมถึงการใช้อำนาจการตัดสินใจเพื่อให้เกิดการจัดสรรคุณค่าในสังคม เพื่อให้สังคมมีระเบียบและอยู่ร่วมกันโดยการยอมรับข้อกำหนดและปฏิบัติตาม

ความหมายของการเมือง

ทิพพันธ์ นาคะตะ (2525 อ้างใน สุรพร สุวานิโช, 2535) ได้สรุปว่า การเมืองเป็นเรื่องของการตัดสินตกลงใจร่วมกัน เป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่อมีอิทธิพลในการกำหนดนโยบาย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุมพล หนิมพานิช (2527) ได้อธิบายว่า การเมืองหรือความสัมพันธ์ใดๆ ในทางการเมือง เป็นเรื่องเกี่ยวกับการบังคับให้มีการปฏิบัติตามคำสั่ง ระเบียบ กฎเกณฑ์ที่สามารถดำเนินให้บรรลุอย่างต่อเนื่องได้ภายในดินแดนใดดินแดนหนึ่ง โดยการบังคับนั้นเป็นการใช้กำลังบังคับที่ชอบธรรมจากเจ้าหน้าที่ของฝ่ายบริหารหรือรัฐบาล การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจ การบังคับให้มีการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์หรืออำนาจอันชอบธรรม การเมืองเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับการรวมตัวและใช้อำนาจเจ้าหน้าที่ในสังคมโดยมีความมุ่งหมายที่จะสถาปนาหรือดำรงไว้ซึ่งความเป็นระเบียบเรียบร้อย การขจัดความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือกลุ่ม เพื่อสนองเป้าหมายต่างๆ ร่วมกัน และการเมืองเป็นเรื่องของอิทธิพล ผู้ทรงอิทธิพลและเป็นเรื่องของใคร ได้อะไร เมื่อไร และอย่างไร

ประยุทธ์ ปยุตฺโต (2531) ได้กล่าวว่า การเมืองคืองานของรัฐหรืองานของแผ่นดิน โดยเฉพาะการบริหารราชการแผ่นดิน เป็นงานที่มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม

เทพ สุนทรศารทูล (2531 อ้างใน วุฒินันท์ กันทะเตียน, 2541) ได้กล่าวว่า การเมือง คือ การปกครองประเทศชาติบ้านเมือง โดยมีจุดมุ่งหมายตรงกันคือ เพื่อความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ และเพื่อความผาสุกของประชาชน

จากความหมายของการเมืองดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การเมือง หมายถึง งานที่เกี่ยวของกับรัฐและแผ่นดิน การบริหารประเทศ การปกครองประเทศชาติบ้านเมือง เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อส่วนรวม มีวัตถุประสงค์เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม ความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติ และเพื่อความผาสุกของประชาชน

แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำทางการเมือง

ผู้นำ (Leader) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งต่อความสำเร็จ เพราะผู้นำมีภาระหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงที่จะต้องวางแผนสั่งการดูแล และควบคุมให้บุคลากรขององค์การปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ฉะนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าการปฏิบัติงานต่างๆ นั้นจะสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถของผู้นำด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายของผู้นำ

สำหรับความหมายขงผู้นำได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ต่างๆ ดังนี้

โสภา ชูพิกุลชัย (2521) กล่าวว่าผู้นำ คือผู้ที่สมาชิกในกลุ่มเลือกขึ้นมาอย่างเป็นทางการและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป การเป็นผู้นำมิใช่แต่เพียงเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงเท่านั้นยังต้องคำนึงถึงว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากความสัมพันธ์ของผู้นำกับสมาชิกภายในกลุ่มและกระบวนการทางสังคม

พรนพ พุกกะพันธุ์ (2544: 19) สรุปไว้ว่า ผู้นำ หมายถึงบุคคลที่ได้รับแต่งตั้งขึ้นมาหรือได้รับการยกย่องให้เป็นหัวหน้า เป็นผู้ตัดสินใจ เพราะมีความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชาและจะพาผู้ตามหรือผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาหรือหมู่ชนไปในทางที่ดีหรือชั่วได้โดยใช้อิทธิพลในความสัมพันธ์ที่มีอยู่

อาจสรุปได้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่ได้รับการยกย่องให้เป็นผู้ตัดสินใจ มีอิทธิพลเหนือคนอื่นหรือมีบทบาทสำคัญในการนำไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อความสันติสุขของสังคมและประเทศชาติ

คุณลักษณะของผู้นำ

ดนัย เทียนพุฒ (2539) ได้อธิบายถึงคุณสมบัติของผู้นำไว้ดังนี้

1. มีความรู้ความสามารถทั้งจากการสั่งสอนมาจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์และกลั่นกรองสิ่งนั้นให้เหมาะสม

2. มองการณ์ไกล สามารถคาดการณ์ปัญหาหรือเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องเป็นระบบและหาทางป้องกันมิให้เกิดเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา

3. มีความรับผิดชอบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. มีความกระตือรือร้น ผู้นำจะต้องมุ่งมั่นเอาจริงเอาจังในการทำงาน แสวงหาหรือใฝ่หาวิธีการทำงานที่ทำให้รู้สึกสนุกสนานในการทำงาน ตลอดจนความทะเยอทะยานเพื่อความก้าวหน้า

5. กล้าตัดสินใจ นับเป็นประการที่มีความสำคัญมากสำหรับผู้นำ การกล้าที่จะตัดสินใจก็แสดงถึงเป็นคนที่มีความกล้าเสี่ยงอยู่ในตนเอง

6. มีมนุษยสัมพันธ์สูง มีข้อสังเกตว่าคนที่ตำแหน่งยิ่งสูงยิ่งอ่อนน้อม สุภาพ พูดจาดีเข้ากับใครก็ได้และที่สำคัญมีความสามารถในการรวมคนให้ทำงานร่วมกันได้ ในลักษณะที่ก่อให้เกิด ความร่วมมือ ร่วมใจและประสานงานกัน

7. มีคุณธรรม ผู้นำจะต้องรู้ว่าสิ่งใดควรหรือไม่ควรในการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งในการดำเนินชีวิตเพราะสิ่งที่ผู้นำปฏิบัติคือภาพลักษณ์ขององค์การด้วย

ยงยุทธ เกษสาคร (2541) ผู้นำควรมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความสุขุม เยือกเย็น แก้ปัญหาด้วยเหตุด้วยผล มีความมั่นคงทางอารมณ์

2. มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและคาดการณ์และประเมินสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างถูกต้องตลอดทั้งการเตรียมการเพื่อรับกับสถานการณ์ที่เป็นปัญหาในอนาคต

3. ความสามารถในการบริหารความขัดแย้งมีทางออกในการจัดการกับสภาวการณ์ที่ขัดแย้งได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์และข้อจำกัด

4. ความสามารถในการตัดสินใจได้ถูกต้อง รวดเร็ว และทันต่อเหตุการณ์โดยมีเหตุผลเพียงพอ ความสามารถในการตัดสินใจ แสดงถึงความกล้าหาญ กล้าเสี่ยงของผู้นำด้วย

5. ความสามารถในการสื่อสาร สามารถสื่อสารได้กับคนทุกระดับ มีความสามารถในการพูดโน้มน้าวจูงใจ การพูดในที่ชุมชน การเจรจาต่อรองตลอดจนความสามารถในการนำประชุม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

6. ความรอบรู้ในงานที่รับผิดชอบและเรื่องอื่นๆ ใส่ใจในการศึกษาและพัฒนาความรู้ในงานที่รับผิดชอบและข่าวสารข้อมูลทั้งภายใน-ภายนอก

7. ความขยันขันแข็ง มีความมานะอดทนบากบั่นไม่ย่อท้อง่ายๆ ทนต่อความยากลำบากได้

8. การเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ ริเริ่มในสิ่งใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์อยู่เสมอ ไม่ยึดติดอยู่กับรูปแบบและวิธีทำงานแบบเก่าๆ ที่ทำให้ตนรู้สึกมั่นคง

9. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม มีความพร้อมที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่น เปิดรับความเห็นจากส่วนรวม และตัดสินใจร่วมกับกลุ่มได้

10. ความสามารถในการวิเคราะห์วินิจฉัย มีความสามารถในการคาดเดาเหตุการณ์ต่างๆ มีวิธีการคิดและวิเคราะห์ปัญหา ตลอดทั้งแนวทางแก้ไขได้อย่างลึกซึ้ง

11. มีมนุษยสัมพันธ์ มีทักษะทางสังคม ทักษะการประสานงาน ปรับตัวได้ดีมีความเป็นมิตร ยืดหยุ่นรู้จักให้อภัย มีอารมณ์แจ่มใสเบิกบานน่าคบหา อดทนต่อคำวิจารณ์ได้

12. ทำงานภายในสภาวการณ์ที่กดดัน สามารถบริหารจัดการกับความเครียดและความกดดันที่เกิดขึ้นและสามารถกลับเข้าสู่สภาพปกติได้โดยเร็ว

13. มีทัศนคติที่ดีต่อองค์การ มีความคิดไปในทิศทางเดียวกับเป้าหมายหลัก แม้มีความเห็นที่แตกต่างกันบ้างแต่ไม่เกิดความคับข้องใจที่จะปฏิบัติ

14. มีความสามารถในการวางแผนและประสานแผนได้ดี สามารถกำหนดแผนงานได้อย่างเหมาะสม และดำเนินการไปตามเป้าหมายที่วางไว้

15. การมีสัมพันธภาพที่เอื้อประโยชน์ต่องานในส่วนที่รับผิดชอบ

16. การรู้จักใช้ข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

17. มีเชาว์ปัญญาและการใช้วิจารณญาณที่ดี

18. เป็นผู้มีอุดมการณ์และหลักการที่ดี

กิติ ตยัคคานนท์ (2543: 30-39) ได้สรุปองค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้นำที่ดีนั้น ควรมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. มีสุขภาพสมบูรณ์แข็งแรงดี
2. มีความรู้ดี ต้องมีความรู้ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่และความรู้ทั่วไปอย่างดี
3. มีบุคลิกภาพดี
4. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความกระตือรือร้น
5. มีการกระบวนการพิจารณาตัดสินใจ
6. มีความกล้าหาญ เด็ดขาด
7. มีความแนบเนียนในการทำงาน
8. มีความอดทน มีสมาธิในการทำงาน
9. มีทักษะในการสื่อความหมาย
10. มีความเห็นอกเห็นใจ
11. ไม่เห็นแก่ตัว และเสียสละ
12. รู้จักยกย่อง ให้เกียรติและให้ความไว้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา
13. มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
14. มีความจงรักภักดี
15. มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
16. มีความตื่นตัวต่อสถานการณ์ต่างๆ
17. มีการวางแผนงานและการดำเนินงานตามแผนงาน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายของผู้นำทางการเมือง

Paige (1977) กล่าวว่า ความเป็นผู้นำทางการเมือง คือ พฤติกรรมของบุคคลในตำแหน่งที่มีอำนาจหน้าที่ทางการเมือง คู่แข่งของคนเหล่านี้และการปะทะสัมพันธ์กับสมาชิกอื่นๆ ในสังคมที่ปรากฏทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคตที่อาจเกิดขึ้นไปทั้งโลก และมิได้หมายถึงแต่เพียงบุคลิกภาพของปัจเจกชนเท่านั้น แต่รวมถึงผู้นำเป็นกลุ่ม (Collective Leadership) ที่รวมตัวกันที่มิได้อยู่โดดๆหากโดยการปะทะสัมพันธ์กับผู้ตาม

วิสุทธิ์ โพธิแท่น (2524) กล่าวถึงความหมายของผู้นำทางการเมืองไว้ว่าผู้นำทางการเมือง (Political elite) หรือผู้นำทางอำนาจ (Power elite) หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ครอบครองตำแหน่งแห่งอำนาจที่สามารถสั่งการได้ โดยไม่ได้คำนึงว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลนั้นๆ จะเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ หรือครอบครองปัจจัยการผลิต และใช้พลังแห่งการครอบครองนั้นเข้าดำรงตำแหน่งแห่งอำนาจนั้น หรือไม่

จากความหมายของผู้นำทางการเมืองข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ผู้นำทางการเมือง หมายถึงบุคคลที่ได้รับตำแหน่งหน้าที่ทางการเมือง ได้รับอำนาจจากประชาชน มีอิทธิพลในกระบวนการตัดสินใจทางการเมืองและการบริหารประเทศ

คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2539) กล่าวว่า คุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองที่พึงประสงค์มีองค์ประกอบ 3 ประการ คือ

1. ด้านคุณลักษณะชีวิต ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม การรักษาคำพูด ความมีระเบียบวินัย ความถ่อมตน ความกล้าหาญ ความเอาจริงเอาจัง ความอดทน และความเสียสละ เป็นต้น

2. ด้านบริบท ได้แก่ ผู้นำทางการเมืองที่มีการศึกษา มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความสามารถ ประสบความสำเร็จ มีความเป็นประชาธิปไตย มีความสามารถสื่อสารผ่านมวลชนได้ ปฏิบัติตามนโยบายที่แถลงไว้ให้เป็นรูปธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ด้านระบบ ได้แก่ ไม่ซื้อเสียง คอร์รัปชั่น ไม่ใช้อิทธิพลท้องถิ่น มีคุณสมบัติเหมาะสมกับหน้าที่การงาน คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากว่าส่วนตน เปิดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นต้น

จากองค์ประกอบทำให้สามารถอธิบายคุณลักษณะของผู้นำทางการเมืองได้ 10 ประการ คือ

1. ผู้นำทางการเมืองที่มีคุณภาพ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นนักบริหารที่ดี บริหารงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

2. ผู้นำทางการเมืองที่เป็นผู้มีคุณประโยชน์ ทำงานเพื่อส่วนร่วม มีความเสียสละ

3. ผู้นำทางการเมืองมีวิสัยทัศน์กว้างไกล เป็นที่น่าเชื่อถือ มีความคิดริเริ่ม เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. ผู้นำทางการเมืองที่มีคุณลักษณะชีวิตดี มีพื้นฐานการดำเนินชีวิตเสมอต้นเสมอปลาย มีความเมตตากรุณา มีความมั่นคงทางอารมณ์ รักษาจิตสำนึกให้ถูกต้องและชอบธรรมอยู่เสมอ ขยัน กล้าตัดสินใจ และมีความรับผิดชอบ

5. ผู้นำทางการเมืองที่มีคุณประวัติ มีประวัติที่ดี อดีตโปร่งใสทั้งชีวิตการงานและชีวิตส่วนตัว

6. ผู้นำทางการเมืองที่มีวาทศิลป์ มีคำพูดที่สุภาพ มีเหตุมีผล รักษาคำพูด รู้จักกาลเทศะและวางตนได้อย่างเหมาะสม

7. ผู้นำทางการเมืองที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ มีอุดมการณ์ ไม่ใช้อารมณ์ในการตัดสินใจ มีหลักในการดำเนินชีวิตและในการบริหารประเทศ

8. ผู้นำทางการเมืองที่มีความเข็มแข็ง เด็ดเดี่ยว และกล้าหาญ ในสถานการณ์ต่างๆ ที่มีความกดดัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

9. ผู้นำทางการเมืองต้องมีทีมทำงานที่มีความสามารถ

10. ผู้นำทางการเมืองที่มีอุดมการณ์ประชาธิปไตย

ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่าคุณลักษณะของผู้นำที่พึงประสงค์ คือ จะต้องมีคุณลักษณะชีวิตในด้านต่างๆ ที่ดี กล่าวคือ มีความสามารถในการจัดการบริหาร ควบคุมต่างๆ มีไหวพริบและสามารถแก้ไขปัญหาต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความซื่อสัตย์ มีความยุติธรรม รักษาคำพูด มีระเบียบวินัย รู้จักความอ่อนน้อมถ่อมตน มีความกล้าหาญกล้าตัดสินใจ เอาจริงเอาจังกับงานที่ได้รับมอบหมาย มีความเป็นประชาธิปไตยรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดทน และมีความเสียสละ

ทฤษฎีของการเป็นผู้นำ

ลัทธิการ ศรีวะรมย์ (2541) ได้กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวกับผู้นำ ซึ่งมีความแตกต่างกันดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีคุณลักษณะผู้นำ (Trait theories of leadership) คือทฤษฎีซึ่งเสาะแสวงหาคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ด้านสังคม ด้านร่างกาย หรือด้านสติปัญญา ซึ่งแยกให้เห็นความแตกต่างของคนที่เป็นผู้นำออกจากคนที่ไม่ได้เป็นผู้นำ คุณลักษณะ 6 ประการของผู้นำมีดังนี้

1.1 มีพลังและความทะเยอทะยานสูง
1.2 มีความปรารถนาที่จะนำผู้อื่น
1.3 มีความซื่อสัตย์สุจริตและความซื่อตรง
1.4 มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
1.5 มีความเฉลียวฉลาด
1.6 มีความรอบรู้ในการทำงาน

2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral theory) เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นที่พฤติกรรมของผู้นำซึ่งแสดงออกตามความเชื่อที่ว่า ผู้นำที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีพฤติกรรมพิเศษที่จะนำผู้ร่วมงานหรือผู้ตามให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่วางไว้ โดยมุ่งสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้มีความสนใจด้านความรู้สึกอารมณ์และทัศนคติของผู้ตามด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. ทฤษฎีผู้นำตามสถานการณ์ (Situation theory) ถูกพัฒนาโดย Hersey and Blanchard (1988) ซึ่งเห็นว่าไม่มีวิธีใดวิธีหนึ่งที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดในการนำเขาให้ความสนใจสถานการณ์ ในแง่วุฒิภาวะหรือความพร้อมของผู้ตาม คือ คนที่มีความสามารถและมีความเต็มใจที่จะทำภาระงานที่เฉพาะจงเจาะให้สำเร็จ สถานการณ์ที่ผู้นำต้องปรับปรุงพฤติกรรมด้านภาระงานที่มีความสำคัญของผู้นำตัวอย่างการให้คำแนะนำ แนะแนวทาง ทิศทางและพฤติกรรมของความสัมพันธ์

แนวความคิดเกี่ยวกับความศรัทธา

ความศรัทธา เป็นส่วนของความเชื่อที่เข้มข้นในระดับการตระหนักและอุทิศทุมเทให้กับความเชื่อของตน ซึ่งความศรัทธานี้อยู่ภายในจิตใจเป็นภาวะของอารมณ์ ความคิด ความจงรักภักดี ความนิยมชมชอบ ความเคารพบูชาสูงสุด ความเชื่อมั่นในสิ่งที่อยู่เหนือเหตุผล และมีการปฏิบัติต่อสิ่งที่เชื่อว่ามีคุณค่าสูงส่งนั้น ตามความรู้ ความเชื่อ ที่มีมาก่อนหรือเคยได้รับรู้มาก่อนและสั่งสมเรื่อยมาในระดับหนึ่งจนเกิดความเสื่อมใสศรัทธา (Knowledge-Belief-Faith) แต่ในบางกรณีความศรัทธาอาจเกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ความเชื่อที่ได้รับมาเพียงครั้งเดียว จากนั้นแล้วความศรัทธาจะกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมาต่อคุณค่านั้น (นิภา เมืองรัตน์, 2541)

ความหมายของความศรัทธา

ความหมายของความศรัทธานั้นได้มีผู้รู้และนักวิชาการเสนอไว้ต่างๆ ดังต่อไปนี้

แสง จันทร์งาม (2534) ได้ให้ความหมายของศรัทธาหรือปสาทศรัทธาไว้ว่าเป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยอารมณ์ เช่น ความรัก หรือความกลัว ประกอบด้วยความเชื่อถือไว้วางใจ ความจงรักภักดี บางทีอาจจะถึงขั้นหลงใหลมั่นใจ และมักจะเป็นความเชื่อแบบอัตวิสัย คือ เป็นเรื่องของผู้เชื่อ เชื่อเพราะมีความกระตือรือร้นที่อยากเชื่อ

ประพันธ์ เศวตนันท์ (2535 อ้างใน ยุคลธร เพ็ญโรจน์, 2551) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศรัทธาในความหมายทั่วไป ได้แก่ ความเชื่อ หรือความเลื่อมใสในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นศรัทธาในสิ่งที่ผิด หรือศรัทธาในสิ่งที่ถูกก็ได้ แต่ศรัทธาในทางพุทธศาสนาต้องมีเหตุผลเป็นฐานรองรับพร้อมมีปัญญาเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงคือ หมายความว่า ผู้มีศรัทธาควรพิจารณาไตร่ตรองสิ่งที่ได้รับรู้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นั้นให้รอบคอบเสียก่อน หมดความสงสัยแล้วจึงเชื่อ ศรัทธาในทางพุทธศาสนาแม้ผิดพลาดไป ตนเองก็ยังสามารถแก้ไขได้ในภายหลังเพราะผู้มีปัญญาย่อมพร้อมที่จะรับฟังเหตุผลใหม่ๆ อยู่เสมอ

พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากล อังกฤษ – ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศรัทธา (faith) คือความเชื่อและความเลื่อมใส

อุทัย เอกสะพัง (2547) ได้ให้ความหมายของศรัทธาไว้ว่าศรัทธาคือ ความเชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคลว่าเป็นจริงตามนั้น ศรัทธาประกอบไปด้วย 2 อย่าง คือ ศรัทธาที่ประกอบไปด้วยปัญญา เป็นความเชื่อที่เกิดขึ้นกับบุคคลเมื่อพิจารณาอย่างมีเหตุผลแล้วจึงลงความเห็นว่ามีเหตุผลควรเชื่อถือศรัทธาอีกอย่างหนึ่ง คือ ศรัทธาที่ประกอบด้วยโมหะ เป็นความเชื่อของบุคคลที่ไม่ต้องใช้เหตุผลในการพิจารณา พอได้ยินได้ฟังก็เชื่อทันที เป็นศรัทธาของบุคคลประเภทสัทธาจริต อาจกลายเป็นศรัทธาอย่างมืดบอดได้

พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์ (2549) ได้ให้ความหมายศรัทธาหรือสัทธาไว้ว่า หมายถึง เชื่อสิ่งที่ควรเชื่อ ความเชื่อที่ประกอบด้วยเหตุผล ความมั่นใจในความจริงความดี สิ่งดีงาม และในการทำความดีไม่ลู่ไหลตื่นตูมไปตามลักษณะอาการภายนอก

วิทยากร เชียงกูล (2552) กล่าวว่า ศรัทธา หรือ Faith นั้น หมายถึง การยอมรับและเชื่อถือโดยไม่อาศัยเหตุผลทางตรรกศาสตร์ ส่วนใหญ่มักเป็นการกระทำด้วยอารมณ์ ได้รับอิทธิพลมาจากอารมณ์หรือตัดสินด้วยอารมณ์

พระสถาพร ฐานวโร (2554) ได้ให้ความหมายว่าศรัทธาหรือสัทธา ในทางธรรม หมายถึง เชื่อสิ่งที่ควรเชื่อ ความเชื่อที่ประกอบด้วยเหตุผล ความมั่นใจในความจริง ความดี สิ่งดีงาม และในการทำความดีไม่ลู่ไหลตื่นตูมไปตามลักษณะอาการ

จากความหมายของความศรัทธาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าความศรัทธาหมายถึง ความเชื่อความเลื่อมใสหรือความชื่นชอบชื่นชมของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นศรัทธาในสิ่งที่ผิดหรือศรัทธาในสิ่งที่ถูกก็ได้ หรืออาจจะศรัทธาด้วยอารมณ์หรือศรัทธาโดยใช้เหตุผลก็ได้ หากศรัทธาด้วยอารมณ์ก็จะประกอบด้วยความรัก ความกลัวหรือความหลงใหล คือจะใช้อารมณ์ของตนเองเป็นหลักในการคิดพิจารณา แต่หากศรัทธาโดยใช้เหตุผลจะต้องใช้กระบวนการทางปัญญาในการคิดพิจารณาว่าควรจะเชื่อหรือควรจะศรัทธาหรือไม่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักการของศรัทธา

Maxwell (1998) กล่าวว่า กฎของความเชื่อมั่นศรัทธา คือความสำเร็จ ซึ่งสามารถวัดได้จากความสามารถในการพาผู้คนที่เดินตามไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการได้ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผู้ตามมีความเชื่อมั่น ศรัทธาในผู้นำ

พระราชวรมุนี (2529) ได้เขียนสรุปหลักของศรัทธาไว้ในหนังสือพุทธธรรมอย่างชัดเจนและสมบูรณ์ที่สุดประกอบด้วย 15 ข้อ ดังนี้ (อ้างใน สุมน อมรวิวัฒน์, 2528)

1. ศรัทธาเป็นเพียงขั้นหนึ่งในกระบวนการพัฒนาปัญญาและกล่าวได้ว่าเป็นขั้นต้นที่สุด

2. ศรัทธาที่พึงประสงค์ ต้องเป็นความเชื่อความซาบซึ้งที่เนื่องด้วยเหตุผล คือมีปัญญารองรับและเป็นทางสืบต่อปัญญาได้ มิใช่เพียงความรู้สึกมอบตัวมอบความไว้วางใจให้สิ้นเชิงโดยไม่ต้องถามหาเหตุผลอันเป็นลักษณะทางฝ่ายอาเวค (Emotion) ด้านเดียว

3. ศรัทธาที่เป็นความรู้สึกฝ่ายอาเวค (Emotion) ด้านเดียว ถือว่าเป็นความเชื่อที่งมงายเป็นสิ่งที่จะต้องกำจัดหรือแก้ไขให้ถูกต้อง

4. ศรัทธาที่มุ่งหมายในกระบวนการพัฒนาปัญญานั้น อาจจะให้ความหมายสั้นๆว่าเป็นความซาบซึ้ง ด้วยความมั่นใจในเหตุผลเท่าที่ตนมองเห็น คือมั่นใจตนเอง เป็นศรัทธาที่เร้าให้อยากพิสูจน์ความจริงของเหตุผลที่มองเห็นอยู่เบื้องหน้า

5. เพื่อควบคุมศรัทธาให้อยู่ในความหมายที่ถูกต้อง ธรรมหมวดใดก็ตามในพุทธธรรมถ้ามีศรัทธาเป็นส่วนประกอบข้อหนึ่งแล้ว จะต้องมีปัญญาเป็นอีกหนึ่งด้วยเสมอไป

6. คุณประโยชน์ของศรัทธา เป็นไปใน 2 ลักษณะ คือ ในแนวหนึ่ง ศรัทธาเป็นปัจจัยให้เกิดปีติซึ่งทำให้เกิดปัสสัทธิ (ความสงบเยือกเย็น) นำไปสู่สมาธิและปัญญาในที่สุด

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. ศรัทธาเป็นไปเพื่อปัญญา ดังนั้นศรัทธาจึงต้องส่งเสริมความคิดวิจัยวิจารณ์ จึงจะเกิดความก้าวหน้าแก่ปัญญาตามจุดหมาย นอกจากนี้ แม้ตัวศรัทธาเอง จะมั่นคงแน่นแฟ้นได้ก็เพราะได้คิดเห็นเหตุผลจนมั่นใจ หมดความเคลือบแคลงสงสัยใดๆ

8. ความเลื่อมใสศรัทธาติดในบุคคล ถูกถือว่ามีข้อเสียบกพร่อง

9. ศรัทธาไม่ถูกจัดเป็นองค์มรรค เพราะตัวการที่จำเป็นสำหรับการดำเนินก้าวหน้าต่อไปนี้ มรรคานี้คือปัญญาที่พ่วงอยู่กับศรัทธานั้นต่างหาก

10. แม้แต่ศรัทธาที่พ้นจากภาวะเป็นความเชื่อ งมงายนั้นเอง ถ้าไม่ดำเนินต่อไปถึงขั้นทดลองปฏิบัติเพื่อพิสูจน์ให้เห็นความจริงประจักษ์แก่ตน ก็ไม่นับว่าเป็นศรัทธาที่ถูกต้องตามความหมายแท้จริง

11. แม้ศรัทธาจะมีคุณประโยชน์สำคัญ แต่ในขั้นสูงสุด ศรัทธาจะต้องหมดไป ถ้ายังมีศรัทธาอยู่ก็แสดงว่ายังไม่บรรลุเป้าหมาย

12. โดยสรุป ความก้าวหน้าในมรรคานี้ ดำเนินมาโดยลำดับ จากความเชื่อ (ศรัทธา) มาเป็นความเห็นหรือเข้าใจโดยเหตุผล (ทิฐิ) จนเป็นการรู้การเห็น (ญาณทัสสนะ) ในที่สุด ซึ่งในขั้นสุดท้ายเป็นอันหมดภาระของศรัทธาโดยสิ้นเชิง

13. ศรัทธามีขอบเขตความสำคัญและประโยชน์แค่ไหนเพียงใด เป็นสิ่งที่จะต้องเข้าใจตามเป็นจริงไม่ควรตีค่าสูงเกินไป

14. ในระดับศีลหรือที่เรียกกันว่าศีลธรรม ศรัทธาเป็นองค์ธรรมสำคัญซึ่งเกื้อกูลมาก ทำให้คนตั้งตัวเป็นกำลังเหนี่ยวรั้งและต้านปะทะไม่ให้ยอมตามสิ่งชักจูงล่อเร้าเย้ายวนให้ทำความชั่ว สำหรับผู้ที่ยังไม่หมดกิเลสจึงดำรงอยู่ได้ดีด้วยศรัทธา ศรัทธาแบบนี้มีคุณภาพมากในระดับหนึ่ง แต่พร้อมกันนั้นถ้าเป็นศรัทธาที่ไม่ประกอบด้วยปัญญาก็อาจจะมีโทษมากโดยกลายเป็นตัวการขัดขวางการสร้างปัญญาเสียเอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

15. ในกระบวนการแห่งความเจริญของปัญญา (หรือการพัฒนาปัญญา) อาจกำหนดขั้นตอนที่จัดว่าเป็นระยะของศรัทธาได้คร่าวๆ คือ

15.1 สร้างทัศนคติที่มีเหตุผล ไม่เชื่อหรือยึดถือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เพียงเพราะฟังตามๆ กันมา

15.2 เป็นผู้คุ้มครองสัจจะ คือยินดีรับฟังหลักการ ทฤษฎี คำสอนความเห็นต่างๆ ของทุกฝ่ายทุกด้าน ด้วยใจเป็นกลาง ไม่ด่วนตัดสินสิ่งที่ยังไม่รู้ไม่เห็นว่าเป็นเท็จ ไม่ยึดกรานยึดติดแต่สิ่งที่ตนรู้หรือคิดเท่านั้นว่าถูกต้องเป็นจริง

15.3 เมื่อรับฟังทฤษฎี คำสอน ความเห็นต่างๆของผู้อื่นแล้ว พิจาณาเท่าที่เห็นด้วยปัญญาตนว่าเป็นสิ่งมีเหตุผล และเห็นว่าผู้แสดงทฤษฎี คำสอนหรือความเห็นนั้นๆ เป็นผู้มีความจริงใจ ไม่อำเลียง มีปัญญา จึงเลื่อมใสรับเอามาเพื่อคิดหาเหตุผลทดสอบความจริงต่อไป

15.4 นำสิ่งที่ใจรับมานั้นมาขบคิดทดสอบด้วยเหตุผล จนแน่แก่ใจตนเองว่า เป็นสิ่งถูกต้องแท้จริงอย่างแน่นอน จนซาบซึ้งด้วยความมั่นใจในเหตุผลเท่าที่ตนมองเห็นแล้ว พร้อมที่จะลงมือปฏิบัติพิสูจน์ทดลองให้รู้ความจริงประจักษ์ต่อไป

15.5 ถ้ามีความเคลือบแคลงสงสัยรีบสอบถามด้วยใจบริสุทธิ์ มุ่งปัญญา พิสูจน์เหตุผลให้ชัดเจนเพื่อให้ศรัทธานั้นมั่นคงแน่นแฟ้น เกิดประโยชน์สมบูรณ์ตามความหมายของมัน

สุมน อมรวิวัฒน์ (2530: 55) กล่าวว่า ศรัทธาที่แท้จริงตามนัยแห่งพระพุทธศาสนาไม่ใช่ศรัทธาที่ใช้อารมณ์จนลืมเหตุลืมผล แต่ศรัทธาต้องมีปัญญาเป็นตัวควบคุม ส่งเสริมความคิดวิเคราะห์ และได้ทดลองปฏิบัติจนประจักษ์ความรู้จริงด้วยตนเองสิ้นความสงสัย และเกิดเป็นความศรัทธาจากความมั่นใจในเหตุผลเท่าที่ตนมองเห็น เป็นความมั่นใจใน 3 องค์ประกอบ คือ

1. มั่นใจว่าเป็นไปได้
2. มั่นใจว่ามีคุณค่า
3. มั่นใจว่าสามารถพิสูจน์ให้เห็นจริง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประเภทของศรัทธา

เอื้อน เล่งเจริญ (2537 อ้างใน ยุคลธร เพ็ญโรจน์, 2551) ได้แบ่งความศรัทธาหรือความเชื่อออก เป็น 2 ประเภท คือ

1. ศรัทธา ญาณสัมปยุต ได้แก่ ความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา คือใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญโดยแยบคายแล้วจึงเชื่อ ศรัทธาประเภทนี้เป็นศรัทธาที่ควรให้มี ควรแสวงหา บุคคลที่ประกอบด้วยความเชื่อประเภทนี้ ได้ชื่อว่า “มีจุดยืน” ของตนเอง ไม่มีใครเอาเป็นเครื่องมือได้ กล่าวคือ “โยนิโสมนสิการ” ได้แก่ การใคร่ครวญด้วยการใช้ปัญญาเป็นเครื่องมือในการตัดสินว่าควรเชื่อ หรือไม่เชื่อ บุคคลประเภทนี้ ฟังก็สักแต่ว่าฟัง คือไม่เชื่อในทันทีทันใด แต่จะใช้ปัญญาพิจารณาก่อน เมื่อมีเหตุผลควรเชื่อก็จะเชื่อ หากไม่มีเหตุผลพอก็ไม่เชื่อ ความเชื่อประเภทนี้บัณฑิตสรรเสริญ เป็นความเชื่อที่นำมาซึ่งความเจริญโดยส่วนเดียว เป็นความเชื่อที่มั่นคง ประกอบด้วยปัญญา

2. ศรัทธา ญาณวิปยุต ได้แก่ ความเชื่อที่ขาดปัญญา คือ ความเชื่ออย่างงมงาย ขาดปัญญาและเหตุผล ผู้ที่มีศรัทธาประเภทนี้จะมีลักษณะ “หูเบา” ขาดจุดยืนที่แน่นอน ทำตนเป็นทาสรับใช้ลมปาก ใครบอกอะไรก็เชื่อทันที

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2538) กล่าวว่า ศรัทธาจะช่วยให้มีทิศทาง มีเรี่ยวแรงในการแสวงหาปัญญา เป็นผู้รู้มีเหตุผล โดยศรัทธาของแต่ละคนนั้นจะแตกต่างกัน โดยได้แบ่งศรัทธาหรือความเชื่อออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ศรัทธาประเภทที่ 1 เป็นศรัทธาแบบปิดกั้นปัญญา ใช้วิธีปลุกเร้าหรือแม้แต่บังคับให้เชื่อและพอเชื่อแล้วก็ต้องมอบความไว้วางใจให้สิ้นเชิง ห้ามถาม ห้ามสงสัย คอยรอทำตามฉันอย่างเดียว

2. ศรัทธาประเภทที่ 2 คือ ศรัทธาแบบสื่อนำสู่ปัญญา ความเชื่อนั้นเป็นตัวชักนำให้สนใจ เริ่มต้นศึกษาสืบค้น แต่เมื่อเกิดศรัทธาต่อบุคคลหรือเรื่องราวใด ศรัทธาจะเป็นปัจจัยที่ทำให้เรามีจุดเริ่มต้น ศรัทธาทำให้เรามีความสนใจและเข้าไปหา โดยเฉพาะศรัทธาในคนก็เพื่อจะชักนำให้เข้าไปซักถามเขา เพื่อให้เกิดความรู้และเข้าใจความจริงยิ่งขึ้นไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าความศรัทธาสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาและความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ โดยความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญานั้น เกิดจากการที่บุคคลใช้สติ ใช้ปัญญาพิจารณาความสมเหตุสมผล มีการคิดใคร่ครวญอย่างละเอียดถี่ถ้วนแล้วจึงจะสรุปว่าควรจะมีความศรัทธาต่อสิ่งนั้นๆ หรือไม่ ส่วนความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ จะมีลักษณะตรงกันข้ามกับความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา คือจะเชื่อหรือศรัทธาต่อสิ่งต่างๆ โดยใช้ความรู้สึกและอารมณ์ตนเองเป็นหลัก ไม่ได้คำนึงถึงหลักของเหตุผล ฉะนั้นความศรัทธาประเภทนี้จึงมีลักษณะเป็นความลุ่มหลง งมงาย และหลงเชื่อคำผู้อื่นง่าย

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า ศรัทธาหมายถึง ความเชื่อ หรือความเลื่อมใสในสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ซึ่งอาจเป็นศรัทธาในทางที่ผิดหรือศรัทธาในทางที่ถูก หรืออาจจะศรัทธาด้วยอารมณ์หรือศรัทธาโดยใช้เหตุผลก็ได้ และในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมือง ซึ่งหลักการของความศรัทธาทั่วไปหรือหลักการของความศรัทธาทางพระพุทธ-ศาสนา อาจจะมีส่วนในการกำหนดลักษณะความศรัทธาทางการเมืองของบุคคลได้ โดยสรุปความหมายของความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองได้ว่า หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบชื่นชมของบุคคลที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ซึ่งอาจจะศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองโดยใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญ วิเคราะห์ข้อเท็จจริงก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะเชื่อหรือไม่ก็ได้ และการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวความคิดความศรัทธาจากหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาของเอื้อน เล่งเจริญ (2537) ในการศึกษาความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิต โดยแบ่งศรัทธาออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองที่ประกอบด้วยใช้ปัญญา หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบชื่นชมต่อผู้นำทางการเมืองโดยการใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญถึงความสมเหตุสมผลและความเหมาะสมว่าควรจะเชื่อในบุคคลที่เป็นผู้นำทางการเมืองนั้นหรือไม่ คนที่มีความศรัทธาประเภทนี้จะมีจุดยืนของตัวเองไม่เชื่ออะไรง่ายๆ หรือไม่เชื่อในทันทีจะใช้ปัญญาพิจารณาก่อนตัดสินใจ

2. ความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองที่ประกอบด้วยอารมณ์ หมายถึง การที่บุคคลมีความเชื่อความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบชื่นชมต่อผู้นำทางการเมือง โดยขาดการใช้ปัญญาในในการพิจารณาใคร่ครวญถึงความสมเหตุสมผลและความเหมาะสมว่าควรจะเชื่อในบุคคลที่เป็นผู้นำทางการเมืองนั้นหรือไม่ คนที่มีความศรัทธาประเภทนี้จะใช้อารมณ์ส่วนตัวในการพิจารณาตัดสินใจเป็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลักมักจะหูเบา คล้อยตามและเชื่อบุคคลอื่นที่มาชักจูงเรื่องต่างๆ ด้านการเมืองได้ง่าย ขาดจุดยืนที่แน่นอนของตนเอง และจะมีลักษณะของความหลงงมงายต่อบุคคล ปราศจากเหตุผลและกระบวนการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง

แนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คำว่า “ บุคลิกภาพ ” (Personality) มาจากคำว่า Persona ซึ่งเป็นภาษาลาติน มีความหมายว่า “หน้ากาก” ซึ่งหมายถึง ลักษณะที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ได้ปรากฏต่อผู้อื่นซึ่งไม่ใช่ลักษณะอันแท้จริงของผู้นั้น สำหรับความหมายของบุคลิกภาพในภาษาไทยนั้น หมายถึง ผลรวมอย่างมีระบบของพฤติกรรมต่าง ๆ ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยเฉพาะตัวบุคคล (พัฒนา รุ่งเริงสุข, 2536)

ความหมายของบุคลิกภาพ (Personality)

คำจำกัดความหรือความหมายของบุคลิกภาพนั้น ได้มีนักวิชาการนำเสนอไว้ต่างๆ กัน ดังต่อไปนี้

Fromm (1947) กล่าวถึงความหมายของบุคลิกภาพว่าเป็นผลรวมของคุณภาพจิตใจทั้งที่มีมาแต่กำเนิดและเกิดขึ้นภายหลังที่เป็นลักษณะของบุคคลหนึ่งและก่อให้เกิดเอกลักษณ์ของบุคคลนั้น

Allport (1961) ได้ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพว่าบุคลิกภาพ คือ ระบบต่างๆ ทางกายและจิตใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้และเป็นเครื่องกำหนดอันเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลว่าจะปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบตัวได้อย่างไร

Lundin (1961 อ้างใน พัฒนา รุ่งเริงสุข, 2536) ได้ให้คำจำกัดความของบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพคือเครื่องมือในการกำหนดพฤติกรรมที่มีลักษณะเด่นชัด หลายๆ ประการซึ่งบุคคลได้มาภายใต้สถานการณ์พิเศษ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Hilgard (1962) กล่าวว่า บุคลิกภาพ เป็นลักษณะส่วนรวมของบุคคล และการแสดงออกของพฤติกรรม ซึ่งชี้ให้เห็นความเป็น ปัจเจกบุคคล ในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม รวมถึงลักษณะที่ส่งผลสู่การติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้แก่ ความรู้สึกนับถือตนเอง ความสามารถ แรงจูงใจ ปฏิกิริยาในการเกิดอารมณ์ และลักษณะนิสัยที่สะสมจากประสบการณ์ชีวิต

Cattell (1966) กล่าวว่าบุคลิกภาพว่า หมายถึง สิ่งที่ช่วยบอกทำนายสิ่งที่บุคคลจะทำเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่เฉพาะเจาะจง

Hillgard (1967) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า หมายถึง แบบแห่งลักษณะของบุคคล รวมถึงวิธีการแสดงออก ซึ่งกำหนดการปรับตัวตามแบบฉบับของแต่ละบุคคล

Zimbardo and Ruch (1980) อธิบายว่า บุคลิกภาพ เป็นผลรวมของลักษณะ เชิงจิตวิทยาของบุคคลแต่ละคน มีผลต่อการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมหลากหลายของบุคคลนั้น ทั้งส่วนที่เป็นลักษณะภายนอก ที่สังเกตได้ง่ายและพฤติกรรมภายในที่สังเกตได้ยาก ลักษณะที่หลากหลายดังกล่าว ส่งผลให้บุคคลแสดงออก ต่างกันใน แต่ละสถานการณ์และช่วงเวลา

Bootzin and others (1991) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ เป็นลักษณะนิสัยและรูปแบบของความคิด ความรู้สึกและการประพฤติปฏิบัติของบุคคลแต่ละคน

Funder (1997) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า เป็นแบบแผนของคุณลักษณะส่วนบุคคลที่ประกอบไปด้วยความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อเป็นกลไกในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

Schultz (1998) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง เอกลักษณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทั้งภายในและภายนอกของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

McShane and Glinow (2000) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึงแบบแผนของความสัมพันธ์ที่คงเส้นคงวาระหว่างพฤติกรรมภายนอกและลักษณะภายในที่สอดคล้องกันของบุคคล ซึ่งสามารถอธิบายถึงแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Cook and Hunsaker (2001) ได้ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ คือคุณลักษณะและพฤติกรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะเฉพาะแต่ละบุคคล

นิภา นิธยายน (2520) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพว่า บุคลิกภาพ คือ รูปแบบของบุคคลที่แสดงออกมาในทุกๆ ด้าน เช่น ทางด้านร่างกาย จิตใจ ความเชื่อ และอื่นๆ ที่เป็นลักษณะของบุคคลเพื่อที่จะปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์หนึ่ง บุคลิกภาพเกิดขึ้นจากการเรียนรู้และสามารถปรับเปลี่ยนได้

อัลชลี แจ่มเจริญ (2530) ให้ความหมายว่า บุคลิกภาพ หมายถึงลักษณะส่วนรวมของบุคคลทั้งหมด ที่แสดงออกมาปรากฏให้คนอื่นได้รู้ได้เห็น ซึ่งแตกต่างกันเพราะภาวะสิ่งแวดล้อมที่สร้างตัวบุคคลนั้นแตกต่างกันประการหนึ่ง และพันธุกรรม ที่แต่ละบุคคล ได้มาก็แตกต่างกัน ไปอีกประการหนึ่ง

โสภา ชูพิกุลชัย (2542) ให้คำจำกัดความของคำว่าบุคลิกภาพเป็น 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรกหมายถึง ลักษณะของแต่ละบุคคลที่ได้รับการหล่อหลอมทางสังคม ซึ่งส่งผลบุคคลนั้นแตกต่างจากบุคคลอื่น ประเด็นที่สองหมายถึง ลักษณะของแต่ละบุคคลที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนออกมาจากลักษณะอื่นหรือจากนิสัยที่ซ่อนอยู่ภายใน

จากคำจำกัดความและความหมายของบุคลิกภาพที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพคือลักษณะส่วนบุคคลโดยส่วนรวม ทั้งลักษณะทางกาย ซึ่งสังเกตได้ง่าย อันได้แก่รูปร่างหน้าตา กิริยาท่าทาง น้ำเสียง คำพูด ความสามารถทางสมอง ทักษะการทำกิจกรรมต่างๆ และลักษณะทางจิตใจ ซึ่งสังเกตได้ค่อนข้างยาก ได้แก่ ความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ค่านิยม ความสนใจ ความมุ่งหวัง อุดมคติ เป้าหมาย และความสามารถในการปรับตัว ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล ส่งผลสู่ความสามารถในการปรับตัว ต่อสิ่งแวดล้อม และทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายของบุคลิกภาพทางการเมือง

Lane (1968) อธิบายว่า บุคลิกภาพทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของการแสดงพฤติกรรมตอบสนองที่มีความคงทน มีการจัดระเบียบและมีพลังเคลื่อนไหวได้ ซึ่งถูกปลุกเร้าจนเป็นนิสัยด้วยสิ่งเร้าทางการเมือง

ทิพาพร พิมพิสุทธิ์ และอนุสรณ์ ลิ่มมณี (2522) อธิบายว่า บุคลิกภาพทางการเมือง หมายถึง แบบแผนของความรู้สึกการเรียนรู้ การรับรู้ และการแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ทางการเมืองต่างๆ

วิภา ประสิทธิ์ศิริวงศ์ (2531) อธิบายว่า บุคลิกภาพหรือบุคลิกภาพทางการเมือง จะประกอบไปด้วยกระบวนการของความรู้สึกการเรียนรู้ และการรับรู้ และการแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ทางการเมืองต่างๆ

จากความหมายของบุคลิกภาพทางการเมือง สามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพทางการเมือง หมายถึง แบบแผนความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งบุคลิกภาพทางการเมือง สามารถเกิดขึ้นได้จากการรับรู้จากสิ่งเร้าต่างๆ และหล่อหลอมจนกลายเป็นพฤติกรรมทางการเมือง

ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ

Jenkins (1971) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ แบบA คือ มุ่งสัมฤทธิ์ และแบบ B คือมุ่งสัมพันธ์ ในทฤษฎีบุคลิกภาพแบบ A แบบ B จะมุ่งเน้นรูปแบบบุคลิกภาพ 2 แบบ ที่เกิดจากแรงจูงใจ 2 แบบ คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ โดยลักษณะของบุคลิกภาพแต่ละแบบมีดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ A (Type A Personality) คือจะเป็นบุคลิกที่มีความก้าวร้าว ต้องการความสำเร็จอย่างไม่หยุดหย่อน คนที่ทำอะไรทำจริงจัง ชอบการแข่งขันใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล เบื่อหน่ายกับการรอคอย คนกลุ่มนี้จะทำงานภายใต้ความกดดันสูง จึงคำนึงถึงเวลาที่ใช้และปริมาณงานที่ทำได้ การตัดสินใจจึงรวดเร็วเกินไป และพัฒนาการการแก้ปัญหาไม่ค่อยดี เพราะไม่ให้เวลาในการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผิดพลาดของตนเอง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. บุคลิกภาพแบบ B (Type B Personality) จะมีลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะ A จะเป็นพวกที่ค่อนข้างเอื่อย ทำงานไปเรื่อยๆ ใจเย็น ไม่กระตือรือร้นที่จะแสดงออก พร้อมที่จะพักผ่อนหรือสนุกสนานโดยไม่กังวลใด แต่สัมพันธภาพกลับดีกว่า บุคคลลักษณะนี้ต้องการที่จะสร้างและคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นที่ตนเกี่ยวของ เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคมจึงมีความต้องการที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น เพราะมนุษย์ชอบอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวกและต้องการความรัก

Clark (2002: 50) กล่าวถึงลักษณะของบุคลิกภาพว่าประกอบด้วย 2 ลักษณะคือ ลักษณะบุคลิกภาพแบบ A และ B โดยบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ A นั้นเป็นบุคคลที่ชอบการแข่งขันอย่างมาก ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำงานจนบางครั้งละเลยกิจกรรมส่วนตัวไป มีแรงจูงใจอย่างแรงกล้า ปรับตัวเข้ากับงานได้ดีและประสบความสำเร็จอีกด้วย และบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ A ก็มีแนวโน้มที่จะเป็นโรคหัวใจ เนื่องจากการขาดความอดทน และความก้าวร้าวนั่นเอง ส่วนบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ B เป็นบุคคลที่ใช้เวลาสำหรับการทำงาน และการพักผ่อนอย่างสมดุล แต่ส่วนมากจะให้เวลากับกิจกรรมอื่นหรือกิจกรรมในครอบครัว

Price (1982) กล่าวว่าบุคลิกภาพสามารถแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B โดยแต่แบบจะมีลักษณะต่างๆดังต่อไปนี้

1. ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A จะมีความทะเยอทะยาน (Ambition) ในเรื่องของความต้องการความเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีอำนาจ มีตำแหน่งหน้าที่การงาน มีความมั่นคง และชื่อเสียงของสูงกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ B

2. บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ A จะกำหนดมาตรฐานในการทำงาน (Setting Excessively High Performance Standard) และจะมีพยายามในการทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้สูงกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพ B เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่า ตนเป็นผู้มีความสามารถและประสบความสำเร็จในชีวิต ซึ่งจะเป็นลักษณะตรงข้ามกับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ B ที่กำหนดมาตรฐานการทำงานที่ต่ำกว่า

3. ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A จะมีความกระตือรือร้นอย่างแรงกล้า (Hard Driving Behavior) และส่งผลให้ทำงานได้จำนวนมาก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A ชอบการแข่งขัน (Competition) จะมีลักษณะชอบชิงดีชิงเด่น และต่อสู้ดิ้นรนเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่ต้องการและให้ได้สิ่งที่ดีกว่าคนอื่น

5. ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A จะชอบใช้ความรุนแรง (Aggressiveness) ในการแก้ปัญหา ทำลายทรัพย์สินหรือทำให้ผู้อื่นเสียหาย โดยอาจจะบาดเจ็บทางร่างกาย จิตใจ ซึ่งอาจเกิดจากการใช้คำพูดดูถูกหรือทำให้คนอื่นขายหน้า

6. ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A มักจะมีความเร่งรีบ (Time Urgency) เกิดจากความรู้สึกที่ถูกกดดันจากเวลาภายนอกอยู่ตลอดเวลา จะรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว จึงมีความเร่งรีบอยู่ตลอดเวลาเพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ B ที่มีความสุขกับการใช้เวลาในการพักผ่อนหย่อนใจ และมักทำงานโดยไม่มีการกำหนดเวลา

7. ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A จะขาดความอดทน (Impatience) โดยมีลักษณะที่ไม่อดทนต่อการรอคอย ใจร้อน มักจะเบื่อง่ายซึ่งในประเด็นของความไม่อดทนของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ A นั้นสอดคล้องกับการที่มีความเร่งรีบและถูกกดดันด้วยเวลา

8. ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A มักจะเป็นปรปักษ์กับผู้อื่น (Hostility) จะชอบข่มขู่ผู้อื่น และต้องการให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย แต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ B จะมีลักษณะที่มิตรกับทุกคน และมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

9. ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ A จะมีลักษณะการพูดและการเคลื่อนไหว (Speech and Motor Characteristic) ที่รวดเร็ว จะเร่งรีบในการทำกิจกรรมต่างๆ โดยที่ไม่จำเป็นและมักพูดแทรกผู้อื่นขณะที่ยังพูดไม่จบซึ่งจะตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ B

Eysenck (1984) ได้อธิบายลักษณะบุคลิกภาพไว้ 2 ลักษณะคือ

1. บุคลิกภาพที่อยู่ในมิติเปิดเผย (Extrovert) และมิติเก็บตัว (Introvert) เขากล่าวว่า คนเปิดเผยหรือแสดงตัว เมื่อประสบปัญหามักจะลดความเครียดโดยการคลุกคลีอยู่กับเพื่อนฝูง และมีพฤติกรรมอยู่ในกรอบประเพณี ชอบงานรื่นเริง ชอบพูดคุยกับผู้คน ชอบความตื่นเต้นและการเปลี่ยนแปลง และควบคุมอารมณ์ได้อย่างรวดเร็ว ส่วนคนเก็บตัวจะมีอาการหมกมุ่น หันเข้าหา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตัวเอง ไม่ชอบพบปะผู้คน มีการวางแผนอยู่ในใจเสมอ ไม่ชอบความตื่นเต้น และไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้

2. บุคลิกภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิด (Genotypic) กับบุคลิกภาพที่ได้มาภายหลัง (Phenotypic) โดยบุคลิกภาพที่ติดตัวมาแต่กำเนิดคือ บุคลิกภาพที่แสดงออกมาโดยธรรมชาติ ไม่มีสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบ ส่วนบุคลิกภาพที่ได้มาภายหลังคือบุคลิกภาพที่แสดงออกมาโดยมีสิ่งแวดล้อมเป็นองค์ประกอบ เช่น ชาตินิยม เผล็ดการ หรือเข้าข้างพวกของตัวเอง

Costa and MacCrae (1992) ได้อธิบายและแบ่งองค์ประกอบของบุคลิกภาพไว้ 5 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านความหวั่นไหว (Neuroticism) หมายถึงบุคคลที่มีอารมณ์ทางด้านลบบ่อยครั้ง เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีสภาวะอารมณ์ที่ไม่คงที่ ส่วนบุคคลที่ได้คะแนนความหวั่นวิตกต่ำเป็นบุคคลที่มีสภาวะอารมณ์คงที่ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีอีโก้ที่เข้มแข็ง บุคคลเหล่านี้จะมีความสุขและมีความพึงพอใจในชีวิต โดยลักษณะความหวั่นวิตกจะประกอบด้วย ความวิตกกังวล ความเกลียดชัง ความซึมเศร้าไม่เบิกบาน ความมีสำนึกต่อตนเอง ความหุนหัน ความไม่มั่นคงอ่อนแอ

McShane and Glinow (2005) กล่าวว่า บุคคลที่มีลักษณะความมั่นคงทางอารมณ์อยู่ในระดับต่ำ จะเป็นผู้ที่มีความวิตกกังวล และไม่มีความเป็นมิตรสูง

Zhao and Seilbert (2006) กล่าวว่า ความหวั่นไหว เป็นการอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการปรับตัวและความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งบุคคลที่มีระดับความหวั่นไหวสูงจะมีความวิตกกังวล ไม่เป็นมิตร ซึมเศร้า ประหม่า อารมณ์แปรปรวน และอ่อนแอ ส่วนบุคคลที่มีระดับความหวั่นไหวต่ำ จะมีอารมณ์คงที่ ผ่อนคลาย

2. องค์ประกอบด้านการแสดงตัว (Extraversion) เป็นด้านที่สามารถทำนายพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลได้ เป็นการวัดการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและผู้อื่น การแสดงออกทางสังคมประกอบด้วย ความอบอุ่น การชอบอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม การแสดงออกที่เหมาะสม ชอบกิจกรรม แสวงหาความตื่นเต้นท้าทาย และมีอารมณ์ทางบวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

McShane and Glinow (2005) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการแสดงตัวเป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีลักษณะช่างพูด ง่ายๆสบายๆ ชอบเข้าสังคม และชอบแสดงสิทธิ์ของตน

Zhao and Seilbert (2006) กล่าวว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว จะอธิบายถึงบุคคลที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง ชอบทำตัวเด่น มีพลัง กระตือรือร้นกระฉับกระเฉง ช่างพูด ซึ่งบุคคลที่มีระดับคะแนนในด้านนี้สูงจะเป็นบุคคลที่มีลักษณะร่าเริง ชอบอยู่ในกลุ่มคนขนาดใหญ่ และแสวงหาความตื่นเต้น ส่วนคนที่มีระดับคะแนนในด้านนี้ต่ำ จะเป็นบุคคลที่ชอบอยู่คนเดียว เงียบ และรักความอิสระ

3. องค์ประกอบด้านการเปิดกว้าง (Openness) หมายถึง บุคคลที่มีการเปิดกว้างต่อประสบการณ์ต่างๆ เป็นบุคคลที่มีค่านิยมทางด้านความคิด จินตนาการ ใจกว้าง ด้านนี้จะประกอบด้วย ความน่าอัศจรรย์ใจ ความนิยมความงาม ความรู้สึก การแสดงออก ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม

McShane and Glinow (2005) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการเปิดกว้าง เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความอยากรู้อยากเห็น โดยบุคคลที่ได้ระดับคะแนนในด้านการเปิดกว้างต่ำ จะมีความโน้มเอียงที่จะต่อต้านการเปลี่ยนแปลง ไม่เปิดรับความคิดใหม่ๆ และทำแต่สิ่งเดิมๆ

4. องค์ประกอบด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) เป็นด้านที่ชี้ถึงความเป็นมิตร หลีกเลี่ยงการสร้างความเกลียดชัง องค์ประกอบด้านการยอมรับนี้ประกอบด้วย ความไว้วางใจ มีความซื่อตรง เห็นแก่ผู้อื่น อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่น

Zhao and Seibert (2006) กล่าวว่า บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น จะอธิบายถึงการประเมินปัญหาของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น บุคคลที่มีระดับคะแนนในด้านนี้สูงจะมีลักษณะของความไว้วางใจ เสียสละ เอาใจใส่ เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น เชื่อคนอื่นได้ง่าย และเห็นคุณค่าของการให้ความร่วมมือและชอบปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่น แต่ถ้าบุคคลได้ระดับคะแนนในด้านนี้ต่ำ จะเป็นบุคคลที่ไม่ยอมเสียเปรียบ ยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง หวาดระแวงและไม่มีความเมตตา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. องค์ประกอบด้านการมีสติ (Conscientiousness) หมายถึง บุคคลที่มีความรอบคอบ มีระเบียบ มีความมุ่งมั่น องค์ประกอบด้านนี้ ประกอบด้วย ความสามารถ ความมีระเบียบแบบแผน เคารพเชื่อฟัง มีความพยายาม รักษาวินัยในตนเอง

McShane and Glinow (2005) กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการมีสติเป็นคุณลักษณะของบุคคลจะมีความระมัดระวังตัว มีระเบียบวินัยในตนเอง และมีความมุ่งมั่นสู่ความสัมฤทธิ์ผล

Zhao and Seibert (2006) กล่าวว่า บุคลิกภาพด้านการมีสติ จะอธิบายถึงบุคคลที่มีความดื้อรั้น ทำงานหนัก มีแรงจูงใจในการมุ่งสู่เป้าหมาย นักวิจัยหลายคนมองว่า บุคลิกภาพด้านการมีสตินั้นเป็นตัวชี้วัดความสามารถหรือความปรารถนาในการทำงานอย่างหนัก สามารถใช้ทำนายผลการปฏิบัติงานในทุกงานและอาชีพ โดยมองออกเป็นมิติ 2 ด้านคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และสามารถพึ่งพาอาศัยได้

จากแนวความคิดบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบสามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบ่งออกเป็น

1. ด้านความหวั่นไหว หมายถึงบุคคลที่มีอารมณ์ทางด้านลบบ่อยครั้ง เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่ปลอดภัย มีสภาวะอารมณ์แปรปรวน อารมณ์ที่ไม่คงที่ ความวิตกกังวล ความเกลียดชัง ความซึมเศร้าไม่เบิกบาน ความมีสำนึกต่อตนเอง ความหุนหัน ความไม่มั่นคงอ่อนแอ และไม่มีความเป็นมิตรสูง

2. ด้านการแสดงตัว หมายถึง บุคคลที่มีความมั่นใจในตัวเองสูง ชอบทำตัวเด่น มีพลังกระตือรือร้นกระฉับกระเฉง ช่างพูด ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและผู้อื่น ชอบอยู่รวมกันเป็น ชอบกิจกรรม แสวงหาความตื่นเต้นท้าทาย และมีอารมณ์ทางบวก

3. ด้านการเปิดกว้าง หมายถึง บุคคลที่มีการเปิดกว้างต่อประสบการณ์ต่างๆ เป็นบุคคลที่มีค่านิยมทางด้านความคิด จินตนาการ ใจกว้าง มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์

4. ด้านการยอมรับผู้อื่น หมายถึง บุคคลที่มีความเป็นมิตร เห็นแก่ผู้อื่น อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่นเห็นคุณค่าของการให้ความร่วมมือและชอบปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. ด้านการมีสติ หมายถึง บุคคลที่มีความรอบคอบ มีระเบียบ มีความมุ่งมั่น รักษาวินัยในตนเอง มีความมุ่งมั่นสู่ความสัมฤทธิ์ผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

สถิต วงศ์สวรรค์ (2540: 6-19) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพว่าประกอบด้วย 3 ประการดังนี้

1. พันธุกรรม (Heredity) หรือศักยภาพที่มีมาแต่กำเนิดซึ่งอาจเป็นผลของพันธุกรรมหรืออิทธิพลต่างๆ ที่มีต่อทารกก่อนคลอด ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้เกิดเป็นความแตกต่างเบื้องต้นของมนุษย์และจะเป็นเงื่อนไขกำหนดทิศทาง และขอบเขตของการพัฒนาบุคลิกภาพในระดับหนึ่ง เช่น ลักษณะรูปร่าง หน้าตา ระบบประสาท ลักษณะอารมณ์และความสมบูรณ์หรือความพิการของร่างกาย เป็นต้น

2. สิ่งแวดล้อม (Environment) สิ่งแวดล้อม หมายถึงสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวบุคคลทุกสิ่งทุกอย่างที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับตัวบุคคล อาจเป็นสถานการณ์หรือสิ่งที่บุคคลนั้นสัมผัสหรือเกี่ยวข้องด้วยทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เช่น วัฒนธรรม รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ที่อยู่อาศัย อาหาร ญาติพี่น้อง สถาบัน การศึกษา เป็นต้น โดยสิ่งแวดล้อมจะเป็นตัวกำหนดขอบเขตของการพัฒนา เด็กที่เกิดในครอบครัวที่ฐานะดีมีอาหารการกินสมบูรณ์ พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูถูกต้องตามหลักจิตวิทยา เด็กก็จะพัฒนาเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดีได้ ซึ่งสภาพแวดล้อมที่ต่างกันย่อมทำให้บุคลิกภาพของคนต่างกันได้

3. ความพยายามที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ความพยายามและความตั้งใจปฏิบัติด้วยกลวิธีต่างๆ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยสร้างเสริมบุคลิกภาพให้เป็นไปตามความปรารถนาได้ เช่น การออกกำลังกาย จะช่วยให้สูงขึ้นกว่าปกติได้ การแต่งกายที่เหมาะสม อย่างเช่นคนสูงสวมเสื้อกางเกงด้วยผ้ามีลายเป็นทางขวางก็จะทำให้ดูเตี้ยลง ถ้าสวมเสื้อผ้ามีลายทางตั้งจะทำให้คนอ้วนเตี้ยดูสูงขึ้นและอ้วนน้อยลง เป็นต้น ดังนั้นความคิดและความพยายามที่จะปรับปรุงบุคลิกภาพตนเองจึงถือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้บุคลิกภาพของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 238–239) กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพว่าประกอบด้วย

1. พันธุกรรม หมายถึง องค์ประกอบต่างๆ ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ที่สำคัญและมีอิทธิพลอย่างมากคือ ลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ ร่างกาย หน้าตา เพศ สีผิว อารมณ์ ระบบการทำงานของกล้ามเนื้อ ระดับพลังงาน โดยลักษณะต่างๆ เหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดจากพ่อแม่ผ่านทางยีนส์ (Genes) นั่นเอง

2. สิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล และบุคคลจะเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งนั้นๆตลอดชีวิต ฉะนั้นจึงมีผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลเป็นอย่างมาก สิ่งแวดล้อม เช่น การเรียนรู้ ค่านิยมต่างๆ หรือทัศนคติ การยึดถือปฏิบัติต่างๆ นั้นล้วนทำให้เกิดเป็นบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น

3. สถานการณ์ หมายถึง สภาพการณ์เฉพาะอย่างเมื่อเกิดขึ้นกับบุคคลใดแล้วสามารถเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพเดิมได้ สถานการณ์ที่ว่านี้จะต้องเป็นสถานการณ์ที่สำคัญๆ เช่น การสูญเสียของรัก การได้ของรัก ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกะทันหัน การตกใจอย่างแรง ความกลัว อาการช็อก เป็นต้น เหตุการณ์เหล่านี้จะสามารถทำให้แต่ละบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพได้ เช่น ประสบการณ์การขับรถประสบอุบัติเหตุเกือบตาย กลายเป็นคนกลัวการนั่งรถ การเคยมีความรักมีแต่ความร่าเริง เมื่อสูญเสียคนรักกลายเป็นคนซึมเศร้า เป็นต้น ส่วนสิ่งแวดล้อมจะค่อยๆ ซึมซับตลอดชีวิตที่บุคคลสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมนั้นแล้วจึงสร้างบุคลิกภาพตามอิทธิพลของสังคมที่อาศัย

จากแนวคิดข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าปัจจัยที่มีส่วนในการกำหนดบุคลิกภาพนั้นประกอบไปด้วยปัจจัยหลายๆ อย่างด้วยกัน ได้แก่ พันธุกรรม สิ่งแวดล้อม การพยายามเปลี่ยนแปลงตัวเองและสถานการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต โดยปัจจัยด้านพันธุกรรมนั้น ได้รับมาจากการถ่ายทอดจากพ่อแม่ ซึ่งถือว่าปัจจัยด้านพันธุกรรมนี้มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพเป็นอย่างมาก เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ ซึ่งโดยส่วนใหญ่มักจะให้ความสำคัญกับสิ่งนี้ สิ่งแวดล้อมก็เป็นปัจจัยที่สำคัญเช่นเดียวกันเนื่องจากสิ่งแวดล้อมอยู่รอบๆ ตัวเรา เราอยู่กับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจึงส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคล การพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงปรับปรุงบุคลิกภาพของบุคคลนั้นเพื่อต้องการให้ตนเองมีความมั่นใจมากขึ้น ฉะนั้นการพยายามปรับปรุงบุคลิกภาพนี้บางครั้งสามารถสังเกตได้จากการแสดงออกทางพฤติกรรม ซึ่งกลายเป็น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ ส่วนเหตุการณ์สำคัญๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิต ขึ้นอยู่กับว่าเหตุการณ์นั้นมีความรุนแรงหรือส่งผลต่อการดำเนินชีวิตมากน้อยเพียงใด ถ้ามีผลกระทบมากก็อาจจะทำให้บุคคลมีบุคลิกภาพเปลี่ยนแปลงไปโดยสิ้นเชิง

ทฤษฎีบุคลิกภาพ

Fehr (1983) ได้กล่าวถึง การจัดแบ่งทฤษฎีบุคลิกภาพโดยใช้เกณฑ์การอธิบายพัฒนาการของบุคลิกภาพเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory) เป็นทฤษฎีที่ได้อธิบายถึงการพัฒนาการของบุคลิกภาพตามแนวคิดของ Sigmund Freud ซึ่งมีแนวคิดว่า บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงผลักดันของจิตไร้สำนึก (Unconscious) สัญชาตญาณ (Instinct) ซึ่งโครงสร้างของบุคลิกภาพประกอบด้วย Id, Ego, Super-Ego และกลไกป้องกันตนเอง (Defense Mechanism) นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มจิตวิเคราะห์ อาทิเช่น Carl Jung, Alfred Adler และ Karen Horney

Id เป็นระบบที่เป็นต้นกำเนิดของบุคลิกภาพ ซึ่งบุคคลได้รับมาตั้งแต่เกิดพร้อมกับสัญชาตญาณ Id เป็นแหล่งกำเนิดของพลังจิต จัดเป็นสัญชาตญาณพื้นฐานของมนุษย์ Id เป็นระดับจิตใต้สำนึกและทำงานตามหลักการแห่งความสุข คือมีความปรารถนาที่เกิดขึ้นทันทีทันใดเพื่อให้เกิดความพึงพอใจทั้งหมด

Ego มีอยู่เพื่อเป็นตัวที่ปรับความต้องการของ Id ให้เหมาะสมกับความจริงของโลกภายนอก Ego จะทำงานตามกฎแห่งความเป็นจริง (Reality Principle) โดยมีจุดหมายเพื่อชะลอความอยากและแรงขับซึ่งเกิดจากการทำงานตามกฎแห่งความพึงพอใจของ Id ชั่วคราว จนกว่าจะค้นพบวิธีการตอบสนองความต้องการที่ถูกต้องเหมาะสมกับความเป็นจริง Ego จึงเป็นระบบส่วนที่เป็นเหตุเป็นผลและเป็นตัวควบคุมบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคล

Superego เป็นตัวแทนของค่านิยม ธรรมเนียม และแนวคิดของสังคมภายนอกซึ่งบุคคลได้รับจากบิดามารดาเป็นผู้วางให้ Superego จึงเป็นบุคลิกภาพด้านจริยธรรมของบุคคลซึ่งทำหน้าที่ยับยั้งแรงกระตุ้นของ Id การทำงานของ Superego จึงเป็นไปเพื่อความถูกต้องดีงานตามมาตรฐานของสังคม ซึ่ง Freud เชื่อว่าบุคลิกภาพที่ปกติของบุคคลเกิดจากระบบทั้ง 3 lวนคือ Id, Ego, Superego

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทำงานประสานกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน โดยมี Ego เป็นแกนนำที่คอยปรับความขัดแย้งระหว่าง Id กับ Superego และโลกภายนอก

2. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม (Behaviorist Theory) อธิบายว่า แบบแผนพฤติกรรมของคนเกิดจากการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบและเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง นักจิตวิทยากลุ่มนี้จึงอธิบายพัฒนาการของบุคลิกภาพด้วยการเรียนรู้จากตัวแบบและการเสริมแรง ตามแนวคิดของทฤษฎีพฤติกรรมนิยม นักทฤษฎีที่สำคัญในกลุ่มนี้คือ Pavlov, Watson and Skinner

3. ทฤษฎีมนุษยนิยม (Humanistic Theory) จัดเป็นกลุ่มของนักจิตวิทยาที่มีแนวคิดว่า

3.1 บุคลิกภาพของบุคคล มิได้หมายถึงเฉพาะส่วนรวมของหน่วยย่อยต่างๆ ของสิ่งที่เรียกว่า บุคลิกภาพแต่ยังหมายถึงความเป็นเอกัตภาพของบุคคลที่ทำงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ

3.2 บุคลิกภาพของมนุษย์ คือ การเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาวะที่ดีกว่าตลอดเวลา จุดหมายสูงสุดของการเปลี่ยนแปลงสู่ความดีงามของบุคลิกภาพ คือ ภาวะเต็มเปี่ยมแห่งศักยภาพของบุคคล (Self-Actualization)

3.3 พฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลเป็นผลมากจากการที่บุคคลรับรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวเขาอย่างไรไม่ว่าจะเป็นการรับรู้นั้นจะเป็นไปตามข้อเท็จจริงหรือไม่

นักทฤษฎีสำคัญในกลุ่มนี้คือ Abraham Maslow และ Carl Roger นักจิตวิทยากลุ่มนี้มุ่งศึกษาอัตมโนทัศน์ (Self Concept) กับบุคลิกภาพ ซึ่งอธิบายพัฒนาการของบุคลิกภาพและพัฒนาการของบุคลิกภาพด้วยอัตมโนทัศน์

4. ทฤษฎีลักษณะนิสัย (Trait Theory of Personality) เป็นทฤษฎีที่อธิบายว่าบุคลิกภาพคือ แบบแผนพฤติกรรมที่คงเส้นคงวา เป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากทฤษฎีแบ่งประเภท โดยการพยายามวิเคราะห์ถึงลักษณะนิสัยของแต่ละบุคคลในการประพฤติโต้ตอบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกัน เป็นการวิเคราะห์แง่มุมของบุคลิกภาพอย่างละเอียด เพื่อที่จะชี้เฉพาะลักษณะนิสัยแบบต่างๆ และวัดลักษณะนิสัยนั้นๆ เพื่อเปรียบเทียบบุคลิกภาพซึ่งเกิดขึ้นจากการรวมกลุ่มของลักษณะนิสัยหลายๆ ลักษณะ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2539: 195-202) ได้กล่าวถึงทฤษฎีบุคลิกภาพทฤษฎีหนึ่ง คือ ทฤษฎีบุคลิกภาพของ Cattell แนวความคิดบุคลิกภาพของ Cattell นั้นจัดอยู่ในกลุ่มลักษณะนิสัย (Trait theory) และกลุ่มการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor theory) ซึ่งเป็นแนวคิดที่สามารถทำนายได้ถึงพฤติกรรมของบุคคลในสถานการณ์ต่างๆ Cattell ใช้วิธีการแยกแยะวิเคราะห์องค์ประกอบในการศึกษาโครงสร้างบุคลิกภาพและ Cattell ได้จำแนกประเภทของเทรท (Trait) ดังนี้

1. Surface traits VS Source traits

Surface traits: เป็นเทรทพื้นผิวที่มีลักษณะเหมือนจะเกาะกลุ่มอยู่ด้วยกัน เช่น การไม่มีสมาธิในการทำงาน การตัดสินใจไม่ได้ การไม่สามารถหยุดนิ่งอยู่กับที่หลุกหลิก เป็นต้น เป็นลักษณะที่อาจสังเกตได้ง่าย แต่เนื่องจากเทรทพื้นผิวเป็นลักษณะที่สรุปเอาเอง โดยไม่มีหลักฐานยืนยันแน่นอน และสามารถเปลี่ยนไปได้ไม่มีความคงที่ Cattell จึงถือว่าเทรทพื้นผิวไม่มีคุณค่าพอที่จะนำมาใช้อธิบายบุคลิกภาพของบุคคลที่แท้จริง

Source traits: เทรทโครงสร้างเป็นลักษณะโครงสร้างพื้นฐาน Cattell ถือว่าเทรทประเภทนี้เป็นองค์ประกอบหลักของบุคลิกภาพของบุคคล เนื่องจากเป็นลักษณะที่มีความมั่นคงเป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพทั้งทางบวกและทางลบ เทรทประเภทนี้จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมที่หลากหลายในสถานการณ์และเวลาที่ต่างกัน Cattell จึงได้ข้อสรุปจากผลการวิเคราะห์แยกแยะองค์ประกอบจากตัวแปรต่างๆ ว่าลักษณะพฤติกรรมของบุคคลประกอบด้วยเทรทโครงสร้างจำนวน 16 ลักษณะ หรือที่รู้จักกันในชื่อที่เรียกว่า 16 PF นั่นเอง

2. Constitutional traits VS Environmental mold traits เทรท 2 ลักษณะนี้เป็นเทรทย่อยของ Source traits โดย Constitutional traits คือ พฤติกรรมที่ถูกกำหนดจากลักษณะทางชีววิทยาของบุคคล ส่วนEnvironmental mold traits คือ พฤติกรรมที่ถูกกำหนดจากสิ่งเร้าทางสังคมและสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพ

3. Ability, Temperament VS Dynamic traits เทรทนี้เป็นส่วนของ Source traits และแยก 3 ลักษณะ คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Ability traits หมายถึง ความสามารถ ทักษะ ความชำนาญของบุคคลในการดำเนินชีวิตในรูปแบบต่างๆ เช่น ความถนัดทางภาษา ดนตรี การกีฬา เป็นต้น

Temperament traits หมายถึง Tone อารมณ์ของคน เช่น ร้อน เย็น สงบ ตื่นเต้นหรือแบบของการใช้ชีวิต Cattell เชื่อว่า Temperament นี้จะเป็นสิ่งที่กระตุ้นลักษณะพฤติกรรม

Dynamic traits หมายถึง ส่วนของแรงจูงใจของบุคคล และเป็นตัวเร้าให้บุคคลกระทำเพื่อให้เป็นไปตามความมุ่งหมายที่วางไว้ แรงจูงใจลักษณะกลุ่มนี้ เช่น มักใหญ่ใฝ่สูง บ้าอำนาจ ร้อนวิชา ที่สุดอาจกลายเป็นบุคลิกภาพแบบ Source traits

4. Common traits VS Unique traits

Common traits คือ ลักษณะของบุคคลที่คนในกลุ่มวัฒนธรรมเดียวกัน มีส่วนคล้ายกันๆ

Unique traits คือ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล แต่อาจมีบุคคลอื่นที่มีลักษณะคล้ายๆ กันได้

นอกจากนี้ ศรีเรือน แก้วกังวาล (2539: 99-100) ยังได้กล่าวถึงทฤษฎีบุคลิกภาพอีก 3 กลุ่มแนวคิดที่สำคัญ ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดต่างๆ ดังนี้

1. แนวคิดกลุ่มจิตวิเคราะห์ แนวคิดกลุ่มนี้มองมนุษย์ว่าเป็นสิ่งมีชีวิตที่ประกอบไปด้วยสัญชาติญาณและความขัดแย้ง ผู้นำกลุ่มแนวคิดกลุ่มนี้คือ Sigmund Freud โดยมีความเชื่อว่าจิตใต้สำนึกและพลังจูงใจที่ไร้เหตุผลจะเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรม รวมทั้งเป็นตัวกำหนดลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลด้วย

2. แนวคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยม แนวคิดนี้มองว่าบุคลิกภาพของมนุษย์มีความยืดหยุ่นโดยจะอยู่ภายใต้อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางชีวภาพและทางสังคม บุคลิกลักษณะของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับลักษณะรูปแบบของสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวบุคคล นักคิดกลุ่มพฤติกรรมนิยมจะเชื่อว่าพฤติกรรมสัตว์มีความคล้ายคลึงกับพฤติกรรมมนุษย์หลายอย่างดังนั้น จึงมักอธิบายพฤติกรรมของมนุษย์โดยอาศัยการทดลองและการสังเกตพฤติกรรมของสัตว์ต่างๆ เป็นพื้นฐาน และเชื่อว่า

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พฤติกรรมของมนุษย์อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์แห่งการเรียนรู้ ผู้นำแนวคิดกลุ่มนี้ ได้แก่ Watson และ B.F. Skinner

3. แนวคิดกลุ่มมนุษยนิยม แนวคิดนี้มีการมองธรรมชาติมนุษย์ด้านดีงาม มนุษย์เกิดมาด้วยความดี มนุษย์มีธรรมชาติใฝ่ดี สร้างสรรค์ความดี ปรารถนาความเจริญวัฒนะแห่งตนและบุคลิกภาพของตน รู้คุณค่าในตนเอง รู้จักผิดชอบชั่วดี มีความรับผิดชอบในชีวิต และที่สำคัญคือมนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะประจักษ์รู้จักตนและใช้ความสามารถเฉพาะตัวของตนเพื่อใช้พลังความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ดีที่สุด ผู้นำแนวคิดกลุ่มนี้ที่สำคัญ คือ Abraham Maslow

จากทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีบุคลิกภาพสามารถอธิบายการพัฒนาของบุคลิกภาพ ซึ่งกล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาจะประจักษ์รู้จักตนและใช้ความสามารถเฉพาะตัวของตนเพื่อใช้พลังความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ดีที่สุด บุคลิกภาพเป็นสิ่งที่เกิดจากแรงผลักดันของจิตไร้สำนึก สัญชาตญาณ กลไกป้องกันตนเอง สามารถเรียนรู้จากตัวแบบ การเสริมแรง พฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลนั้นเป็นผลมากจากการที่บุคคลรับรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือสถานการณ์ที่แตกต่างกันซึ่งจะ เป็นตัวกำหนดลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล

วิธีการและเครื่องมือในการวัดบุคลิกภาพ

นภดล มหาวิริยะกุล (2526) อธิบายว่า วิธีการวัดบุคลิกภาพสามารถทำได้ 2 ด้าน คือ การประเมินผู้อื่น และการให้ผู้ถูกวัดประเมินตนเอง

1. การประเมินผู้อื่น นักจิตวิทยาจะสังเกตพฤติกรรมของผู้ที่เขาต้องการวัดและประเมินค่าว่าผู้ถูกวัดนั้นมีบุคลิกภาพอย่างไร การประเมินแบบนี้อาจสร้างมาตรวัดเพื่อให้อันดับเกี่ยวกับบุคลิกภาพที่ต้องการจะประเมิน (Rating Scales)

2. การประเมินตนเอง วิธีนี้เหมาะที่จะใช้วัดบุคลิกภาพของคนจำนวนมากๆ ในเวลาอันรวดเร็วและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด วิธีนี้นิยมทำขึ้นเป็นแบบสอบถามที่ต้องการให้ผู้ถูกประเมินประเมินตนเองว่ามีบุคลิกภาพแบบใด แบบสอบถามจะบรรจุข้อความคำถามที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์ ผู้ถูกประเมินจะเป็นผู้ระบุปฏิกิริยาที่เขามักแสดงออกเป็นคำตอบ ซึ่งคำตอบเหล่านี้จะถูกมารวมคะแนนและประเมินออกมาเป็นบุคลิกภาพของผู้ถูกทดสอบ แบบทดสอบที่มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ชื่อเสียงได้แก่ MMPI (Minnesota Multiphasic Personality Inventory) และ CPI (California Psychological Inventory)

จากการศึกษาค้นคว้าข้อมูล แนวคิดและต่างๆ เกี่ยวกับบุคลิกภาพ พบว่าบุคลิกภาพมีหลากหลายแนวคิด ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล โดยส่งผลต่อความสามารถในการปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งผลต่อลักษณะการแสดงออกทางพฤติกรรมในด้านต่างๆ รวมทั้งเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับด้านการเมือง การศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพนั้น เป็นแนวคิดและทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับ และมีการปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นในการศึกษาบุคลิกภาพทางการเมืองจึงมีความน่าสนใจ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวคิดบุคลิกภาพตามแนวคิดของ Costa and McCrae (1992) อธิบายถึงบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ซึ่งจะประกอบด้วย บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuroticism) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (Openness) บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness) บุคลิกภาพด้านการมีสติ (Conscientiousness) มาใช้ในการศึกษาบุคลิกภาพทางการเมืองของนิสิต กล่าวคือ

1. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว มีความวิตกกังวลต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว หงุดหงิดง่าย รู้สึกท้อแท้ ไม่มีกำลังใจ ซึมเศร้าง่าย ประหม่า ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ และมีอารมณ์เปราะบาง ไม่มั่นคง

2. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีความอบอุ่น เป็นมิตรกับผู้อื่นชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น กล้าแสดงออกแสดงความคิดเห็น ชอบทำกิจกรรมที่ท้าทาย ตื่นเต้น ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใสและมองโลกในแง่ดี

3. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง ช่างฝัน มีจิตนาการ มีความคาดหวัง มีสุนทรียภาพ รับรู้ความรู้สึกที่แท้จริงของตัวเอง ชอบกิจกรรมแปลกใหม่ มีความคิดริเริ่ม เป็นนักปฏิบัติ มีมุมมองและยอมรับค่านิยมใหม่ๆ

4. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น ตรงไปตรงมา ไว้วางใจผู้อื่น ไม่คดโกงจริงใจ ชอบความปรองดอง เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตใจอ่อนโยน มีน้ำใจ อ่อนน้อมถ่อมตน และเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. บุคลิกภาพด้านการมีสติ มีความสามารถ จัดการกับตนเองได้อย่างมีเหตุผล มีวินัยในตนเอง มีความซื่อสัตย์ มีความพยายามกระตือรือร้น มีความรอบคอบไตร่ตรองก่อนลงมือปฏิบัติ

แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการขัดเกลาทางสังคม

การขัดเกลาทางสังคมหรือ Socialization อาจเรียกโดยใช้คำอื่นๆ ได้หลายคำ ซึ่งต่างก็มีความหมายเหมือนกัน ได้แก่ การกล่อมเกลาทางสังคม การอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้ทางสังคม การเรียนรู้ระเบียบทางสังคม สังคมประกิต สังคมกรณ์ เป็นต้น (ปพาณี ฐิติวัฒนา, 2542: 69) ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “การขัดเกลาทางสังคม”

ความหมายของการขัดเกลาทางสังคม

Broom and Selznick (1977: 86) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคม คือสิ่งที่มนุษย์ต้องเรียนรู้ตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ โดยต้องเรียนรู้ถึงค่านิยม กฎเกณฑ์ และระเบียบแบบแผนที่คนในสังคมได้กำหนดไว้ เพื่อที่จะสามารถมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี การขัดเกลาทางสังคมทำให้บุคคลสามารถปรับตัวเข้ากับกฎระเบียบบรรทัดฐานของสังคมได้

Goode (1984: 129) กล่าวว่าการขัดเกลาทางสังคมคือ กระบวนการที่จะทำให้บุคคลได้มาซึ่งความเข้าใจวัฒนธรรมและการใช้ชีวิต เพื่อมิตรภาพของมนุษย์ เป็นกระบวนการที่จะทำให้บุคคลกลายมาเป็นสมาชิกของสังคม กลุ่ม กลุ่มวัฒนธรรมย่อย นอกจากนี้การขัดเกลาทางสังคมยังเป็นกระบวนการที่จะทำให้ได้มาซึ่งค่านิยม ความเชื่อ บรรทัดฐาน ร่างกาย จิตใจ และทักษะทางสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้หล่อหลอมให้เราเป็นมนุษย์

มงคล หวังสุขใจ และ ชมพู โกติรัมย์ (2540) สรุปความหมายของการขัดเกลาทางสังคมว่าหมายถึง กระบวนการของการนำสังคมกับวัฒนธรรมไปสร้างรูปแบบของบุคลิกภาพ โดยผ่านการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นหนึ่ง ระบบของสังคมนั้นๆเปรียบดังเครื่องจักรอันซับซ้อนคอยผลิตสินค้าคือมนุษย์ให้ได้มาตรฐาน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง การขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการแปรรูปจากสัญชาตญาณของคนให้มีความเป็นมนุษย์ในสังคม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุพัตรา สุภาพ (2540) สรุปความหมายของการขัดเกลาทางสังคมว่าเป็นกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมของมนุษย์ในสังคมหนึ่งๆเพื่อที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองด้วย

ณรงค์ เส็งประชา (2541) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคม เป็นกระบวนการปลูกฝังบรรทัดฐานของกลุ่มให้เกิดขึ้นในตัวบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคม ทั้งนี้เพื่อให้เขาสามารถอยู่ร่วมกันและทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมด้วยดี

ปพาณี ฐิติวัฒนา (2542) กล่าวว่า การขัดเกลาทางสังคม คือกระบวนการ (Process) ที่สังคมหรือกลุ่มสั่งสอนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้และรับเอาระเบียบวิธีกฎเกณฑ์ ความประพฤติและค่านิยมต่างๆที่กลุ่มหรือสังคมกำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติและความสัมพันธ์ของสมาชิกของกลุ่มหรือสังคมนั้น

จากความหมายของการขัดเกลาทางสังคมข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การขัดเกลาทางสังคมคือกระบวนการที่สังคมหรือกลุ่มสั่งสอนโดยตรงหรือโดยอ้อมให้ ผู้ที่จะเป็นสมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้และรับเอาระเบียบวิธีกฎเกณฑ์ ความประพฤติ และค่านิยมต่างๆ ที่กลุ่มได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติและความสัมพันธ์ของสมาชิกของสังคมนั้น ซึ่งสมาชิกของสังคมจะต้องผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมตลอดชีวิต เพื่อที่จะพัฒนาบุคลิกภาพและพัฒนาตนเองให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

ความมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคม

สุพัตรา สุภาพ (2540) กล่าวว่า ความมุ่งหมายของการขัดเกลาทางสังคมอาจจะแบ่งได้เป็น 4 ประการ คือ

1. ปลูกฝังระเบียบวินัย (Basic Discipline) ระเบียบวินัยเป็นพื้นฐานของมนุษย์ในการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่กลุ่มได้กำหนดไว้ เป็นการการฝึกให้มีการอดกลั้นที่จะทำตามความพอใจของตนเองเพื่อประโยชน์ของวันข้างหน้า เช่น เด็กไม่น้อยไม่ชอบเรียนหนังสือแต่ต้องพยายามเรียนเพราะพ่อแม่บังคับหรือเรียนเพราะอยากได้ความรู้หรือเป็นทหารต้องฝึกอย่างหนักจะได้เป็นทหารที่มีสมรรถภาพ สามารถป้องกันประเทศได้ดีเป็นต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระเบียบวินัยจึงมีผลต่อบุคลิกลักษณะและความประพฤติของบุคคลโดยบุคคลจะเกิดความเคยชินและจะทำไปโดยไม่รู้ตัว

2. ปลูกฝังความมุ่งหวัง (Aspiration) ความมุ่งหวังช่วยให้บุคคลมีกำลังใจทำตามระเบียบวินัยต่างๆ ส่วนมากมักจะมุ่งหวังในสิ่งที่สังคมยกย่องหรือถือว่าดีงาม จึงเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้คนเรามีกำลังใจหรือบีบบังคับให้ตัวเองปฏิบัติตามระเบียบวินัยไม่ว่าจะพอใจหรือไม่ก็ตามเพื่อที่จะได้ในสิ่งที่ตนหวังไว้

3. สอนให้รู้จักบทบาทและทัศนคติต่างๆ (Social Roles and Supporting Attitudes) เป็นการรู้จักแสดงบทบาทอย่างเหมาะสมตามวาระและโอกาสต่างๆ ที่เป็นเช่นนี้เพราะบทบาทของแต่ละคนมีไม่เหมือนกัน จึงควรที่จะเรียนรู้และทำตามบทบาทของตนเองให้ดีที่สุด

4. สอนให้มีทักษะ (Skills) เป็นการเตรียมบุคคลให้มีความชำนาญเฉพาะอย่าง เพื่อสังคมจะได้รับประโยชน์จากสมาชิกในหลายๆ ด้าน เรื่องทักษะนี้เป็นสิ่งที่มีการเน้นและขัดเกลาในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นสังคมที่เจริญแล้วหรือล้าหลังก็ตาม โดยในสังคมที่ล้าหลังจะเรียนรู้ด้วยการลอกเลียน แบบหรือสัมผัสกับชีวิตจริง เช่น ล่าสัตว์ ทอผ้า ทำนา เป็นต้น ส่วนในสังคมที่เจริญแล้วจะสอนอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ด้วยการเรียนจากสถาบันต่างๆ เช่น แพทย์ วิศวะ พยาบาล จิตวิทยา ช่างกล ช่างไม้ เป็นต้น ทำให้บุคคลมีความถนัดเฉพาะอย่างในการที่จะประกอบอาชีพหรือช่วยเหลือกันต่อไป

สรุปได้ว่าการขัดเกลาทางสังคมนั้นมีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดสิ่งต่างๆ ที่มีความจำเป็นต่อการประพฤติปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม สำหรับจุดมุ่งหมายที่สำคัญในการขัดเกลาทางสังคมแก่สมาชิกใหม่ในสังคม ได้แก่ ปลูกฝังระเบียบวินัย ปลูกฝังความมุ่งหวัง สอนให้รู้จักบทบาทสามารถแสดงออกมาได้อย่างเหมาะสม ทัศนคติต่างๆ และสอนให้มีทักษะเพื่อให้บุคคลมีความถนัดและความชำนาญ จุดมุ่งหมายเหล่านี้มีความมุ่งหวังให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติตนตามบรรทัดฐานของสังคม สามารถประพฤติปฏิบัติตนได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม

Bryjak and Soroka (1994) กล่าวว่า องค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม ประกอบด้วย 4 องค์กรต่อไปนี้

1. ครอบครัว ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันครอบครัวถือเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุด เป็นแหล่งให้ข้อมูลและให้การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบโลก โดยเฉพาะครอบครัวขยาย ประกอบไปด้วยหลายรุ่นทำให้มีความสัมพันธ์ที่หลากหลาย สมาชิกใหม่จะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับเรื่องราวของสังคม การขัดเกลาทางสังคมขั้นแรกเริ่มนี้จะสร้างตำแหน่งทางสังคมให้กับบุคคล ให้การเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรม ค่านิยม ความเชื่อ เรียนรู้รูปแบบการสื่อสารและการปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสม ซึ่งเป็นการเตรียมสำหรับการเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตในบทบาทการสมรสและการประกอบอาชีพ

2. โรงเรียน โรงเรียนเป็นสถาบันเริ่มต้นในการส่งเสริมให้มีการปฏิสัมพันธ์กับภายนอกครอบครัว การอยู่ในโรงเรียนหรือห้องเรียนนักเรียนจะต้องปรับตัวให้ตรงตามเกณฑ์ของครูและโรงเรียน พวกเขาจะต้องยอมรับสภาพการเป็นสมาชิกของกลุ่มทางสังคมอีกประเภทหนึ่ง และจะถูกประเมินค่าตามเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันกับสมาชิกคนอื่นๆ ทุกคนจะต้องเคารพกฎเกณฑ์ของโรงเรียน ในชีวิตประจำวันนักเรียนจะได้รับการขัดเกลาทั้งในเรื่องของทัศนคติ การประพฤติปฏิบัติและพฤติกรรม ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกคาดหวังให้เป็นในอนาคต

3. กลุ่มเพื่อน เพื่อนหรือกลุ่มเพื่อนคือบุคคลที่มีความใกล้ชิด มีอายุและฐานะทางสังคมใกล้เคียงกัน สำหรับบางคนกลุ่มเพื่อนยังเป็นขั้นต้นของการขัดเกลาทางสังคม กลุ่มเพื่อนเป็นเครื่องกั้นระหว่างความเป็นบุคคลและสังคมที่กว้างขึ้น กลุ่มเพื่อนสามารถเป็นที่ระบายและเป็นเครื่องวัดความเป็นอิสระจากการถูกควบคุมของผู้ใหญ่ กลุ่มเพื่อนสามารถทำให้เกิดการคล้อยตามกันทั้งในเรื่องของค่านิยมและพฤติกรรม นอกจากนี้กลุ่มเพื่อนยังเป็นตัวเชื่อมกับโลกกว้างภายนอก

4. สื่อมวลชน ปัจจุบันสื่อสามารถส่งข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว ทั้งในรูปแบบทัศนคติ ความคิดสามารถส่งได้ในระยะไกลสู่ผู้รับได้เป็นจำนวนมาก เป็นองค์ประกอบในชีวิตสมัยใหม่ แต่บางครั้งขาดความแน่นอน ไม่สามารถเข้าใจได้ สื่อเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ใช้เป็นเครื่องมือในการขัดเกลาทางสังคมเช่นเดียวกับโรงเรียน การขัดเกลาผ่านสื่อ เช่น การอ่านหนังสือเรียน การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ สื่อชนิดต่างๆเหล่านี้เป็นตัวแทนสำคัญที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ทางสังคมที่ตนอาศัยอยู่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลิขิต ธีรเวคิณ (2542: 75-78) กล่าวว่าองค์กรที่มีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคมและการเมือง มี 5 หน่วยคือ

1. ครอบครัว ครอบครัวจะสอนให้รู้ว่าควรทำตัวอย่างไร และมีพฤติกรรมที่ควรปฏิบัติอย่างไร ตัวแทนที่สำคัญคือ พ่อแม่ ปู่ ย่า ตา ยาย และญาติพี่น้อง

2. โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา เป็นสถาบันที่มีบทบาทอย่างมากในการขัดเกลาทางการเมือง เพราะเป็นหน่วยที่กระทำอย่างตั้งใจมีขั้นตอนและมีจุดประสงค์อย่างแน่วแน่ เมื่ออยู่ในระหว่างวัยเรียน จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่โรงเรียนและสถานบันการศึกษาและทำให้ได้รับอิทธิพลจากการอบรมสั่งสอนจากครู จากการอ่านหนังสือและตำรา

3. องค์กรศาสนา โดยเฉพาะในสังคมซึ่งมีความเคร่งครัดในการประกอบพิธีกรรม ซึ่งในบางสังคมจะมีน้ำหนักและอิทธิพลอย่างมากต่อการสร้างทัศนคติ ค่านิยม ซึ่งจะก่อในรูปของวัฒนธรรมทางการเมือง

4. กลุ่มเพื่อน เพื่อนที่มีอายุร่วมรุ่นหรือเพื่อนร่วมงานซึ่งจะมีพลังสำคัญที่ทำให้เกิดการเลียนแบบหรือการคล้อยตาม กล่าวได้ว่าเป็นการขัดเกลาการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

5. องค์กรทางการเมือง เช่น พรรคการเมือง สภานิติบัญญัติ หรือสถานที่ทำงานซึ่งเป็นหน่วยงานของราชการ เป็นหน่วยที่มีกระบวนการการขัดเกลาสังคมทางการเมืองโดยตรง

ปพาณี ฐิติวัฒนา (2542: 75-78) กล่าวว่าองค์กรที่มีบทบาทในการขัดเกลาทางสังคม มี 6 หน่วย คือ

1. ครอบครัว ครอบครัวใช้วิธีการอบรมแก่เด็กทั้งโดยจงใจหรือทางตรงและทางอ้อม ซึ่งได้แก่ ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว การอบรมทางตรงนี้ได้แก่ การอบรมสั่งสอนด้วยวาจาหรือการกระทำให้เด็กรู้ว่าสิ่งใดถูกต้องเหมาะสม ซึ่งขึ้นอยู่กับทรรศนะของผู้ใหญ่ดูว่าธรรมชาติของเด็กควรเป็นอย่างไร อาจทำอย่างกวดขันเข้มงวด หรือให้เสรีภาพแก่เด็กโดยผู้ใหญ่คอยแนะนำทางเท่านั้น ครอบครัวซึ่งมีพ่อแม่เป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดที่สำคัญนี้แม้ว่าเด็กจะติดต่อกับกลุ่มอื่น ครอบครัวก็ยังสามารถมีอิทธิพลเหนือเด็กอย่างมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. กลุ่มเพื่อน กลุ่มเพื่อนประกอบด้วยบุคคลที่มีอายุและฐานะทางสังคมทัดเทียมกัน เมื่อเป็นเด็กได้แก่กลุ่มเพื่อนเล่น ต่อมาได้แก่กลุ่มเพื่อนฝูงที่ร่วมเรียน ร่วมเที่ยว ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา และกลุ่มเพื่อนกลุ่มนี้เมื่อบุคคลเติบโตเป็นผู้ใหญ่แยกย้ายกันไปทำงานในหน่วยงานต่างๆแล้ว เพื่อนร่วมรุ่นเหล่านี้ก็ยังมีความสัมพันธ์สนุกสนานเฮฮากันเหมือนเดิมถ้าได้มาพบปะสังสรรค์กันอีก กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญทางอ้อมมากในการขัดเกลาทางสังคมของบุคคล กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ กลุ่มเพื่อนยังมีสภาพเหมือนดาบสองคม กล่าวคือมีผลในการช่วยถ่ายทอดคุณค่าและวิธีการระเบียบกฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ได้ ถ้ากลุ่มเพื่อนสนับสนุนบรรทัดฐานเหล่านั้น เช่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความกล้าหาญ ในทางตรงกันข้าม กลุ่มเพื่อนอาจเป็นแรงที่ยั่วยุผลักดันให้บุคคลทดลองหรือลองดีกับข้อบังคับ ระเบียบวินัยที่ผู้ใหญ่ตั้งเอาไว้ เช่น การหนีโรงเรียน การสูบบุหรี่ การเที่ยวเตร่ในสถานเริงรมย์ในวัยที่ไม่สมควร เป็นต้น

3. โรงเรียน โรงเรียนเป็นสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ เป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ คุณค่าและแนวความคิด ความเชื่อของบุคคล กล่าวได้ว่าประสบการณ์ทางการศึกษาช่วยพัฒนาความสามารถ ทัศนคติและรูปแบบพฤติกรรมอื่นๆ ซึ่งมีคุณค่าทางบวกต่อสังคม ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับจากโรงเรียนอันเป็นประสบการณ์ที่ได้รับการคัดเลือกและควบคุม จะช่วยให้บุคคลมีความรู้ความสามารถที่จะศึกษาและพิจารณาเพื่อรับคุณค่าใหม่ตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม ในบางครั้งอาจเกิดปัญหาขึ้นในกรณีต่อไปนี้

3.1 การสอนในโรงเรียนไม่ตรงกับการอบรมที่ครอบครัวสอนมาก่อน กลายเป็นการแก่งแย่งการอบรมคนละแนว

3.2 สอนสิ่งที่เป็นทฤษฎีและเป็นอุดมคติ ซึ่งไม่ตรงกับการปฏิบัติของคนทั่วไป ทำให้เด็กอาจเสื่อมศรัทธาหรือไม่แน่ใจว่าควรเชื่อหรือไม่

4. กลุ่มอาชีพ เมื่อบุคคลผ่านพ้นการศึกษาจากโรงเรียน เขาก็จะเริ่มประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองต่อไป บุคคลจะพบเพื่อนร่วมงานตามแต่อาชีพของตน ซึ่งมีระเบียบวิธีการแตกต่างกันออกไป บุคคลจำต้องเรียนรู้และรับไว้หากต้องการอยู่ในกลุ่มนั้น เช่น ข้าราชการพลเรือน นายแพทย์ นายทหาร ตำรวจ ทนายความ อาชีพธุรกิจเอกชน นักหนังสือพิมพ์ ฯลฯ ความเป็นสมาชิดในกลุ่มอาชีพใดอาชีพหนึ่งเป็นเวลานาน อาจทำให้บุคคลผู้นั้นมีอุปนิสัยใจคอ ทัศนคติ ความต้องการของชีวิตแตกต่างไปจากที่เคยได้รับการฝึกอบรมมาในระยะต้นของชีวิตก็ได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. สื่อมวลชน เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า หน้าที่ของสื่อมวลชนที่มีต่อสังคมมีอยู่ 5 ประการ คือ

5.1 เป็นแหล่งให้ข่าวสารเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม

5.2 เป็นเวทีแสดงความคิดเห็นของประชาชนต่อประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ ที่มีผลกระทบกระเทือนต่อประชาชนที่อยู่ในสังคม

5.3 ให้ความรู้แก่ประชาชน เท่ากับเป็นแหล่งเพิ่มพูนปัญญาอันจะนำมาซึ่งความก้าวหน้าของตนเองและสังคม

5.4 ให้ความบันเทิง เพื่อการพักผ่อนทางด้านจิตใจ ผ่อนคลายความตึงเครียดและให้ความสนุกสนาน

5.5 ให้บริการทางธุรกิจเพื่อประโยชน์แก่การค้าขายและเศรษฐกิจของสังคม

สื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้การขัดเกลาทางสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างมีคุณค่าและมีโทษด้วย โดยทั่วไปแล้วสื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้สาระและข่าวสารเพื่อประโยชน์ในการดำรงชีวิต การตัดสินใจ การคาดหวังต่อชีวิตของบุคคล

6. องค์กรศาสนา นักสังคมวิทยาและนักจิตวิทยาอธิบายถึงหน้าที่หลักของศาสนากว้างๆ ไว้สองประการคือ หน้าที่ต่อบุคคลและหน้าที่ต่อสังคม หน้าที่ต่อบุคคลคือ ศาสนาสนองความต้องการส่วนตัวของบุคคลในด้านการอยากรู้อยากเห็น การแสวงหาสิ่งที่เป็นสาระในชีวิต และการแสดงออกทางอารมณ์ หน้าที่ต่อสังคมมีหลายประการในส่วนของการขัดเกลาทางสังคม สถาบันศาสนาจะช่วยให้บุคคลมีการเรียนรู้เพื่อปรับตัวให้สอดคล้องกับบรรทัดฐานและค่านิยมในสังคมและช่วยให้บุคคลมีอุดมคติในการดำรงชีวิต

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

องค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม ดังที่กล่าวมานั้น อาจสรุปได้ว่า องค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว โรงเรียนหรือสถาบัน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน องค์กรทางการเมือง และองค์กรศาสนา องค์กรเหล่านี้มีอิทธิพลในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ มีหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม ในเรื่องของกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ บรรทัดฐาน แนวความคิดและความเชื่อของแต่ละบุคคล ซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมต่างๆ ของแต่ละบุคคลด้วย

รูปแบบการขัดเกลาทางสังคม

รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมหรือรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูนั้น มีหลายรูปแบบ ซึ่งมีผลต่อบุคลิกภาพ ค่านิยม อุปนิสัยและสติปัญญา ดังที่นักวิชาการต่างๆ ได้กำหนดไว้ดังนี้

Pumroy (1996) ได้เสนอความคิดว่าการอบรมเลี้ยงดู แบ่งได้ตามลักษณะของพ่อแม่ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. พ่อแม่ประเภทรักมากเกินไป หมายถึง ผู้เลี้ยงดูที่ยอมให้เด็กเป็นศูนย์กลางที่สำคัญ เด็กได้รับความรักและการตามใจมากเกินสมควร เมื่อผู้เลี้ยงดูพยายามจะบังคับเด็ก เด็กก็พยายามหาวิธีหลีก เลี่ยงหรือชนะจนได้ทุกครั้ง เด็กไม่ได้ถูกฝึกให้อยากคิด อยากทำในสิ่งที่แปลกใหม่ และเด็กไม่มีความรับผิดชอบและไม่ได้รับมอบหมายหน้าที่ที่ตนจะต้องปฏิบัติภายในบ้าน นอกจากนี้พ่อแม่มักจะให้ของแก่เด็กหรือพาไปสนุกสนานบ่อยโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร

2. พ่อแม่ประเภทเข้มงวด หมายถึง ผู้เลี้ยงดูที่ต้องการและคาดหวังให้เด็กเชื่อฟังตนเองอย่างเคร่งครัด เด็กทราบดีว่าถ้าตนไม่ทำตามคำสั่งของผู้เลี้ยงดูจะถูกลงโทษ พ่อแม่บอกกฎเกณฑ์ให้เด็กอย่างแน่ชัด และลงโทษอย่างยุติธรรมและสมเหตุสมผลพอสมควร พ่อแม่พวกนี้จะผลักดันให้เด็กมีความสามารถเกินธรรมชาติของเด็กและทำให้พัฒนาการไปเร็วกว่าอายุ

3. พ่อแม่ประเภทละทิ้งและปฏิเสธ หมายความว่า การที่ผู้เลี้ยงดูทำตนเป็นศัตรูกับเด็ก แสดงความโกรธเกลียดเด็กออกมาในรูปของการควบคุม บังคับและลงโทษ ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ขึ้นอยู่กับความรู้สึกทางลบของพ่อแม่ที่มีต่อเด็กมากกว่าจะเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็ก นอกจากนี้ พ่อแม่พวกนี้ยังคิดว่าลูกของตนเป็นผู้ที่แก้ให้ดีไม่ได้แล้ว

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. พ่อแม่ประเภททะนุถนอมเหมือนไข่ในหิน หมายถึง ผู้ที่คอยสอดส่องดูแลลูกมิให้ต้องเสี่ยงเลยและตื่นตัวต่ออันตรายในสถานการณ์ต่างๆอันอาจเกิดขึ้นได้ พ่อแม่รับเป็นผู้ทำทุกสิ่งทุกอย่างให้กับลูก แม้จะโตและทำสิ่งนั้นได้เองนานแล้ว ทำให้เด็กไม่ได้รับอนุญาตให้เติบโต และทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง เช่น กินอาหารเอง อาบน้ำเอง ไปโรงเรียนเอง เป็นต้น ทั้งนี้เพราะพ่อแม่กลัวว่าเด็กจะได้รับอันตรายต่างๆ

Hurlock (1974: 90) ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. แบบเผด็จการ (Authoritarian method) หมายถึง การที่พ่อแม่หรือผู้ที่เลี้ยงดูใช้กฎระเบียบที่เข้มงวดกับลูกมากเกินไปเพื่อที่จะให้ลูกมีพฤติกรรมตามที่ตนเองต้องการ โดยไม่มีการคำนึงถึงการอธิบายเหตุผลใดๆ ทั้งสิ้น ลูกจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ถ้าลูกไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงได้วางไว้ได้ ก็จะถูกลงโทษอย่างรุนแรง แต่ถ้าสามารถปฏิบัติได้ตามที่ต้องการก็จะไม่มีการให้รางวัลคำชมเชยใดๆ หรือไม่ก็ให้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

2. แบบประชาธิปไตย (Democratic Method) หมายถึงวิธีการเลี้ยงดูที่พ่อแม่หรือผู้ที่เลี้ยงดูใช้เหตุผลเป็นหลัก จะมีการอธิบายเหตุผลให้ลูกได้เข้าใจ ว่าเหตุใดควรประพฤติปฏิบัติพฤติกรรมหนึ่งและไม่ควรประพฤติปฏิบัติอีกพฤติกรรมหนึ่ง ทำให้เด็กเข้าใจถึงความคาดหวังของพ่อแม่ เมื่อสามารถกระทำพฤติกรรมหรือพยายามกระทำพฤติกรรมที่พ่อแม่หรือผู้เลี้ยงดูคาดหวัง เด็กจะได้รับการยอมรับและถือเป็นรางวัลสำหรับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ แต่ถ้าเด็กตั้งใจที่จะปฏิเสธพฤติกรรมที่พึงประสงค์เด็กจะถูกลงโทษและใช้วิธีที่ไม่รุนแรงมากนัก

3. แบบปล่อยปละละเลย (Permissive Method) การอบรมเลี้ยงดูวิธีนี้ไม่ถือว่าเป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แท้จริงเพราะเด็กเรียนรู้โดยการลองผิดลองถูกด้วยตนเองมากกว่าจากคำแนะนำของบิดามารดา เมื่อเด็กพบว่าพฤติกรรมใดไม่ได้รับการยอมรับ จะเปลี่ยนพฤติกรรมใหม่หรือคงพฤติกรรมนั้นไว้จนกว่าจะพบพฤติกรรมใหม่ ซึ่งนอกจากจะทำตามความพึงพอใจตนเองแล้วยังเป็นที่ยอมรับของกลุ่มด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (2528: 20) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของมารดาไทย เป็น 5 รูปแบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน คือ การที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรัก เอาใจใส่ทุกข์สุข มีความใกล้ชิด และทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเด็ก ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนแก่เด็กในสิ่งที่ต้องการทุกอย่าง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เหตุผล คือ การที่พ่อแม่อธิบายเหตุผลให้กับเด็กเมื่อต้องการขัดขวางหรือสนับสนุนเด็ก พ่อแม่มีการลงโทษ และให้รางวัลแก่เด็กอย่างเหมาะสมมากกว่าใช้อารมณ์

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตใจ คือ การที่พ่อแม่ใช้วาจาว่ากล่าวติเตียนเด็กเมื่อเด็กกระทำความผิด ขู่ว่าจะไม่รัก ตัดสิทธิ์เด็กที่เคยรับ เมื่อเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม คือ การที่พ่อแม่ออกคำสั่งให้เด็กทำตามและคอยควบคุมอย่างใกล้ชิดว่าเด็กจะทำหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษ

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว คือ การที่พ่อแม่ให้โอกาสเด็กทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งพ่อแม่จะเป็นผู้แนะนำและช่วยฝึกฝนให้บ้าง

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการขัดเกลาทางสังคมหรือรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากรูปแบบเหล่านี้มีผลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคล บุคคลที่ได้รับการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่เหมาะสมก็จะส่งผลให้มีบุคลิกภาพที่มั่นคง มีความเชื่อมั่นในตนเอง สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้และสามารถจัดการกับความเครียดได้ดี ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ได้รับการเลี้ยงดูด้วยวิธีการที่ไม่เหมาะสมจะส่งผลต่อบุคลิกภาพ เช่น ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่มีเหตุผล พึ่งพิงผู้อื่น ไม่สามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองได้ เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการขัดเกลาทางสังคมของบุคคลนั้นมีความสำคัญในการกำหนดและเปลี่ยนแปลงความคิด ความเข้าใจ และทัศนคติของบุคคล รวมทั้งอาจจะส่งผลต่อบุคลิกภาพได้เช่นกัน เนื่องจากการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดระเบียบ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กฎเกณฑ์ ความประพฤติ ความคิด ความเชื่อและค่านิยมต่างๆ แก่สมาชิกในครอบครัวหรือสังคม ซึ่งบุคคลจะมีลักษณะพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับรูปแบบการขัดเกลาทางสังคม ด้วยดังที่ได้กล่าวมาแล้วก่อนหน้านี้ บุคคลสามารถได้รับการขัดเกลาทางสังคมจากองค์กรต่างๆ ทางสังคม ดังนี้

1. ครอบครัว ครอบครัวจะทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดสิ่งต่างๆ แก่สมาชิก โดยการอบรมสั่งสอนด้วยวาจาหรือการกระทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง ทั้งในเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์ ความรู้ ประสบการณ์ ทัศนคติ ความเชื่อหรือค่านิยม บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ทางตรงและทางอ้อม เด็กจะได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดถูกต้องเหมาะสม

2. กลุ่มเพื่อน การขัดเกลาทางสังคมโดยกลุ่มเพื่อนจะเป็นในลักษณะการพูดคุยแสดงความคิดเห็นกันและกัน และพฤติกรรมการแสดงออกต่างๆ โดยสมาชิกจะได้รับการถ่ายทอดความคิด ทัศนคติและประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก อาจทำให้เกิดการคล้อยตามกันได้ สมาชิกในกลุ่มเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติและพฤติกรรมแบบเดียวกัน

3. สถาบันการศึกษาโรงเรียนมีหน้าที่ในการสอนให้รู้จักบทบาท บรรทัดฐานของสังคม และวิธีประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม ทั้งฝึกให้มีการแสดงความคิดเห็น และจัดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยอาจกำหนดเป็นวิชาเรียนในหลักสูตร

4. กลุ่มอาชีพ บุคคลจะได้รับการขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มอาชีพ การอยู่ในกลุ่มอาชีพเดียวกันอาจจะได้รับข้อมูลหรือทัศนคติต่างๆ ในรูปแบบเดียวกัน จนอาจก่อเป็นทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมและพฤติกรรมต่างๆ ที่คล้อยตามกันได้และอาจเปลี่ยนไปจากการที่เคยได้รับการอบรมมาตอนวัยก่อนๆนั้น การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มอาชีพสามารถเกิดขึ้นโดยการพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารแบบเดียวกันเสมอๆ เป็นต้น

5. สถาบันทางศาสนา ทำหน้าที่ในการอบรมจิตใจของบุคคล ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าสถาบันทางศาสนามีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรมเป็นอย่างมาก

6. สื่อมวลชน สื่อมวลชนมีหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลข่าวสาร และข้อเท็จจริงต่างๆ ซึ่งถือว่าสื่อมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรมของบุคคล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แนวคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางการเมือง

คำว่า “การขัดเกลาทางการเมือง” หรือ “Political Socialization” สามารถใช้คำอื่นๆ แทนได้อีกหลายคำ ซึ่งต่างก็มีความหมายเดียวกัน เช่น การกล่อมเกลาทางการเมือง การอบรมกล่อมเกลาทางการเมือง การเรียนรู้ทางการเมือง สังคมกรณ์ทางการเมือง สังคมประกิตทางการเมือง เป็นต้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมือง ฉะนั้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อของ Political Socialization ว่า “การขัดเกลาทางการเมือง”

ความหมายของการขัดเกลาทางการเมือง

สำหรับความหมายของการขัดเกลาทางการเมืองได้มีนักวิชาการนำเสนอไว้ต่างๆ กัน ดังนี้

Greenstein (1968) ได้อธิบายความหมายของการขัดเกลาทางการเมืองว่าประกอบด้วยสองลักษณะ คือ ความหมายในวงแคบและความหมายในวงกว้าง ความหมายในวงแคบ คือ เป็นการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการเมือง การปลูกฝังค่านิยมทางด้านการเมือง และการถ่ายทอดความรู้ด้านการปฏิบัติตนทางด้านการเมืองซึ่งจะกระทำโดยตัวแทน เป็นการขัดเกลาที่มีเจตนาและเป็นทางการ ส่วนความหมายในวงกว้าง คือ การเรียนรู้เกี่ยวกับการเมืองทั้งหมดที่เกิดขึ้นในทุกช่วงของชีวิตมนุษย์ ทั้งที่เป็นแบบทางการหรือไม่เป็นทางการ มีเจตนาหรือไม่เจตนา

Easton and Dennis (1969) กล่าวว่าการขัดเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง ทำให้เกิดความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล ซึ่งได้แก่ การถ่ายทอด ความรู้ ทัศนคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่างๆ ที่เกี่ยวกับทางการเมืองจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง หรือจากสังคมหนึ่งไปสู่อีกสังคมหนึ่ง ถ้าไม่มีการถ่ายทอดสิ่งเหล่านี้จะทำให้สมาชิกใหม่ของสังคมต้องแสวงหาวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ๆ อยู่ตลอดเวลา ซึ่งมีผลต่อเสถียรภาพของระบบการเมืองนั้นๆ

Langton (1969) ให้คำจัดความของการขัดเกลาทางการเมืองไว้ว่า เป็นกระบวนการซึ่งเกิดจากการร่วมกันระหว่างโครงสร้างทางทัศนคติและแบบแผนทางพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ซึ่งกระบวนการเหล่านี้เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกับกลุ่มทางสังคมที่บุคคลนั้นอาศัยอยู่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Rush (1992) กล่าวว่าการขัดเกลาทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ทำให้บุคคลรู้ว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของระบบการเมือง ทำให้รับรู้หรือเกิดปฏิกิริยาต่อปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง โดยกระบวนการนี้มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องคือ สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และวัฒนธรรมที่บุคคลนั้นๆ เป็นสมาชิกอยู่ รวมทั้งการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

จุมพล หนิมพานิช (2531) ให้ความหมายการขัดเกลาทางการเมืองว่า หมายถึงกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก ความสำนึก และค่านิยมที่เกี่ยวกับการเมือง ระบบการเมือง และส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2531) กล่าวว่าการขัดเกลาทางการเมืองเป็นแบบแผนที่คนเรียนรู้หรือสร้างเสริมความโน้มเอียงทางการเมืองของตนขึ้นเป็นตัวตน

จากความหมายของการขัดเกลาทางการเมืองข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การขัดเกลาทางการเมืองหมายถึง กระบวนการในการถ่ายทอดและปลูกฝัง ความรู้ ทัศนคติ ค่านิยมต่าง และแบบแผนพฤติกรรมต่างที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เพื่อให้เกิดการโน้มเอียงทางการเมือง โดยกระบวนการนี้เป็นการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งสู่คนอีกรุ่นหนึ่งและเกิดจากการที่บุคคลเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มหรือองค์กรทางสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ ทั้งที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ มีเจตนาหรือไม่มีเจตนา การขัดเกลาทางการเมืองนี้จะช่วยให้บุคคลซึ่งเป็นสมาชิกใหม่ได้เรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองและเรื่องต่างๆ ด้านการเมือง

ลักษณะของการเรียนรู้ทางการเมือง

Dawson and Dawson (1977) กล่าวถึงการเรียนรู้การถ่ายทอดทางการเมือง โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การเรียนรู้การถ่ายทอดทางการเมืองโดยตรง (Direct Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลด้วยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.1 การเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ เป็นวิธีการเรียนรู้เรื่อง ค่านิยม ทัศนคติ พฤติกรรม ทักษะ ด้วยการสังเกตหรือได้เห็นได้ยินจากการพูดคุยเรื่องหรือแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น บุคคลในครอบครัว บุคคลจะเกิดการจดจำและรับสิ่งนั้นไปเป็นแนวการปฏิบัติของตนโดยไม่รู้ตัว การสังเกต จดจำและการเลียนแบบนี้จะส่งผลต่อความโน้มเอียงและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลตลอดไป

1.2 การเรียนรู้จากการคาดหวัง (Anticipatory Political Socialization) เป็นการเรียนรู้จากความคาดหวังจากบุคคลที่เคยพบเห็นแล้วเกิดความรู้สึกชื่นชอบ โดยความคาดหวังนี้จะเป็นตัวที่ช่วยกำหนดบุคลิกภาพและพฤติกรรมของบุคคล

1.3 การเรียนรู้โดยการศึกษาด้านการเมือง (Political Education) เป็นการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลโดยการเรียนจากหลักสูตรวิชาเรียนจากสถานศึกษาต่างๆ เช่น โรงเรียน มหาวิทยาลัย องค์กรของรัฐและสื่อมวลชน การศึกษาด้านการเมืองดังกล่าวนี้จะทำให้มีความรู้ด้านการเมือง เกิดความโน้มเอียงทางการเมือง ตลอดจนเกิดทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยมทางการเมืองในรูปแบบต่าง

2. การเรียนรู้การถ่ายทอดทางการเมืองโดยอ้อม (Indirect Learning) เป็นการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลโดยไม่ได้ตั้งใจหรืออาจจะไม่รู้ตัว โดยสามารถเรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 วิธีการฝึก (Apprenticeship) เป็นการเรียนรู้ทางการเมืองด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือองค์กรต่างๆ ที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมหรือองค์กรทางการเมือง แต่กระบวนการนี้สามารถช่วยให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ประสบการณ์ที่สามารถก่อให้เกิดเป็นพฤติกรรมทางการเมืองได้ เช่น การฝึกจากโรงเรียน ครอบครัว เป็นต้น

2.2 การสรุปครอบคลุม (Generalization) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่ต้อเนื่องจากการเรียนรู้ด้วยวิธีการฝึก กล่าวคือ การที่บุคคลได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และได้มีส่วนในการคิด ตัดสินใจ ทั้งกิจกรรมของครอบครัว สถาบันการศึกษา หรืออื่นๆ ทำให้บุคคลรู้สึกว่าตนเองมีศักยภาพ ซึ่งทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีศักยภาพด้านการเมืองต่อไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากแนวคิดดังกล่าวสรุปได้ว่าบุคคลสามารถเรียนรู้การถ่ายทอดทางการเมืองได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งถือว่ามีความสำคัญทั้ง 2 ประการ โดยการเรียนรู้โดยตรงนั้นบุคคลสามารถเรียนรู้ด้วยการเลียนแบบ การเรียนรู้จากการคาดหวังและการเรียนรู้โดยการศึกษาด้านการเมือง ซึ่งการเรียนรู้ด้วยวิธีการเหล่านี้จะส่งผลต่อความรู้ ความเข้าใจ ค่านิยม ทัศนคติ ความโน้มเอียงและพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลได้ ส่วนการเรียนรู้การถ่ายทอดทางการเมืองโดยอ้อมนั้น บุคคลสามารถเรียนรู้โดยการฝึกและการสรุปครอบคลุม ซึ่งการเรียนรู้ 2 แบบนี้เป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการเรียนรู้เรื่องอื่นๆ สังคมในชีวิตประจำวันผ่านองค์กรต่างๆ เช่น ครอบครัว สถาบันการศึกษา เป็นต้น แล้วส่งผลต่อพฤติกรรมหรือสิ่งต่างๆ ทางด้านการเมืองต่อมา

ทฤษฎีการขัดเกลาทางการเมือง

Almond and Verba (1965) ได้เสนอแนวคิดจิตวิทยาวัฒนธรรม (Psychocultural Approach) เป็นแนวทางในการวิเคราะห์กระบวนการขัดเกลาทางการเมือง ประกอบ 4 ประการคือ

1. ประสบการณ์ในวัยเด็ก เชื่อว่าเป็นแหล่งที่มาของทัศนคติทางการเมือง แบบแผนอำนาจและในสภาพการณ์ทางสังคม

2. กลุ่มอาชีพและองค์กรต่างๆ ที่บุคคลเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ ถ้าสถาบันเหล่านี้มีความใกล้ชิดกับแบบแผนอำนาจของระบบการเมืองเท่าไร ก็จะยิ่งมีผลต่อแบบแผนพฤติกรรมการเมืองมากยิ่งขึ้นและมากกว่าแบบแผนอำนาจในครอบครัว

3. มาตรฐานของระบบการเมือง

4. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจภายในครอบครัว โรงเรียน หรือกลุ่มอาชีพ

Dawson and Dawson (1969: 41-52) ได้เสนอทฤษฎีการให้การกล่อมเกลาทางการเมืองไว้ 3 ทฤษฎี สรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎี Psychodynamic เป็นการมองถึงพัฒนาการของแต่ละบุคคลโดยเน้นที่วุฒิภาวะ (Maturation) ของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อผู้นำทางการเมืองและผู้มีอำนาจทางการอื่นๆ โดยจะเป็นผลมาจากการถ่ายทอดความรู้สึกที่เคยมีต่อบิดา ฉะนั้นในทฤษฎีนี้จะให้ความสำคัญกับครอบครัวในการขัดเกลาทางการเมืองของบุคคล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ทฤษฎี Social–Learning ทฤษฎีนี้มีจุดเน้นและให้ความสำคัญกับสิ่งเร้า ซึ่งเป็นสิ่งที่แต่ละบุคคลได้รับจากสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัว สิ่งเร้าที่สำคัญที่อยู่รอบตัวบุคคลคือข่าวสาร

3. ทฤษฎี Cognitive–Development เป็นทฤษฎีที่เน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับความสามารถในการปรับตัวของแต่ละบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัว ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละบุคคลในการใช้ความคิดอันเนื่องมาจากพื้นฐานสำคัญคือประสบการณ์ อาจสรุปได้ว่า การขัดเกลาทางสังคมของบุคคลนั้นมีความสำคัญในการกำหนดและเปลี่ยนแปลงความคิด ความเข้าใจ และทัศนคติของบุคคล รวมทั้งอาจจะส่งผลต่อบุคลิกภาพได้เช่นกัน เนื่องจากการขัดเกลาทางสังคมเป็นกระบวนการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดระเบียบกฎเกณฑ์ ความประพฤติ ความคิด ความเชื่อและค่านิยมต่างๆ แก่สมาชิกในครอบครัวหรือสังคม เรื่องการเมืองก็เช่นเดียวกัน สามารถถ่ายทอดผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมได้ โดยกระบวนการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองนั้น จะมีส่วนในการช่วยกำหนดความคิดและทัศนคติด้านการเมือง นอกจากนี้ยังช่วยให้บุคคลเข้าใจกระบวนการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการการขัดเกลาทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการเมือง และผู้วิจัยใช้แนวความคิดของ Bryjak and Soroka (1994) ในการศึกษาการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองของนิสิต ซึ่งกล่าวถึงหน่วยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม ประกอบด้วย 4 หน่วย คือ

1. การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว ครอบครัวจะทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดสิ่งต่างๆ แก่สมาชิกโดยการอบรมสั่งสอนด้วยวาจาหรือการกระทำให้เห็นเป็นแบบอย่าง ทั้งในเรื่องระเบียบกฎเกณฑ์ ความรู้ ประสบการณ์ ทัศนคติ ความเชื่อหรือค่านิยม บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ทางตรงและทางอ้อม เด็กจะได้เรียนรู้ว่าสิ่งใดถูกต้องเหมาะสม ในเรื่องด้านการเมืองนั้น เด็กอาจจะได้รับการอบรมและถ่ายทอดความรู้ทางการเมืองจากพ่อแม่หรือสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัวที่มีความรู้และประสบการณ์ เช่น การให้ความกระจ่างเกี่ยวกับรูปแบบการปกครอง การเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ได้แก่ การไปลงคะแนนเสียง การแสดงประชามติ การประท้วง เป็นต้น นอกจากนี้การพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองระหว่างสมาชิกภายในครอบครัวก็อาจจะมีผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองได้เช่นกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน จะเป็นในลักษณะการพูดคุยแสดงความคิดเห็นกันและกัน และพฤติกรรมการแสดงออกทางการเมืองต่างๆ โดยสมาชิกจะได้รับการถ่ายทอดความคิด ทัศนคติและประสบการณ์ด้าน ทางการเมืองต่างๆ ซึ่งกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก อาจทำให้เกิดการคล้อยตามกันได้ สมาชิกในกลุ่มเดียวกันมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติและพฤติกรรมแบบเดียวกัน โดยเฉพาะในด้านการเมือง ถือเป็นเรื่องละเอียดอ่อน การมีทัศนคติด้านการเมืองต่างกันเป็นการยากที่จะทำให้บุคคลอยู่ร่วมกลุ่มเดียวกันโดยปกติสุข

3. การขัดเกลาทางสังคมจากโรงเรียน โรงเรียนมีหน้าที่ในการสอนให้รู้จักบทบาท ให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการเมือง ให้มีการแสดงความคิดเห็น และจัดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม และเรียนรู้ด้านการเมืองไปพร้อมๆ กับวิชาเรียน เช่น การให้มีวิชาบังคับเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง เพื่อให้ทราบถึงการหลักการและความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในสังคม เป็นต้น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากโรงเรียนถือว่ามีบทบาทที่สำคัญเป็นอย่างมาก ในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้และเข้าใจหลักการที่เกี่ยวข้องกับการเมือง ซึ่งอาจจะส่งผลต่อทัศนคติและพฤติกรรมต่อไปได้

4. การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน ถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อความคิด ทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์มากที่สุดในปัจจุบัน เนื่องจากปัจจุบันสามารถเข้าถึงสื่อชนิดต่างๆ ได้ง่ายและหลายประเภท เช่น วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เนต เป็นต้น โดยสื่อต่างๆ เหล่านี้มีบทบาทสำคัญในการถ่ายทอดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะข่าวสารด้านการเมืองนับเป็นข่าวสารที่ประชาชนสนใจ การรับรู้ข้อมูลข่าวสารนี้อาจจะส่งผลต่อความคิดและทัศนคติทางการเมืองได้

แนวความคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจ

ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างมาก คนเราจะรู้สึกปลอดภัยหรือสะดวกใจที่จะเปิดเผยตนเองมากขึ้นถ้าเรามีความไว้วางใจในสิ่งนั้นๆ อย่างการจะทำความรู้จักกับบุคคลอื่นๆ มากน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับว่าเขาผู้นั้นรู้สึกไว้วางใจต่อบุคคลอื่นที่เขาติดต่อสัมพันธ์มากน้อยเพียงใด (กรรณิกา คุณากรเวโรจน์, 2544) ความไว้วางใจมีความซับซ้อนหรือแฝงเร้นอยู่ด้วย ความหมายของคำอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน ได้แก่ ความเชื่อ ความเชื่อมั่น ความเชื่อถือ ความน่าไว้วางใจ และถูกนำไปสัมพันธ์ หรือเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดเกี่ยวกับการรักษาสัญญา ความผูกพัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนทางสังคม และการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ (La Porte and Keller, 1996) การที่เรามีความไว้วางใจต่อสิ่งใดๆ จะช่วยอำนวยให้เราสามารถกระทำสิ่งต่างๆ ได้มากขึ้น ความไว้วางใจทำให้บุคคลมีอิสระในการตัดสินใจตามความสามารถของตนเองได้อย่างแท้จริง กล่าวได้ว่า ความไว้วางใจในโลกสมัยใหม่มีความเปราะบาง เพราะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ใช้เป็นทางเลือกในการเหนี่ยวรั้งคนในสังคม (Seligman, 1997) ความไว้วางใจเป็นสิ่งที่ไม่ได้เกิดขึ้นมาจากบุคคลหรือความรู้สึกที่มีต่อผู้อื่นเพียงฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง แต่ความไว้วางใจเป็นผลมาจากการโต้ตอบกันของทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้ ความรู้สึกฝ่ายในก็เป็นความรู้สึกที่มีต่อตนเองและต่อผู้อื่น รวมทั้งความคาดหวังที่แต่ละคนคาดไว้ต่อบุคคลอื่นและบรรทัดฐาน (Norm) ที่จะปฏิบัติตนต่อผู้อื่น (Deutsch, 1960)

ความหมายของความไว้วางใจ

Erikson (1950) กล่าวถึงความไว้วางใจและความเชื่อมั่นว่า เป็นพื้นฐานของบุคลิกภาพของมนุษย์แต่ละคน โดยเห็นว่า ความรู้สึกถึงความดีที่อยู่ภายในจิตใจ ซึ่งก็คือ การไว้ใจในผู้อื่นและตนเอง และการมองโลกในแง่ดีจะเป็นตัวกำหนดความไว้วางใจในระดับพื้นฐาน ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีอิทธิพลต่อลักษณะเชิงพฤติกรรมอีกหลายๆ อย่าง

Rotter (1982) กล่าวว่า ความไว้วางใจคือ ความคาดหวังโดยทั่วไปที่ยึดถือโดยเอกัตบุคคลว่าคำพูด การสัญญาหรือข้อความของอีกบุคคลหนึ่งสามารถเชื่อถือได้

Larzelere and Huston (1980 cited in Rempel *et al.*) กล่าวว่าความไว้วางใจคือ ขอบเขตที่บุคคลเชื่อว่าผู้อื่นมีความเมตตากรุณาและมีความซื่อสัตย์

Fukuyama (1995) ได้อธิบายความหมายของความไว้วางใจไว้ว่า ความไว้วางใจเป็นความคาดหวังที่เกิดขึ้นภายในชุมชนที่มีความเป็นแบบแผน ความซื่อสัตย์ และมีพฤติกรรมที่ร่วมมือกันในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในชุมชน ความไว้วางใจเป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ทุนทางสังคมเกิดขึ้นได้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Mishra (1966) ได้ให้ความหมายของความไว้วางใจไว้ว่าความไว้วางใจเป็นความเต็มใจของบุคคลที่มีความมั่นคงต่อบุคคลอื่น โดยมีความเชื่อว่าบุคคลนั้นเป็นบุคคลที่มีความสามารถ มีความเปิดเผย ให้ความสนใจห่วงใยและให้ความรู้สึกว่ามีความน่าเชื่อถือ

Lewicski, McAllister and Bries (1998 อ้างใน จุไรลักษณ์ จันทสีหราช, 2553) กล่าวว่า ความไว้วางใจ หมายถึง ความเชื่อมั่น ความคาดหวังในแง่บวกเกี่ยวกับการกระทำของอีกฝ่ายหนึ่ง

Robbins (2000) กล่าวว่าความไว้วางใจคือความคาดหวังในทางบวกต่อบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นคำพูด การกระทำหรือการตัดสินใจที่จะกระทำตามสมควรแล้วแต่โอกาส

จากความแนวคิดข้างต้น สามารถสรุปความหมายได้ความไว้วางใจได้ว่า ความไว้วางใจ หมายถึง สิ่งที่เป็นบุคลิกภาพพื้นฐานของมนุษย์ และความไว้วางใจเป็นความรู้สึกพื้นฐานของบุคคลที่เกี่ยวกับการมีความเชื่อมั่น และเชื่อถือในตัวผู้อื่นหรือสิ่งอื่น รวมทั้งกล้าที่จะแลกเปลี่ยน สื่อสาร แบ่งปัน และประสานงานกันได้

ประเภทของความไว้วางใจ (Type of Trust)

ชิตพล กาญจนกิจ (2545) ได้แบ่งประเภทของความไว้วางใจ 2 ลักษณะ คือ

1. ความไว้วางใจทางสังคม (Social Trust) เป็นความไว้วางใจในระดับพื้นฐานของแต่ละชุมชน ซึ่งถูกมองว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการสนับสนุนทางการเมืองทั้งในระดับชุมชนทางการเมือง สถาบันทางการเมือง และตัวผู้นำทางการเมือง สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 ความไว้วางใจที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล (Interpersonal Trust) มีลักษณะที่แนบแน่นระหว่างบุคคลต่อบุคคล ก่อตัวขึ้นจากการศึกษา, ความเชื่อมั่นในการปกครอง, ความพอใจในชีวิต และชาติพันธุ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 ความไว้วางใจที่เกิดขึ้นภายในสังคมชุมชน (Communal Society) ก่อตัวขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ที่คงที่และแนบแน่น ด้วยความเป็นพวกเดียวกันในลักษณะที่ถูกกระทำทางสังคมและยากที่จะหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากมีความใกล้ชิดกันมาก ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นความไว้วางใจแนบแน่น หรือความไว้วางใจแบบเฉพาะ

1.3 ความไว้วางใจที่เกิดขึ้นในสังคมสมัยใหม่ (Modern Society) มีลักษณะเปิดกว้างขึ้นหลากหลายและมีการผสมผสานมากขึ้นเป็นเหตุประสิทธิภาพของการกระทำทางสังคมถูกลดลง มีการติดต่อสังคมพันธ์กับคนที่ไม่รู้จักกันมาก่อนเพิ่มขึ้น ความไว้วางใจขึ้นอยู่กับผลประโยชน์สาธารณะและการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างกัน ด้วยเหตุนี้ ความหลากหลายของสภาวะสังคมสมัยใหม่จึงเป็นสิ่งที่กำหนดความไว้วางใจ

2. ความไว้วางใจทางการเมือง (Political Trust) เป็นความรู้สึกหรือทัศนคติที่มีต่อสถาบันและผู้นำทางการเมือง จำกัดอยู่ในพื้นที่สาธารณะด้านการเมืองของประชาชน มีความเปราะบางมากกว่าความไว้วางใจทางสังคมและคาดเดาได้ยาก ความไว้วางใจทางการเมืองจึงมีขอบเขตที่แคบกว่าความไว้วางใจทางสังคมและดูเหมือนว่ากำลังลดน้อยลงภายใต้อิทธิพลและแรงกดดันของชีวิตทางการเมืองสมัยใหม่

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่าความไว้วางใจทางการเมือง มีลักษณะคล้ายหรือเป็นส่วนหนึ่งของความไว้วางใจทางสังคม เพียงแต่มีลักษณะเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับฉันทานุมัติที่ประชาชนมีต่อกฎระเบียบทางการเมือง ผลลัพธ์ทางการเมือง พฤติกรรมของนักการเมือง ความไว้วางใจนั้นสามารถเกิดขึ้นได้ ระหว่างบุคคล ภายในชุมชน และเกิดขึ้นในสังคม

องค์ประกอบของความไว้วางใจ

Ennis and Towsend (1995 อ้างใน สุนันทา ศิระวงษ์ธรรม, 2545) กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะทำให้บุคลากรมีความไว้วางใจต่อผู้นำองค์กร โดยผู้นำองค์กรจะต้องมีคุณสมบัติที่ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. การรักษาคำพูดโดยการกระทำตามที่พูดไว้ (Congruent) เป็นการดูแลรักษาคำพูดและปฏิบัติตามที่สัญญาไว้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ความสม่ำเสมอ (Consistency) เป็นความน่าเชื่อถือของบุคคล ความสามารถในการใช้วิจารณญาณที่ดีในสถานการณ์ต่างๆ ความมั่นคงในคำพูดและการกระทำ

3. การดูแล (Caring) เป็นความสนใจเอาใจใส่บุคลากรในองค์การ บุคลากรไว้วางใจในผู้นำเพราะมีความเชื่อว่าผู้นำสามารถที่จะดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยในงานของบุคลากรได้

4. ความสามารถ (Competence) เป็นทักษะ ความรู้ และเทคนิคของผู้นำ

Mishra (1996) ศึกษาองค์ประกอบความไว้วางใจที่บุคลากรมีต่อผู้นำมี 4 มิติ คือ

1. มิติความสามารถคงความไว้วางใจ (Competence Dimension Trust) ผู้นำพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้ใต้บังคับบัญชาอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจ ความสามารถของผู้นำเป็นส่วนหนึ่งของความไว้วางใจ และบุคลิกของผู้นำเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้ตามไว้วางใจ ซึ่งความสามารถเป็นมิติหนึ่งของความไว้วางใจบุคลากรและองค์การ

2. มิติการเปิดเผย (Openness Dimension of Trust) ความไว้วางใจในรูปของการรับรู้การเปิดเผยและความซื่อสัตย์ระหว่างกัน

3. มิติความห่วงใย (Concern Dimension Of Trust) มีความสนใจในตนเองพอๆ กับการสนใจผู้อื่นในองค์การ บุคลากรไว้วางใจในผู้นำเพราะมีความเชื่อว่า ผู้นำสามารถที่จะดูแลเกี่ยวกับความปลอดภัยในงานของบุคลากรได้ ซึ่งปัจจัยความไว้วางใจเป็นสิ่งที่ผู้นำจะต้องให้ความสนใจบุคลากรด้วยหัวใจ

4. มิติความน่าเชื่อถือ (Reliability Dimension Of Trust) บุคลากรจะมีความรู้สึกมั่นคงและเชื่อถือไว้วางใจผู้นำ เมื่อบุคลากรมีความเชื่อว่าผู้นำมีความซื่อสัตย์ มีความน่าเชื่อถือ

Robbins (2000) อธิบายถึงองค์ประกอบของผู้นำที่น่าไว้วางใจ จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้

1. ความซื่อตรง (Integrity) หมายถึง ความซื่อสัตย์ ยึดมั่นคุณธรรม และความถูกต้อง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ความสามารถ (Competence) หมายถึง ความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติอยู่เพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจและปฏิบัติบทบาทหน้าที่ของตน

3. ความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consistency) หมายถึง พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นบุคคลหน้าเชื่อถือ (Reliability) มีแนวทางในการปฏิบัติที่สามารถทำนายได้ล่วงหน้า (Predictability) มีความรอบคอบ และตัดสินใจได้ดีในแต่ละสถานการณ์

4. ความจงรักภักดี (Loyalty) หมายถึง ความตั้งใจและความเต็มใจที่จะปกป้องและรักษาหน้าบุคคลอื่น

5. ความเป็นคนเปิดเผย (Openness) หมายถึง ความเต็มใจที่จะแบ่งปันความคิดและข้อมูลที่ตนเองมีอยู่โดยไม่ปิดบัง

จากแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่าการที่บุคคลจะได้รับความไว้วางใจนั้น บุคคลจะต้องมีคุณลักษณะต่างๆ ได้แก่

1. การเป็นผู้ที่มีความซื่อสัตย์ซื่อตรง ต้องรักษาคำพูดหรือคำมั่นสัญญาต่างๆ ที่ได้ให้ไว้
2. ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถมีความเชี่ยวชาญในงานที่ตนเองรับผิดชอบ
3. มีความเปิดเผยจริงใจ
4. มีความมั่นคงสม่ำเสมอ ซึ่งจะเป็นสิ่งที่ช่วยสะท้อนความน่าเชื่อถือแก่ตัวบุคคล
5. จะต้องมีความจงรักภักดี และปกป้องผู้อื่นได้

แนวคิดเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมือง

ความสำคัญของความไว้วางใจทางการเมือง

Jack (1970) กล่าวว่าความสำคัญของความไว้วางใจทางการเมือง มีผลต่อความมั่นคงของส่วนต่างๆของระบบการเมือง โดยความไว้วางใจทางการเมืองนั้นเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดความมั่นคง ความขัดแย้ง ความตึงเครียดในสังคม ตลอดจนโอกาสที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง นอกจากนี้ Gamson (1968 อ้างใน ประสิทธิพร เวทย์ประสิทธิ์, 2530) กล่าวว่าความไว้ใจ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ทางการเมืองจะเป็นตัวกำหนดทางเลือกของพฤติกรรมทางการเมือง โดยหากมีระดับของความไว้วางใจทางการเมืองต่ำ ก็จะสามารถนำไปสู่การประท้วงจากประชาชนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Easton (1969) ที่กล่าวว่าถ้าประชาชนถอนตัวจากความไว้วางใจหรือไม่มีความไว้วางใจทางการเมืองแล้วจะทำให้จะก่อให้เกิดความตึงเครียดแก่ระบบ ซึ่งจะมีผลต่อความไร้เสถียรภาพของระบบการเมืองนั้น โดย Vivien Hart (1978 อ้างใน พงศธร สัจจชลพันธ์, 2530) กล่าวว่าความรู้สึกไว้วางใจทางการเมืองต่ำมากหรือไม่มีความไว้วางใจทางการเมืองเกิดจากความรู้สึกของบุคคลว่าการปฏิบัติงานตามที่เป็นจริงของระบบการเมืองขัดแย้งกับเกณฑ์มาตรฐานของสังคมประชาธิปไตย

ความหมายของความไว้วางใจทางการเมือง

Miller (1974) ให้คำนิยามเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมืองไว้ว่า ความไว้วางใจทางการเมืองนั้น สามารถถือได้ว่าเป็นความโน้มเอียงพื้นฐานในเชิงความรู้สึก (Affective) หรือประเมินค่า (Evaluation) ทิศทางของความไว้วางใจทางการเมืองนั้นเริ่มจากความไว้วางใจสูงสุดจนกระทั่งถึงความระแวงสูงสุด ดังนั้น ความระแวงสงสัยหรือความไม่ไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งหมายถึงระดับความรู้สึกในทางลบ (Negative effect) ต่อรัฐบาลและเป็นความเชื่อที่ว่ารัฐบาลไม่ได้ทำหน้าที่และสร้าง Output ตามที่บุคคลนั้นคาดหวัง ประเมินค่าว่า สิ่งนั้นหรือการกระทำนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรมและมีเหตุมีผล เป็นความรู้สึกผูกพัน ซึ่งแสดงออกมาในรูปของความชอบพอและความไว้วางใจ

พงศธร สัจจชลพันธุ์ (2530) ความไว้วางใจทางการเมือง คือ ความรู้สึกโน้มเอียงภายในจิตใจของบุคคลในแง่ทัศนคติ และการประเมินค่า ที่มีต่อองค์ประกอบต่างๆ ของระบบการเมืองว่าองค์ประกอบแต่ละส่วนนั้น ทำหน้าที่ของตนได้ดีหรือไม่ดี ชอบธรรมหรือไม่เพียงใด โดยนำเอาการปฏิบัติหน้าที่หรือผลงานของส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง ๆปเปรียบเทียบกับมาตรฐานซึ่งบุคคลผู้นั้นคิดว่าน่าจะเป็น ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวมีที่มาจากการกล่อมเกลาทางการเมืองธรรมดาของบุคคล หากเห็นว่าปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องเป็นธรรมก็จะเกิดความพอใจและให้ความวางใจต่อองค์ประกอบของระบบการเมืองนั้นๆ ในทางตรงกันข้าม หากเห็นว่าองค์ประกอบของระบบการเมืองส่วนใด ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ในจิตใจก็จะเกิดความไม่พอใจ และตามมาด้วยความไม่ไว้วางใจต่อองค์ประกอบของระบอบการเมืองส่วนนั้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อาจจะสรุปได้ว่า ความไว้วางใจทางการเมือง หมายถึงความโน้มเอียงพื้นฐานในเชิงความรู้สึกทางการเมือง หรือการรับรู้ (Perception) ที่บุคคลมีต่อระบบการเมืองทั้งส่วนใดส่วนหนึ่ง เช่น ผู้นำทางการเมือง กิจกรรมทางการเมือง อำนาจทางการเมืองหรือผู้ใช้อำนาจทางการเมือง ในเชิงประเมินค่าว่าเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม มีเหตุผล เป็นความรู้สึกผูกผัน ซึ่งแสดงออกในรูปของความชอบพอและการให้ความไว้วางใจ ความไว้วางใจทางการเมืองของประชาชนจะส่งผลกระทบต่อระบบการเมืองส่วนรวม นอกจากนี้ ทัศนคติทางการเมืองยังเข้ามามีส่วนในการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองด้วย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับบริบททางการเมือง เป็นความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมือง นโยบายและผลงานของรัฐบาล ซึ่งสิ่งเหล่านี้เปรียบ เสมือนตัวแทนของประชาชนในการพัฒนาประเทศ ความไว้วางใจเป็นความรู้สึกพื้นฐานของบุคคลภายในจิตใจในการที่จะเชื่อมั่นและเชื่อถือในตัวผู้อื่น เป็นความโน้มเอียงภายในจิตใจโดยแต่ละบุคคลประเมินค่าออกมาตามที่บุคคลนั้นคาดหวัง ประเมินค่าว่า สิ่งนั้นหรือการกระทำนั้น เป็นสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรมและมีเหตุมีผล โดยผู้วิจัยสนใจที่จะใช้แนวความคิดความไว้วางใจของ Robbins (2000) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณลักษณะของผู้นำที่จะได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่น จะต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน คือ

1. ผู้นำมีความซื่อตรง (Integrity) คือ ผู้นำทางการเมืองรวมไปถึงคณะรัฐมนตรีมีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นคุณธรรม มีความถูกต้องและยุติธรรม ยึดหลักความเสมอภาค รักษาคำมั่นสัญญาทั้งการกระทำและคำพูดเพื่อรักษาความเชื่อมั่นจากประชาชน รวมไปถึงการปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือจากบุคคลอื่น

2. ผู้นำมีความสามารถ (Competence) คือ ผู้นำทางการเมืองสามารถใช้ความรู้ ทักษะความเชี่ยวชาญ ในด้านการเมืองต่างๆ มาบูรณาการจัดการความรู้ สร้างกลยุทธ์ในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา การท่องเที่ยว เป็นต้น จะทำให้ประชาชนมีความชื่นชมในความสามารถ เคารพและรู้สึกดีกับระบบการเมือง

3. ผู้นำมีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consistency) กล่าวคือ ผู้นำทางการเมืองสามารถดำเนินแผนงานตามนโยบายได้อย่างเสมอต้นเสมอปลาย สามารถดูแลให้ความสนใจห่วงใยประชาชน รักษาสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ผู้นำมีความจงรักภักดี (Loyalty) คือ ผู้นำทางการเมืองมีความตั้งใจและความเต็มใจที่จะปกป้อง เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้เป็นพระมุขของประเทศ รวมไปถึง การรักษากฎหมายและรัฐธรรมนูญ

5. ผู้นำมีความเปิดเผย (Openness) คือ ผู้นำทางการเมืองจัดการแถลงนโยบายให้ประชาชนรับรู้ แสดงการเคลื่อนไหวทางการเมืองในด้านต่างๆ เต็มใจที่จะแบ่งปันความคิดและให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น มีการนำเสนอแผนการดำเนินงาน รวมไปถึงกิจกรรมของรัฐโดยไม่ปิดบัง พร้อมทั้งชี้แจงให้เห็นถึงปัญหาในสังคมอย่างเต็มที่

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สายทิพย์ สุคติพันธ์ (2524) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนไทย: ศึกษากรณีนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร ได้ศึกษาถึงความสนใจการเมือง ความมีสมรรถนะทางการเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง โดยทำการสำรวจการเรียนรู้ทางการเมืองของนักเรียนจำนวน 779 คน จากโรงเรียนต่างๆ 12 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ในส่วนที่เกี่ยวกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์พบว่า ระดับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองของนักเรียนมีความสัมพันธ์กับระดับชั้นเรียนหรืออายุของนักเรียนและสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย

ประสิทธิพร เวทย์ประสิทธิ์ (2530) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความไว้วางใจทางการเมืองและการหยามเหยียดทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศึกษาเกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมือง และการหยามเหยียดทางการเมือง ของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำการศึกษาเฉพาะเยาวชนในบริเวณพื้นที่ โดยใช้เยาวชนที่เข้าอบรมโครงการเสริมการศึกษาและอบรมภาคพิเศษ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี เป็นกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาพบว่า เยาวชนในจังหวัดชายแดนมีความไว้วางใจทางการเมืองในระดับปานกลาง และพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความไว้วางใจทางการเมือง คือ เพศและศาสนาเท่านั้น

ภาณุพันธุ์ พรายจันทร์ (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แบบแผนการสื่อสารภายในครอบครัวกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณี นักเรียนชั้นมัธยมที่ 4-6 โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย เป็นการศึกษาอิทธิพลของวิธีการอบรมสั่งสอนของ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ครอบครัวซึ่งถือเป็นตัวการหนึ่งในกระบวนการกล่อมเกลาทางการเมือง ในด้านความมีประสิทธิภาพหรือความมีสมรรถนะทางการเมือง และความไว้วางใจทางการเมืองของบุคคล

ชิตพล กาญจนกิจ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่นไทย : ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองในระดับการเมืองท้องถิ่นไทย ตลอดจนหารูปแบบโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ทำการศึกษา ซึ่งมีขอบเขตการวิจัยจำกัดอยู่เฉพาะหน่วยการวิเคราะห์ระดับองค์การบริหารส่วนตำบลเท่านั้น โดยเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในระดับปัจเจกบุคคล จำนวน 902 คน โดยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า สถานภาพทางเศรษฐกิจสังคม ทุนทางสังคม การสื่อสารทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง การระดมทางการเมือง ทัศนคติทางการเมืองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง วิธีการศึกษาใช้รูปแบบการวิจัย 2 ลักษณะคือ การวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรทุนทางสังคมเป็นเงื่อนไขสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยพบว่าระบบอุปถัมภ์และความผูกพันในชุมชนท้องถิ่นเป็นองค์ประกอบปัจจัยภายในสำคัญต่อตัวแปรทั้งสอง

ยุคลธร เพ็ญโรจน์ (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความศรัทธาของประชาชนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานีที่มีต่อพระสงฆ์ โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 333 ครัวเรือนในเขตเทศบาลนครอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความศรัทธาของประชาชนในเขตเทศบาลอุบลราชธานีที่มีต่อพระสงฆ์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล การรับรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา กับความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ เครื่องมือในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์มีเพียงระดับการศึกษาและอาชีพเท่านั้น เมื่อมีการนำการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนามาเป็นตัวแปรควบคุม พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความศรัทธาในพระสงฆ์ ความรู้เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา และการปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาเป็นตัวแปรควบคุม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความศรัทธาที่มีต่อพระสงฆ์ยังคงเป็นระดับการศึกษาและอาชีพ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สรุปแนวคิดและทฤษฎีสู่กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามานั้น สามารถสรุปได้ว่า

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล ของแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกัน ซึ่งน่าจะเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาในกลุ่มประชากรที่เป็นนิสิต และได้คำนึงถึงบริบทอื่นๆ ด้วย

ในการศึกษาของ David and Jack (1967) ได้ทำการศึกษาและพิจารณาตัวแปรด้านภูมิหลังของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียน พบว่า ตัวแปรด้านภูมิหลัง เช่น เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่มีอิทธิพลต่อระดับความสนใจทางการเมืองมากนักและตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความสนใจที่เห็นได้ชัดคือ ระดับชั้นเรียน ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้คาดว่าปัจจัยส่วนบุคคลน่าจะมีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองประกอบด้วย เพศ ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ยสะสม กลุ่มสาขาวิชา ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของบิดามารดา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ความศรัทธา

ความศรัทธา เป็นความรู้สึกเชื่อมั่น เลื่อมใส ของแต่ละบุคคล อันเป็นหลักในการคิดพิจารณาตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวพุทธศาสนิกชน ศรัทธาของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาทางด้านการเมือง เกิดความวุ่นวาย เรียกร้องประชาธิปไตย สิทธิและเสรีภาพ มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกออกเป็นสี ซึ่งท่าน ว.วชิรเมธี (2550) กล่าวไว้ว่า วิธีที่จะแก้ปัญหาทางการเมืองของประเทศนั้น จะต้องให้ประชาชนมีอำนาจมากขึ้นเพื่อกำกับดูแลไม่ให้ใครมาแบ่งผลประโยชน์จากเรา แต่ประชาชนในปัจจุบันนั้นยังขาดความรู้ ขาดปัญญา เราจึงต้องเร่งสร้างปัญญาให้ภาคประชาชน เรียกว่า “สร้างอาวุธทางปัญญา” โดยการให้ความรู้ ให้ข่าวสารกับประชาชนเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง ดังนั้นความศรัทธาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ที่จะต้องใช้ปัญญาในการวิเคราะห์ พิจารณาด้วยเหตุและผล ไม่ใช้อารมณ์และ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

หลงงมงาย ซึ่งในการทำวิจัยนี้ได้ศึกษาความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารและการตัดสินใจต่างๆ ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเมือง

บุคลิกภาพ

บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง เพราะเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าบุคลิกภาพมีบทบาทที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมแต่ละบุคคล ทั้งนี้ การศึกษาของ Walter (1913 อ้างใน พัฒนา รุ่งเรืองสุข, 2536) ได้ระบุว่า การเมืองโดยการปราศจากการอ้างอิงถึงมนุษย์นั้นเป็นข้อบกพร่องอย่างยิ่งในการเมืองของเรา ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการนำองค์ประกอบหรือปัจจัยทางจิตวิทยาของบุคคลมาศึกษาการเมือง และในการศึกษาของศิริพร จันทริก (2538) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียนนายเรืออากาศ พบว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพต่างกันจะมีการติดตามข่าวสารทางการเมืองและมีบุคลิกภาพทางการเมืองแตกต่างกัน และนักเรียนนายเรืออากาศในปัจจุบันมีบุคลิกภาพทางการเมืองที่เป็นแบบประชาธิปไตยในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสนใจทางการเมืองของแต่ละบุคคลที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ดังนั้น ในการศึกษาทางรัฐศาสตร์แนวพฤติกรรมศาสตร์จึงต้องมีการเชื่อมโยงเกี่ยวพันกับปัจจัยทางจิตวิทยาอยู่เสมอ จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า การศึกษาบุคลิกภาพทางการเมือง เป็นส่วนหนึ่งของการผสมผสานระหว่างรัฐศาสตร์กับจิตวิทยา และคาดว่าจะช่วยกันอธิบายพฤติกรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลได้

การขัดเกลาทางสังคม

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม พบว่า นักวิชาการหลายคนได้ลงความเห็นว่า องค์กรต่างๆ ทางสังคมมีอิทธิพลในการสร้างความสนใจทางการเมือง Charies Merriam (1966 อ้างใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526: 83) ได้ทำการศึกษาและได้ข้อสรุปว่า ตัวการสำคัญในการอบรมกล่อมเกลาคนให้เป็นพลเมืองของชาติก็คือโรงเรียน โดยโรงเรียนจะเป็นตัวแทนที่สำคัญของสถาบันทั้งหลายในการที่จะอบรมกล่อมเกลาบุคคลให้เป็นพลเมืองของระบบ นอกจากนี้ในการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง พบว่าเด็กและเยาวชนจะมีความสนใจทางการเมืองไม่สูง อาจเป็นเพราะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเนื่องมาจากเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องที่ทำความเข้าใจได้ยาก และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ และการศึกษาของ Richard (1975 อ้างใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว,

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526: 96) ได้ชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวเป็นตัวการสำคัญทำให้เด็กเกิดทัศนคติทางการเมืองในทางใดทางหนึ่ง ครอบครัวควรให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของการเมือง สนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ทางการเมืองเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้องและขยายขอบเขตความรู้ทางการเมือง โรงเรียนและสถาบันการศึกษาก็เป็นอีกองค์กรที่ให้การเรียนรู้ทางการเมืองได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู หลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมนอกหลักสูตรต่างก็มีผลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็กทั้งสิ้นดังนั้นความสนใจทางการเมืองจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ทางการเมืองโดยองค์กรให้การเรียนรู้ต่างๆ เช่น ครอบครัว โรงเรียน สื่อมวลชน ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญขององค์กรต่างๆ ที่ให้การขัดเกลาทางสังคม และอาจจะส่งผลถึงความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองได้ด้วย

ความไว้วางใจ

จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมือง จะแสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่มาก ซึ่งน่าจะมีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง จากการศึกษาของ พงศธร สัจจชลพันธุ์ (2530) พบว่าความไว้วางใจทางการเมืองเป็นความรู้สึกโน้มเอียงภายในจิตใจของบุคคลในแง่ทัศนคติ และการประเมินค่า ที่มีต่อองค์ประกอบต่างๆ ของระบบการเมืองว่าองค์ประกอบแต่ละส่วนนั้นทำหน้าที่ของตนได้ดีหรือไม่ดี ชอบธรรมหรือไม่เพียงใด นอกจากนี้เยาวชนจะมองสิ่งต่างๆ รอบตัวรวมทั้งระบบการเมืองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมืองโดยใช้เกณฑ์ความรู้สึกทางอารมณ์ในการประเมินค่า มากกว่าจะใช้ความรู้ความเข้าใจในสาระความเป็นจริงหรือเหตุผล ในกรณีของเมืองไทย ประชาชนมักมีทัศนคติในทางลบต่อสถาบันทางการเมืองและนักการเมือง และจากการศึกษาของ Lester (1978 อ้างใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526) กล่าวว่า ความไว้วางใจจะทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ ทางการเมือง เช่น การประท้วง การนิ่งเฉย หรือการสนับสนุน ฉะนั้นจากเหตุผลดังกล่าวคาดว่าความไว้วางใจน่าจะมีอิทธิพลต่อความศรัทธา ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความไว้ใจผู้นำทางการเมือง โดยทำการเชื่อมโยงทฤษฎีความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำ 5 ด้านของ Robbins (2000) คือ ผู้นำที่มีความซื่อตรง (Integrity) ผู้นำที่มีความสามารถ (Competence) ผู้นำที่ความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consistency) ผู้นำที่มีความจงรักภักดี (Loyalty) ผู้นำที่เป็นคนเปิดเผย (Openness) ซึ่งความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางเมืองนั้นอาจจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น ความศรัทธาทางการเมืองของบุคคลต่างๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดความศรัทธา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ แนวความคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมและ แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความไว้วางใจ จึงสรุปตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

1.1 เพศ
1.2 ชั้นปีที่ศึกษา
1.3 เกรดเฉลี่ยสะสม
1.4 กลุ่มสาขาวิชา
1.5 ภูมิลำเนา
1.6 ระดับการศึกษาของบิดา
1.7 ระดับการศึกษาของมารดา
1.8 อาชีพของบิดา
1.9 อาชีพของมารดา
1.10 รายได้ของบิดามารดา
1.11 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

2. บุคลิกภาพ โดยใช้แนวคิดบุคลิกภาพของ Costa and MacCrae (1992) ประกอบด้วยบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ คือ

2.1 บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuroticism)
2.2 บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extraversion)
2.3 บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (Openness)
2.4 บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agreeableness)
2.5 บุคลิกภาพด้านการมีสติ (Conscientiousness)

3. การขัดเกลาทางสังคม โดยใช้แนวความคิดของ Bryjak and Soroka(1994) ประกอบด้วย หน่วยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม 4 หน่วย คือ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3.1 การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว

3.2 การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน

3.3 การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา

3.4 การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน

4. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองโดยใช้แนวคิดผู้นำที่มีความน่าไว้วางใจของRobbins (2000) ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้

4.1 ผู้นำที่มีความซื่อตรง (Integrity)

4.2 ผู้นำที่มีความสามารถ (Competence)

4.3 ผู้นำที่มีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consistency)

4.4 ผู้นำที่มีความจงรักภักดี (Loyalty)

4.5 ผู้นำที่มีความเปิดเผย (Openness)

ตัวแปรตาม คือ ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองโดยใช้แนวคิดความศรัทธาตามหลักพระพุทธศาสนาและเอื้อน เล่งเจริญ (2537) ซึ่งแบ่งความศรัทธาออกเป็น 2 แบบ คือ

1. ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา
2. ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กรอบแนวความคิด

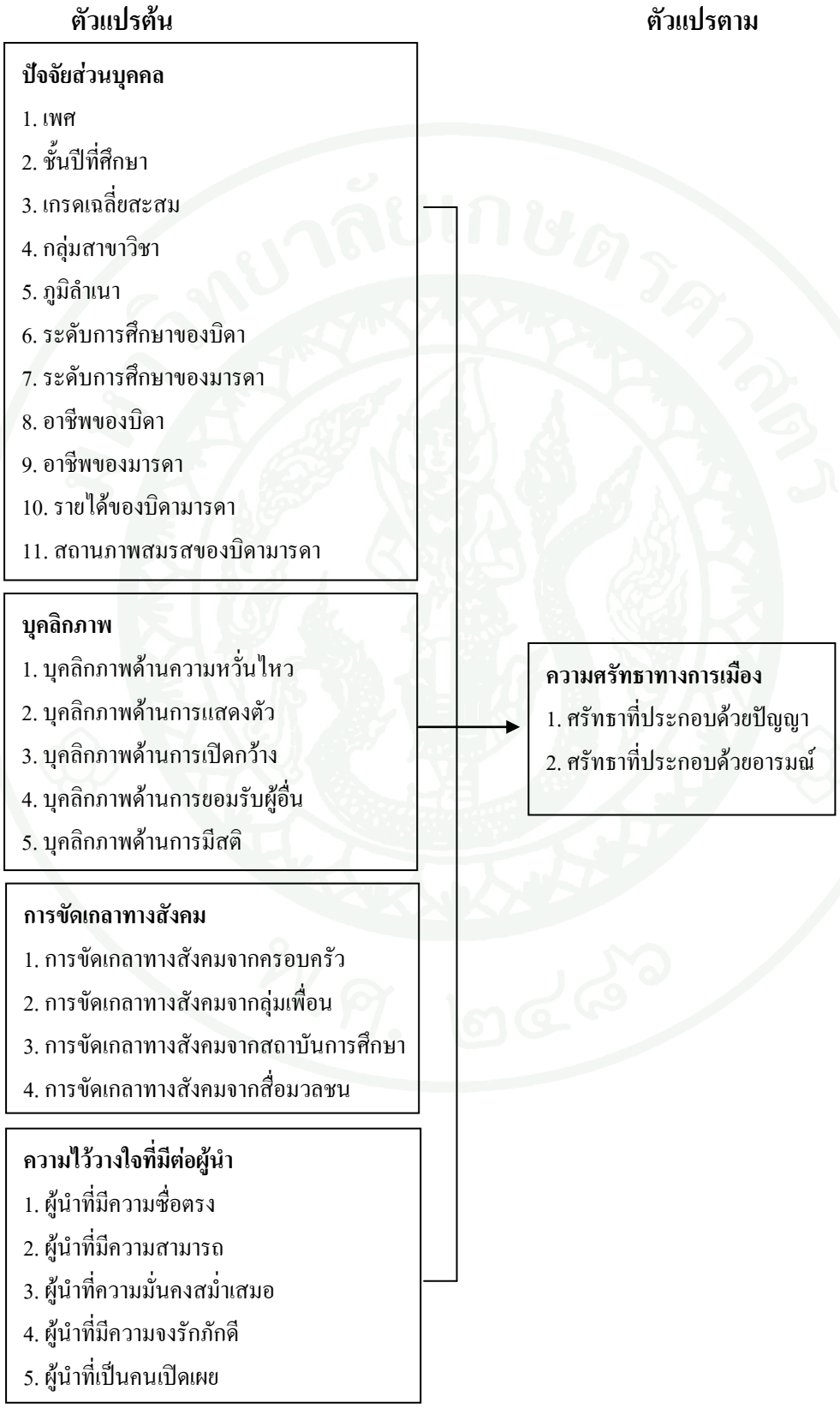

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สมมติฐานงานวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ร่วมกันมีอิทธิพลต่อความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตปริญญาตรีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ทั้งภาคปกติและภาคพิเศษ จำนวน 26,498 คน

วิธีการสุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา โดยวิธีการสุ่มอย่างแบบหลายขั้นตอน(Multiple Random Sampling) ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมจากจำนวนประชากร โดยใช้สูตรของ Yamane' (1970) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N e^2}$$

เมื่อ n = จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ของกลุ่มตัวอย่างกำหนดให้มีค่าเท่ากับ .03

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แทนค่าจำนวนประชากรลงในสูตร

$$N = \frac{26,498}{1 + (26,498)\ (0.03)^{2}}$$

$$= \frac{26,498}{1 + 23.8482}$$

$$\sim 1,066 \text{ คน}$$

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรตัวอย่างสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตร-ศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 1,066 คน

ขั้นตอนที่ 2 คำนวณหาจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มโดยการใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และในแต่ละชั้นภูมิจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

$$\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด x จำนวนประชากรในแต่ละชั้น}}{\text{จำนวนประชากรทั้งหมด}}$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำแนกตามคณะ

กลุ่มสาขาวิชา	จำนวนนิสิต (คน)	ร้อยละ	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
สายวิทยาศาสตร์			
คณะเกษตร	1,452	5.44	58
คณะประมง	1,089	4.13	44
คณะวิทยาศาสตร์	2,298	8.72	93
คณะวนศาสตร์	1,276	4.78	51
คณะวิศวกรรมศาสตร์	5,694	21.48	229
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์	317	1.22	13
คณะสัตวแพทยศาสตร์	345	1.31	14
คณะอุตสาหกรรมเกษตร	2,139	8.07	86
คณะเทคนิคสัตวแพทย์	226	0.84	9
สายสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์			
คณะบริหารธุรกิจ	2,329	8.82	94
คณะมนุษยศาสตร์	2,298	8.63	92
คณะศึกษาศาสตร์	840	3.19	34
คณะเศรษฐศาสตร์	2,680	10.13	108
คณะสังคมศาสตร์	3,515	13.28	141
รวม	26,498	100.00	1066

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง ของนิสิตปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน โดยศึกษาในช่วงภาคปลาย ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ได้ข้อความครอบคลุมวัตถุประสงค์ที่ต้องการศึกษาโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลขอผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีคำถามแบบตรวจรายการ (Check List) และเติมข้อความที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา เกรดเฉลี่ย กลุ่มสาขา ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของบิดา มารดาและสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนิสิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินบุคลิกภาพห้า องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงและพัฒนามาจากแบบวัดบุคลิกภาพของกรัณฑรักษ์ เติมวิทย์ขจร (2553) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบตามแนวคิดของ Costa and McCrae (1992) ได้แก่ บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการยอมรับ และบุคลิกภาพด้านการมีสติ

1. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว	จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 1-10
2. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ข้อ 11-20
3. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง	จำนวน 12 ข้อ ได้แก่ข้อ 21-32
4. บุคลิกภาพด้านการยอมรับ	จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ข้อ 33-40
5. บุคลิกภาพด้านการมีสติ	จำนวน 9 ข้อ ได้แก่ข้อ 41-49

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยลักษณะของแบบสอบถาม จะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือกตอบ 5 ระดับลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด โดยมีวิธีการคะแนน ดังนี้

ระดับของบุคลิกภาพ

ข้อความทางบวก	**ค่าคะแนน**
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1

ข้อความทางลบ	**ค่าคะแนน**
จริงมากที่สุด	1
จริงมาก	2
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	4
ไม่จริงเลย	5

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแยกความถี่แล้ว นำมาจัดการกระจายข้อมูลเพื่อให้ได้ความกว้างอันตรภาคชั้นที่เหมาะสม โดยการพิจารณาระดับของบุคลิกภาพในแต่ละองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้แบ่งบุคลิกภาพออกเป็น 5 ระดับ คือ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับต่ำมาก บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับต่ำ บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับปานกลาง บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับมาก บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบระดับสูงมาก ตามสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{การคำนวณช่วงกว้างระหว่างชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.80$$

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบได้ ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00 - 1.80	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับต่ำมาก
1.81 - 2.60	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับต่ำ
2.61 - 3.40	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับสูง
4.21 - 5.00	มีบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบอยู่ในระดับสูงมาก

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิดโดยใช้แนวความคิดของ Bryjak and Soroka (1994) ซึ่งกล่าวถึงองค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมประกอบด้วย 4 หน่วยทางสังคม คือ

1. การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว
2. การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน
3. การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา
4. การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน

โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับของการขัดเกลาทางสังคม

	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแยกความถี่แล้ว นำมาจัดการกระจายข้อมูลเพื่อให้ได้ความกว้างอันตรภาคชั้นที่เหมาะสม ตามสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{การคำนวณช่วงกว้างระหว่างชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.8$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนของการขัดเกลาทางสังคมได้ ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00 - 1.80	มีการขัดเกลาทางสังคมอยู่ในระดับต่ำมาก
1.81 - 2.60	มีการขัดเกลาทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ
2.61 - 3.40	มีการขัดเกลาทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
3.41 – 4.20	มีการขัดเกลาทางสังคมอยู่ในระดับสูง
4.21 - 5.00	มีการขัดเกลาทางสังคมอยู่ในระดับสูงมาก

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามวัดระดับความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ข้อคำถามสร้างขึ้นจากโดยใช้แนวคิดผู้นำที่มีความน่าไว้วางใจของ Robbins (2000) ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน ดังนี้

1. ผู้นำที่มีความซื่อตรง (Integrity)
2. ผู้นำที่มีความสามารถ (Competence)
3. ผู้นำที่มีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consistency)
4. ผู้นำที่มีความจงรักภักดี (Loyalty)
5. ผู้นำที่มีความเปิดเผย (Openness)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละระดับดังนี้

ระดับของความไว้วางใจผู้นำทางการเมือง

	ค่าคะแนน
จริงมากที่สุด	5
จริงมาก	4
จริงปานกลาง	3
จริงน้อย	2
ไม่จริงเลย	1

เมื่อรวบรวมข้อมูลและแยกความถี่แล้ว นำมาจัดการกระจายข้อมูลเพื่อให้ได้ความกว้างอันตรภาคชั้นที่เหมาะสม ตามสูตรคำนวณ ดังนี้

$$\text{การคำนวณช่วงกว้างระหว่างชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด - คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

$$= \frac{5-1}{5}$$

$$= 0.8$$

ซึ่งสามารถแปลความหมายระดับคะแนนของความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองได้ ดังนี้

ช่วงระดับคะแนน

1.00 - 1.80	มีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำมาก
1.81 - 2.60	มีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองอยู่ในระดับต่ำ
2.61 - 3.40	มีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง
3.41 - 4.20	มีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองอยู่ในระดับสูง
4.20 - 5.00	มีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองอยู่ในระดับสูงมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความศรัทธาทางการเมืองของนิสิต โดยใช้แนวคิดความศรัทธาตามหลักพระพุทธศาสนา และ เอื้อน เล่งเจริญ (2537)โดยแบ่งความศรัทธาออกเป็น 2 แบบ คือ

1. ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา
2. ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์

โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการสร้างแบบสอบถามแบบ โดยข้อคำถามจะเป็นคู่ ให้เลือกตอบคู่ละ 1 ข้อ ที่ตรงกับความคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม (Force Choice Scale) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความศรัทธา 2 แบบ คือความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา และความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์

เกณฑ์การให้คะแนน

การตอบ	**คะแนน**
เลือกข้อความที่เป็นความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา	1
เลือกข้อความที่เป็นความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์	0

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยมีวิธีการและขั้นตอนในการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีจากหนังสือ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการสร้างข้อคำถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ ความศรัทธาใช้แนวคิดทางพระพุทธศาสนา และเอื้อน เล่งเจริญ (2537) โดยผู้วิจัยได้นำมาปรับใช้กับความศรัทธาทางการเมืองใช้บุคลิกภาพของนิสิตโดยใช้แนวความคิดบุคลิกภาพของ Costa and McCrae (1992) การขัดเกลาทางสังคม โดยใช้แนวความคิดของ Bryjak and Soroka (1994) และความไว้วางใจทางที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยใช้แนวคิดผู้นำที่มีความน่าไว้วางใจของ Robbins (2000) โดยในการ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สร้างข้อคำถามนั้นผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมาปรับให้เข้ากับศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ปรับให้เข้ากับบริบทของนิสิต

2. การหาความเที่ยงตรง (Validity) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ความเหมาะสมของภาษาและนำมาแก้ไขปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

3. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการศึกษาวิจัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น

4. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) และนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของ Cronbach (Cronbach's Reliability Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ

แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของนิสิต มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.8414 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

1. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.746
2. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8810
3. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7427
4. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8313
5. บุคลิกภาพด้านการมีสติมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9106

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการขัดเกลาทางสังคม

แบบสอบถามเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.8581 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

1. การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัวมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7084
2. การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8382
3. การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษามีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.7595
4. การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชนมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8324

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

แบบสอบถามเกี่ยวกับความไว้วางใจผู้นำทางการเมือง มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.9647 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

1. ผู้นำทางการเมืองที่มีความซื่อตรงมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9299
2. ผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.9009
3. ผู้นำทางการเมืองที่มีความมั่นคงสม่ำเสมอมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8880
4. ผู้นำทางการเมืองที่มีความจงรักภักดีมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8892
5. ผู้นำทางการเมืองที่มีความเปิดเผยมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.8217

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิต

แบบสอบถามเกี่ยวกับความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิต มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.7523

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงคณะบดีคณะต่างๆที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง และมีการอธิบายคำชี้แจง แนะนำวิธีการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนก่อนตอบแบบสอบถามโดยมีมาตรฐานเดียวกัน

3. ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและส่งคืนแก่ผู้วิจัย ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ หากตรวจพบข้อผิดพลาดหรือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามใหม่และรอรับแบบสอบถามพร้อมกับตรวจสอบอีกครั้ง

4. จากนั้นผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมแบบสอบถามและนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

5. นำแบบสอบถามที่ตรวจให้คะแนนแล้วมาบันทึกคะแนนโดยการลงรหัสและบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ เพื่อรอการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

1. การวิเคราะห์เพื่อบรรยายลักษณะข้อมูล (Descriptive Statistic)

1.1 ค่าร้อยละ(Percentage) ใช้ในการอธิบายลักษณะของข้อมูลที่เป็นปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้หาค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่างๆ

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ยเพื่อแสดงลักษณะการกระจายของข้อมูล

2. การถดถอยพหูคูณ (Multiple Regression Analysis) ใช้พยากรณ์ตัวแปรหนึ่งตัว ซึ่งเป็นผลจากตัวแปรอิสระตั้งแต่สองตัวขึ้นไป โดยใช้วิธีการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหูคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อต้องการทราบถึงการทำนายตัวแปรอิสระใดบ้างที่คาดว่ามีอิทธิพลต่อตัวแปรตามและตัวแปรอิสระที่ร่วมพยากรณ์นั้นสามารถทำนายตัวแปรตามได้มากน้อยเพียงใด

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

$\overline{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
p-value	หมายถึง	ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
R	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์
R^2_{adj}	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เมื่อปรับแล้ว
b	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
a	หมายถึง	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์
Beta	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
SEb	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของ b
*	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	หมายถึง	มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงระดับของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของนิสิต

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล

(n=1,066)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	410	38.50
หญิง	656	61.50
ชั้นปีที่ศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	225	21.50
ชั้นปีที่ 2	314	29.50
ชั้นปีที่ 3	275	25.40
ชั้นปีที่ 4	252	23.60

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=1,066)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เกรดเฉลี่ยสะสม		
0.00-2.00	155	14.50
2.01-2.50	240	22.50
2.51-3.00	401	37.60
3.01-3.50	219	20.50
3.51-4.00	51	4.80
ผลการเรียนสูงสุด 4.00	ผลการเรียนต่ำสุด 1.18	
ผลการเรียนโดยเฉลี่ย 2.69	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50	
กลุ่มสาขาวิชา		
กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์	631	59.20
กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์	435	40.80
ภูมิลำเนาเดิม		
กรุงเทพฯ และปริมณฑล	593	55.80
ภาคกลาง	160	14.90
ภาคเหนือ	59	5.60
ภาคตะวันออก	67	6.60
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	83	7.50
ภาคตะวันตก	23	2.10
ภาคใต้	81	7.50

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=1,066)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษาของบิดา		
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	144	13.50
มัธยมศึกษาตอนต้น	62	5.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	124	11.60
อนุปริญญา/ปวส.	168	15.80
ปริญญาตรี	422	39.60
ปริญญาโท	125	11.70
ปริญญาเอก	19	1.80
อื่นๆ	2	0.20
ระดับการศึกษาของมารดา		
ประถมศึกษาและต่ำกว่า	201	18.90
มัธยมศึกษาตอนต้น	56	5.30
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	135	12.70
อนุปริญญา/ปวส.	155	14.50
ปริญญาตรี	415	38.90
ปริญญาโท	94	8.80
ปริญญาเอก	8	0.80
อื่นๆ	2	0.20

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=1,066)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาชีพของบิดา		
ข้าราชการ	255	23.90
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	84	7.90
ค้าขาย	158	14.80
เกษตรกร	67	6.30
ธุรกิจส่วนตัว	254	23.80
รับจ้าง	167	15.70
อื่นๆ	81	7.60
อาชีพของมารดา		
ข้าราชการ	219	20.50
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	51	4.80
ค้าขาย	213	20.00
เกษตรกร	60	5.60
ธุรกิจส่วนตัว	228	21.40
รับจ้าง	140	13.10
อื่นๆ	155	14.50
รายได้ของบิดามารดา		
ต่ำกว่า 20,000 บาท	234	22.00
20,001 -40,000 บาท	290	27.20
40,001 -60,000 บาท	278	26.10
มากกว่า 60,000 บาทขึ้นไป	264	24.80

รายได้ของบิดามาราดาสูงสุด 120,000 บาท รายได้ของบิดามาราดาต่ำสุด 10,000 บาท

รายได้ของบิดามาราดาโดยเฉลี่ย 49,120.17 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 29,120.840

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=1,066)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
บิดา-มารดาอยู่ด้วยกัน	868	81.40
บิดา-มารดาหย่าร้าง	80	7.50
บิดา-มารดาหม้าย	29	2.70
บิดา-มารดาแยกกันอยู่	61	5.70
อื่นๆ	28	2.60
การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง		
เคย	227	21.30
ไม่เคย	839	78.70
การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง		
เคย	76	7.10
ไม่เคย	990	92.90
ช่องทางการติดตามข่าวสารทางการเมือง		
วิทยุ		
ติดตาม	134	12.60
ไม่ได้ติดตาม	932	87.40
โทรทัศน์		
ติดตาม	926	86.90
ไม่ได้ติดตาม	140	13.10
หนังสือพิมพ์		
ติดตาม	218	20.50
ไม่ได้ติดตาม	848	79.50

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(n=1,066)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ช่องทางการติดตามข่าวสารทางการเมือง		
อินเทอร์เนต		
ติดตาม	315	29.50
ไม่ได้ติดตาม	751	70.50
อื่นๆ		
ติดตาม	30	2.90
ไม่ได้ติดตาม	1036	97.10

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นถึงปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 1,066 คนดังนี้

เพศของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงโดยมีจำนวน 656 คน คิดเป็นร้อยละ 61.5 ส่วนเพศชายมีจำนวน410 คน คิดเป็นร้อยละ 38.5

ชั้นปีที่ศึกษาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 314 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมาคือชั้นปีที่ 3 จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 และชั้นปีที่ 4 มีจำนวน 252 คน คิดเป็นร้อยละ 23.6 ส่วนนิสิตชั้นปีที่ 1 มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 225 คน คิดเป็นร้อยละ 21.1

เกรดเฉลี่ยสะสมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับ 2.51-3.00 มีจำนวน 401คิดเป็นร้อยละ 37.6 และผลการเรียนในระดับ 3.51-4.00 มีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8 โดยนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีเกรดเฉลี่ยสะสมโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ 2.69 เกรดเฉลี่ยสูงสุดคือ 4.00 และเกรดเฉลี่ยต่ำสุดคือ 1.18

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กลุ่มสาขาวิชาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสาขาวิชาสายวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 631 คน คิดเป็นร้อยละ 59.2 และกลุ่มสาขาสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีจำนวน 435 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8

ภูมิลำเนาเดิมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล คือ มีจำนวน 593 คน คิดเป็นร้อยละ 55.6 และภูมิลำเนาเดิมในภาคตะวันตกมีจำนวนน้อยที่สุดคือ มีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2

ระดับการศึกษาของบิดาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 422 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 คน และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 1.8

ระดับการศึกษาของมารดาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 415 คน คิดเป็นร้อยละ 38.9 คน และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาเอก มีจำนวนน้อยที่สุด คือ มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

อาชีพของบิดาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 255 คน และ 254 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 และ 23.8 เป็นลำดับ โดยบิดาของนิสิตประกอบอาชีพอื่นๆ นอกเหนือจากที่ระบุไว้ เป็นจำนวนน้อยที่สุด คือ มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6

อาชีพของมารดาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 228 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 และมารดาของนิสิตประกอบอาชีพเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจน้อยที่สุด คือมีจำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 4.8

รายได้เฉลี่ยของบิดามารดาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้ประมาณ 20,001-40,000 บาท มีจำนวน 290 คน คิดเป็นร้อยละ 27.2 และมีรายได้ต่ำกว่า 20,000 บาทน้อยที่สุด คือ มีจำนวน 234 คน คิดเป็นร้อยละ 22.0 โดยรายได้เฉลี่ยของบิดามารดาสูงสุด คือ 120,000 บาท รายได้เฉลี่ยของบิดามารดาน้อยที่สุดคือ 10,000 บาท

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สถานภาพสมรสของบิดามารดา ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีจำนวน 868 คน คิดเป็นร้อยละ 81.4 และบิดาหรือมารดาเสียชีวิตแล้วมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 28 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มากกว่าสามในสี่ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมีจำนวน 839 คน คิดเป็นร้อยละ 78.7 และเคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีจำนวน 227 คน คิดเป็นร้อยละ 21.3

การเข้าร่วมชุมนุมการประท้วงทางการเมืองของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกือบทั้งหมดไม่เคยเข้าร่วมชุมนุมมีจำนวน 990 คน คิดเป็นร้อยละ 92.9 และมีนิสิตที่เคยเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมืองเพียง 76 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

การติดตามข่าวสารทางการเมืองของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างพบว่า นิสิตมีช่องทางในการติดตามข่าวสารทางการเมืองหลากหลายช่องทางโดยช่องทางที่นิสิตให้การติดตามข่าวสารทางการเมืองมากที่สุดคือ โทรทัศน์ โดยมีจำนวน 926 คน คิดเป็นร้อยละ 86.9 และผ่านช่องทางอื่นๆ เช่น Twitter , กลุ่มเพื่อน, หรือไม่ติดตามเลย มีจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่แสดงระดับของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และบุคลิกภาพรายองค์ประกอบของนิสิต

(n=1,066)

บุคลิกภาพรายองค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความหวั่นไหว	3.15	0.72	ปานกลาง
2. ด้านการแสดงตัว	3.58	0.56	สูง
3. ด้านการเปิดกว้าง	3.58	0.51	สูง
4. ด้านการยอมรับผู้อื่น	3.85	0.62	สูง
5. ด้านการมีสติ	3.70	0.61	สูง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 3 พบว่า บุคลิกภาพของนิสิตอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$= 3.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น ($\bar{X}$= 3.85) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว ($\bar{X}$= 3.15) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการขัดเกลาทางสังคมในแต่ละหน่วยสังคมของนิสิต

(n=1,066)

หน่วยสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมด้านการเมือง	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัว	3.48	0.76	สูง
2. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน	3.28	0.84	ปานกลาง
3. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษา	3.23	0.79	ปานกลาง
4. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสื่อมวลชน	3.34	0.80	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยของการขัดเกลาทางสังคม	**3.33**	**0.79**	**ปานกลาง**

จากตารางที่ 4 พบว่า การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.33) เมื่อพิจารณาจากหน่วยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมด้านการเมือง พบว่า การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัว ($\bar{X}$=3.48) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษา ($\bar{X}$=3.23) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนิสิต

(n=1,066)

ความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง	2.75	0.95	ปานกลาง
2. ผู้นำทางการเมืองว่ามีความสามารถ	2.92	0.87	ปานกลาง
3. ผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ	2.82	0.94	ปานกลาง
4. ผู้นำทางการเมืองว่ามีความจงรักภักดี	2.86	0.93	ปานกลาง
5. ผู้นำทางการเมืองว่ามีความเปิดเผย	2.81	0.91	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยของความไว้วางใจผู้นำทางการเมือง	**2.83**	**0.92**	**ปานกลาง**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากตารางที่ 5 พบว่าความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่าเป็นมีความสามารถ ($\bar{X}$=2.92) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่าเป็นผู้มีความซื่อตรง ($\bar{X}$=2.75) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามแบบในเรื่องของความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ข้อคำถามจะเป็นคู่ ให้เลือกตอบคู่ละ 1 ข้อ ที่ตรงกับความคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความศรัทธา 2 แบบ คือความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา และความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์จำนวน 25 ข้อ โดยเกณฑ์การให้คะแนนคือ

การตอบ	**คะแนน**
เลือกข้อความที่เป็นความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา	1
เลือกข้อความที่เป็นความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์	0

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของนิสิตจำแนกตามคะแนนความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง

(n=1,066)

ข้อที่	**ข้อคำถามความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง**	**จำนวน (คน)**	**คิดเป็นร้อยละ**
1.	ก. ฉันจะเลือกผู้นำทางการเมือง ที่มีความสามารถ	895	84.0
	ข. ฉันจะเลือกผู้นำทางการเมือง ตามที่ฉันชอบ	171	16.0
2.	ก. ฉันจะอธิบายด้วยเหตุผลทุกครั้งที่มีโอกาสหากมีคนพูดหรือเข้าใจในนักการเมืองที่ฉันชื่นชอบไปในทางที่ไม่ดี	872	81.8
	ข. เมื่อมีผู้กล่าวถึงนักการเมืองที่ฉันชื่นชอบไปในทางไม่ดี ฉันจะ รู้สึกไม่ชอบและพูดโต้แย้งทันที	194	18.2
3.	ก. ฉันรู้สึกชื่นชอบในตัวนักการเมือง หรือผู้นำทางการเมืองคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ	248	23.3
	ข. ฉันรู้สึกเฉยๆ ในตัวนักการเมือง หรือผู้นำทางการเมือง โดยจะมองที่ผลงานมากกว่า	818	76.7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=1,066)

ข้อที่	ข้อคำถามความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
4.	ก. ฉันชื่นชมนักการเมืองที่มีชื่อเสียง มีเงิน และมีอำนาจ เพราะเชื่อว่าจะสามารถบริหารประเทศได้	248	23.3
	ข. ฉันชื่นชมนักการเมืองที่มีความรู้ และความสามารถ เพราะเชื่อว่า จะสามารถบริหารประเทศได้	818	76.7
5.	ก. ฉันเชื่อว่าผู้นำการเมืองที่ดีต้องให้ประชาชนมีส่วนในการตัดสินใจ	794	74.5
	ข. ฉันเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองที่ดีจะต้องใช้หลักประชานิยมแล้วให้ประชาชนตัดสินใจเรื่องต่างๆ ตามที่ตนต้องการ	272	25.5
6.	ก. ฉันรู้สึกว่า การเมืองเป็นเรื่องสกปรก ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว	438	41.1
	ข. ฉันรู้สึกว่า การเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ต้องเอาใจใส่	628	58.9
7.	ก. ฉันเชื่อว่าช่องทางที่ทางรัฐบาลได้กำหนดไว้ เช่น เบอร์โทรศัพท์ ทางจดหมาย ฯลฯ สามารถเป็นสื่อกลางให้ประชาชนได้เสนอปัญหาต่างๆ ถึงรัฐบาลเพื่อนำไปพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้	660	38.1
	ข. ฉันเชื่อว่าการชุมนุมหรือการประท้วง เรียกร้องต่างๆ เป็นช่องทางที่จะเสนอให้รัฐบาลรับฟังถึงปัญหาได้	406	61.9
8.	ก. ฉันมีความชื่นชอบหรือเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กลุ่มการเมืองหนึ่งเป็นพิเศษ	376	35.3
	ข. ฉันไม่เข้าข้างพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดเป็นพิเศษแต่จะมองถึงความสามารถและผลงานของกลุ่มเหล่านั้น	690	64.7

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=1,066)

ข้อที่	ข้อคำถามความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
9.	ก. ฉันเชื่อว่ามีวิธีการที่สามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองให้รัฐบาลหรือทางราชการรับฟังได้ โดยไม่ใช้วิธีการชุมนุมหรือการประท้วง	667	62.6
	ข. ฉันเชื่อว่าการชุมนุมหรือการประท้วงเป็นวิธีในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองที่ดีที่สุด	399	37.4
10.	ก. ฉันเชื่อว่านักการเมืองเป็นบุคคลที่ เห็นแก่ตัวและคดโกงเมื่อมีโอกาส	780	73.2
	ข. ฉันเชื่อว่านักการเมืองทำงานหนัก เสียสละเพื่อประเทศชาติ	286	26.8
11.	ก. ฉันเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองที่เป็นผู้หญิงไม่สามารถบริหารประเทศได้ดีเท่ากับผู้ชาย	321	30.1
	ข. ฉันเชื่อว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางการเมืองที่เป็นผู้หญิงหรือเป็นผู้ชาย สามารถเป็นผู้นำทางการเมืองได้ขึ้นอยู่กับความสามารถ	745	69.9
12.	ก. ฉันเชื่อถือผู้นำทางการเมือง เพราะความชอบส่วนตัว	357	33.5
	ข. ฉันเชื่อถือผู้นำทางการเมือง เพราะรับรู้จากผลงาน	709	66.5
13.	ก. ฉันเชื่อว่าการปรองดองทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้ ต้องทำใจให้ว่าง ไม่มีอคติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล	768	72.0
	ข. ฉันเชื่อว่าการปรองดองจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีแนวร่วมเพื่อต่อต้านบุคคลหรือกลุ่มบุคคลฝ่ายตรงข้าม	298	28.0
14.	ก. ฉันเชื่อว่าประชาชนเลือกผู้นำทางการเมืองจากความสามารถของบุคคลนั้น	744	69.8
	ข. ฉันเชื่อว่าประชาชนเลือกผู้นำทางการเมืองที่มีวาทะลีลาที่ถูกใจ	322	30.2

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=1,066)

ข้อที่	ข้อคำถามความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
15.	ก. ฉันยกย่องผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถในการบริหารประเทศ	894	83.9
	ข. ฉันยกย่องผู้นำทางการเมืองที่ใช้อำนาจ เงินทุนในการบริหารประเทศ	172	16.1
16.	ก. ถ้ามีคนชักชวนฉันไปร่วมการชุมนุม ฉันจะเข้าร่วมการชุมนุมเพื่อความสนุกสนาน	264	24.8
	ข. ถ้ามีคนชักชวนฉันไปร่วมการชุมนุม ฉันจะเข้าร่วมการชุมนุมเพื่อฟังความคิดเห็น รับข้อมูลที่หลากหลาย	802	75.2
17.	ก. ฉันเชื่อว่า ทุกคนสามารถมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันได้ แต่ต้องแสดงพฤติกรรมออกให้เหมาะสม	865	81.1
	ข. ฉันเชื่อว่า ทุกคนสามารถมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันได้ แต่ต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ได้รับชัยชนะ	201	18.9
18.	ก. ฉันรับฟังคำปราศรัยของนักการเมืองที่ฉันสนใจ	410	38.5
	ข. ฉันรับฟังคำปราศรัยของนักการเมืองทุกฝ่าย	656	61.5
19.	ก. ฉันชักชวนให้ผู้อื่นเลือกผู้นำทางการเมืองที่ฉันชอบด้วยวิธีการซื้อเสียง	274	25.7
	ข. ฉันชักชวนให้ผู้อื่นเลือกผู้นำทางการเมืองที่ฉันชอบด้วยการอธิบายข้อดีของผู้นำทางการเมืองคนนั้น	792	74.3
20.	ก. ฉันจะไปเลือกตั้งตามที่มีพรรคการเมืองมาร้องขอหรือมาชักชวน	307	28.8
	ข. ฉันจะไปเลือกตั้งตามหน้าที่ของตัวเองในระบอบประชาธิปไตย	759	71.8

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

(n=1,066)

ข้อที่	ข้อคำถามความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
21.	ก. ฉันชื่นชอบผู้นำทางการเมือง พรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง และเต็มใจที่จะโน้มน้าวบุคคลอื่นให้ชื่นชอบ	337	31.6
	ข. ฉันชื่นชอบผู้นำทางการเมืองหรือพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง แต่ไม่ก้าวก่ายสิทธิ์การตัดสินใจของผู้อื่น	729	68.4
22.	ก. ฉันรู้สึกต่อต้าน เมื่อมีคนพูดถึงผู้นำทางการเมืองที่ฉันชื่นชอบไปในทางที่ไม่ดี	300	28.1
	ข. ฉันจะวิเคราะห์เหตุผลก่อน เมื่อมีคนพูดถึงผู้นำทางการเมืองที่ฉันชื่นชอบไปในทางที่ไม่ดี	766	71.9
23.	ก. ฉันเห็นว่า การเมืองเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ทำความเข้าใจได้ยากจึงควรปล่อยให้เป็นหน้าที่ของผู้นำทางการเมืองและรัฐบาลเท่านั้น	426	40.0
	ข. ฉันเห็นว่าประชาชนคนไทยคนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้น ไม่ปล่อยให้ผู้นำทางการเมือง และรัฐบาลตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว	640	60.0
24.	ก. ถ้าฉันต้องเข้าร่วมรับฟังการชุมนุมทางการเมือง ฉันจะเข้ารับฟังทุกฝ่าย	820	76.9
	ข. ถ้าฉันต้องเข้าร่วมรับฟังการชุมนุมทางการเมือง ฉันจะเข้ารับฟังเฉพาะฝ่ายผู้นำทางการเมืองที่ฉันชอบ	246	23.1
25.	ก. ฉันเชื่อว่า เงินของนักการเมือง จะทำให้ประชาชนมีความสุข	334	31.3
	ข. ฉันเชื่อว่านโยบายการพัฒนาการศึกษาให้กับประชาชน จะทำให้ประชาชนมีความสุข	732	68.7

จากตารางที่ 6 พบว่า ส่วนใหญ่นิสิตมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา และมีเพียงข้อคำถามข้อเดียวที่ พบว่า นิสิตมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานงานวิจัย

ในการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ได้มีการกำหนดข้อตกลงและมีขั้นตอน ดังนี้

1. ตัวแปรตามและตัวแปรอิสระต้องเป็นตัวแปรที่มีระดับการวัดประเภทช่วง (Interval Scale) ขึ้นไป หากมีตัวแปรอิสระไม่มีระดับการวัดที่เป็นประเภทช่วง ต้องแปรเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) ดังตารางแสดงระดับการวัดตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ตารางแสดงระดับการวัดของตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ระดับการวัด
1. เพศ	มาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ เพศหญิง = 0 เพศชาย = 1
2. ชั้นปีที่ศึกษา	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
3. เกรดเฉลี่ย	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)
4. กลุ่มสาขาวิชา	มาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ (1) กลุ่มสาขาวิชาสายวิทยาศาสตร์ = 0 (2) กลุ่มสาขาวิชาสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ = 1
5. ภูมิลำเนาเดิม	ภูมิลำเนาเดิม ได้แบ่งเป็นภาคต่างๆ ดังนี้ (1) กรุงเทพและปริมณฑล (2) ภาคกลาง (3) ภาคเหนือ (4) ภาคตะวันออก (5) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (6) ภาคตะวันตก (7) ภาคใต้ ซึ่งภูมิลำเนาเดิมในข้างต้นเป็นตัวแปรมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และเมื่อทำให้เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยกำหนดให้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) ภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 1 (1) ภูมิลำเนาเดิมที่ไม่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 0

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับการวัด
6. ระดับการศึกษาของบิดา	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) จำนวนชั้นปีที่เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถม
7. ระดับการศึกษาของมารดา	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale) จำนวนชั้นปีที่เรียนตั้งแต่ระดับชั้นประถม
8. อาชีพของบิดา	อาชีพของบิดา ได้แบ่งเป็นลักษณะของงาน ดังนี้ (1) ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2) ค้าขาย (2) เกษตรกร (2) ธุรกิจส่วนตัว (2) รับจ้าง (2) อื่นๆ ซึ่งอาชีพของบิดาในข้างต้นเป็นตัวแปรมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และเมื่อทำให้เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยกำหนดให้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) อาชีพในกลุ่มนั้น = 1 (2) อาชีพอื่นนอกเหนือจากนั้น = 0
9. อาชีพของมารดา	อาชีพของมารดา ได้แบ่งเป็นลักษณะของงาน ดังนี้ (1) ข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (2) ค้าขาย (2) เกษตรกร (2) ธุรกิจส่วนตัว (2) รับจ้าง (2) อื่นๆ ซึ่งอาชีพของมารดาในข้างต้นเป็นตัวแปรมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และเมื่อทำให้เป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) อาชีพในกลุ่มนั้น = 1 (2) อาชีพอื่นนอกเหนือจากนั้น = 0
10. รายได้เฉลี่ยของบิดามารดา	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับการวัด
11. สถานภาพสมรสของบิดามารดา	สถานภาพสมรสของบิดา-มารดาได้แบ่งเป็นกลุ่มต่างๆ ดังนี้ (1) บิดา-มารดา อยู่ร่วมกัน (2) บิดา-มารดา หย่าร้าง (2) บิดา-มารดาเป็นหม้ายและแยกกันอยู่ ซึ่งสถานภาพสมรสในข้างต้นเป็นตัวแปรมาตรานามบัญญัติ (Nominal Scale) และเมื่อทำให้เป็นตัวแปรหุ่น(Dummy Variable) โดยกำหนดให้เป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ (1) สถานภาพสมรสในกลุ่มบิดามารดาอยู่รวมกัน= 1 (2) สถานภาพสมรสในกลุ่มอื่น = 0
12. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)และทำเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ (1) เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง = 1 (2) ไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง = 0
13. การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง	มาตราอัตราส่วน (Ratio Scale)และทำเป็นตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) โดยกำหนดให้ (1) เคยเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง = 1 (2) ไม่เคยเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง = 0
14. บุคลิกภาพ	มาตราอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นค่าคะแนน
15. การขัดเกลาทางสังคม	มาตราอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นค่าคะแนน
16. ความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมือง	มาตราอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นค่าคะแนน
17. ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา	มาตราอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นค่าคะแนน
18. ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์	มาตราอันตรภาคชั้น (Interval Scale) เป็นค่าคะแนน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้อักษรย่อของแต่ละตัวแปรในการแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

P1	เพศ
P2	ชั้นปีที่ศึกษา
P3	เกรดเฉลี่ยสะสม
nP4	กลุ่มสาขาวิชา
nP5	ภูมิลำเนาเดิม
nP6	ระดับการศึกษาของบิดา
nP7	ระดับการศึกษาของมารดา
nP8	อาชีพของบิดา
nP8.1	บิดาที่ประกอบอาชีพค้าขาย
nP8.2	บิดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร
nP8.3	บิดาที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว
nP8.4	บิดาที่ประกอบอาชีพรับจ้าง
nP8.5	บิดาที่ประกอบอาชีพอื่นๆ
nP9	อาชีพของมารดา
nP9.1	มารดาที่ประกอบอาชีพค้าขาย
nP9.2	มารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร
nP9.3	มารดาที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว
nP9.4	มารดาที่ประกอบอาชีพรับจ้าง
nP9.5	มารดาที่ประกอบอาชีพอื่นๆ
P10	รายได้ของบิดามารดา
nP11	สถานภาพสมรสของบิดามารดา
nP13	การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง
nP14	การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง
Neuro	บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว
Extra	บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว
Open	บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง
Agree	บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Consci	บุคลิกภาพด้านการมีสติ
Pub	การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสื่อมวลชน
Family	การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัว
Friend	การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน
School	การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษา
Inte	ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง
Compe	ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความสามารถ
Consis	ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ
Loyalty	ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความจงรักภักดี
Openness	ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความเปิดเผย
Wisdom	ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา
Emotion	ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์

2. การทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระ เนื่องจากตัวแปรอิสระแต่ละตัวต้องเป็นอิสระจากกันละกัน ซึ่งตัวแปรอิสระจะต้องไม่มีค่าความสัมพันธ์กัน สูงเกิน 0.80 เพราะถ้าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันมากอาจเกิดปฏิกิริยาต่อกันและมีผลต่อตัวแปรตามได้หรืออาจเกิดปัญหาที่เรียกว่า Multicollinearity Problem และทำให้ไม่สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ดังกล่าวได้ ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ผู้วิจัยได้นำตัวแปริสระทั้งหมดไปทดสอบความสัมพันธ์กันเองดังตารางที่จะนำเสนอดังต่อไปนี้

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 8 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ

	nP1	**P2**	**P3**	**nP4**	**nP5**	**nP6**	**nP7**	**nP8**	**nP8.1**
nP1	1								
P2	-0.047	1							
P3	-0.185**	0.075*	1						
nP4	-0.131**	-0.056	0.224**	1					
nP5	0.027	-0.30	0.034	0.215**	1				
nP6	0.131**	-0.103**	-0.017	0.068*	0.105**	1			
nP7	0.106**	-0.125**	0.014	0.048	0.104**	0.686**	1		
nP8	0.007	0.015	0.012	-0.010	-0.075*	0.332**	0.244**	1	
nP8.1	0.007	-0.052	0.005	0.057	0.027	-0.155**	-0.125**	-0.155**	1
nP8.2	-0.062*	0.069*	-0.038	-0.152**	-0.212**	-0.303**	-0.245**	-0.303**	-0.108**
nP8.3	0.033	-0.021	-0.028	0.105**	0.101**	0.020	0.070*	0.020	-0.233**
nP8.4	-0.012	-0.004	0.030	-0.074*	0.032	-0.098**	-0.100**	-0.098**	0.180**
nP8.5	-0.001	0.020	0.011	0.014	0.085**	0.003	-0.013	0.003	-0.120**
nP9	0.075**	-0.043	0.087**	-0.023	-0.088**	0.300**	0.094**	0.300**	0.194**
nP9.1	0.029	0.018	-0.046	0.019	-0.045	-0.144**	-0.198**	-0.144**	0.544**
nP9.2	-0.051	0.102**	-0.052	-0.178**	-0.224**	-0.307**	-0.274**	-0.307**	-0.090**
nP9.3	0.044	-0.050	-0.066*	0.098**	0.102**	0.082**	0.050	0.082**	-0.166**
nP9.4	-0.045	-0.015	-0.001	-0.023	0.068*	-0.122**	-0.092**	-0.122**	-0.84**
nP9.5	-0.102**	0.038	0.056	0.031	0.122**	0.015	-0.053	0.015	-0.045
P10	0.045	-0.068*	0.017	0.074**	0.145**	0.344**	0.338**	0.364**	-0.073*
nP11	0.006	0.002	0.010	-0.065**	-0.028	0.017	0.075**	0.017	0.050
nP13	0.050	0.020	0.029	0.002	0.008	-0.009	-0.058	-0.009	-0.017
nP14	0.073*	0.036	-0.024	0.007	0.042	0.040	-0.042	0.040	0.038
Neuro	-0.033	-0.034	-0.031	0.016	-0.057	0.051	0.008	0.051	0.006
Extra	-0.058	0.009	0.050	0.090**	0.071*	0.059	0.056	0.059	-0.018
Open	-0.004	0.026	0.044	0.066**	0.074*	0.092**	0.080**	0.092**	-0.001
Agree	-0.088**	0.030	0.113**	0.089**	0.030	0.044	0.085**	0.044	-0.015
Consci	0.047	0.043	0.116**	0.018	0.019	0.038	0.055	0.038	-0.011
Pub	0.141**	0.042	-0.037	-0.014	-0.012	0.057	0.032	0.057	-0.004
Family	0.043	0.029	0.008	0.010	0.007	0.061*	0.069*	0.061*	-0.004
Friend	0.128**	0.057	-0.033	0.012	-0.035	0.049	0.042	0.049	-0.015
School	0.084**	0.010	-0.006	0.021	-0.058	0.032	0.016	0.032	-0.018
Inte	0.128**	-0.076**	-0.168**	-0.103**	-0.075*	0.060	0.064*	0.060	-0.069*
Compe	0.128**	-0.061*	-0.123**	-0.103**	-0.078**	0.056	0.057	0.056	-0.044
Consis	0.114**	-0.046*	-0.143**	-0.101**	-0.101**	0.048	0.063*	0048	-0.054
Loyalty	0.133**	-0.051**	-0.099**	-0.090**	-0.073**	0.079*	0.077*	0.079**	-0.088**
Openness	0.126**	-0.085**	-0.113**	-0.093**	-0.084**	0.069*	0.076**	0.069*	-0.062

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 8 (ต่อ)

	nP8.2	nP8.3	nP8.4	nP8.5	nP9	nP9.1	nP9.2	nP9.3	nP9.4	nP9.5
nP1										
P2										
P3										
nP4										
nP5										
nP6										
nP7										
nP8										
nP8.1										
nP8.2	1									
nP8.3	-0.145**	1								
nP8.4	-0.112**	-241**	1							
nP8.5	-0.074*	-0.160**	-0.124**	1						
nP9	-0.097**	-0.154**	-0.125**	-0.012	1					
nP9.1	-0.091**	-0.164**	-0.125**	-0.019	-0.291**	1				
nP9.2	0.742**	-0.117**	-0.049	-0.055	-0.142**	-0.122**	1			
nP9.3	-0.116**	0.563**	-0.143**	-0.063*	-0.304**	-0.261**	-0.127**	1		
nP9.4	-0.055	-0.139**	0.459**	-0.038	-0.226**	-0.194**	-0.095**	-0.203	1	
nP9.5	-0.074*	-0.068*	0.057	0.183**	-0.240**	-0.206**	-0.101**	-0.215**	-0.160**	1
P10	-0.171**	0.140**	-0.064*	-0.031	0.159**	-0.088**	-0.199**	0.163**	-0.076*	-0.033
nP11	0.084**	0.035	-0.040	-0.182**	0.017	-0.015	0.043	0.049	-0.100**	0.005
nP13	0.007	0.005	-0.022	-0.019	0.008	-0.019	0.022	0.014	0.028	-0.046
nP14	-0.042	0.033	0.001	-0.052	-0.19	0.053	-0.020	0.016	0.000	-0.042
Neuro	-0.005	0.010	0.000	0.001	-0.38	0.028	-0.040	0.017	-0.012	0.034
Extra	-0.026	0.046	-0.022	0.000	0.003	-0.023	-0.017	0.074*	-0.029	-0.025
Open	-0.051	0.022	0.018	-0.028	0.006	-0.015	-0.046	0.082**	-0.012	-0.043
Agree	-0.018	0.005	0.014	-0.036	-0.013	-0.020	-0.012	0.047	0.007	-0.015
Consci	-0.003	0.001	0.029	-0.010	-0.005	-0.018	0.006	0.029	0.029	-0.039
Pub	-0.017	-0.005	0.020	-0.030	0.006	0.055	-0.030	0.006	-0.029	-0.030
Family	-0.021	0.045	0.005	-0.024	0.024	0.012	-0.035	0.050	-0.043	-0.037
Friend	-0.015	0.038	-0.023	-0.061*	0.008	0.065*	-0.030	0.018	-0.060*	-0.028
School	-0.018	0.025	0.004	-0.052	-0.018	0.067*	-0.023	0.009	-0.026	-0.024
Inte	-0.012	0.064*	0.005	-0.084**	0.011	0.001	0.008	0.068*	-0.036	-0.065*
Compe	0.005	0.037	0.008	-0.067*	0.028	0.009	-0.005	0.060*	-0.046	-0.067*
Consis	0.001	0.074*	0.009	-0.059	0.008	0.011	0.001	0.037	-0.021	-0.046
Loyalty	-0.005	0.047	0.026	-0.091**	0.059	-0.030	-0.005	0.052	-0.035	-0.062*
Openness	-0.015	0.009	0.023	-0.070*	0.023	-0.005	-0.006	0.028	-0.001	-0.050

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 8 (ต่อ)

	P10	nP11	nP13	nP14	Neuro	Extra	Open	Agree	Consci
nP1									
P2									
P3									
nP4									
nP5									
nP6									
nP7									
nP8									
nP8.1									
nP8.2									
nP8.3									
nP8.4									
nP8.5									
nP9									
nP9.1									
nP9.2									
nP9.3									
nP9.4									
nP9.5									
P10	1								
nP11	0.025	1							
nP13	0.003	0.060	1						
nP14	0.018	0.020	0.479**	1					
Neuro	0.046	0.002	-0.070*	-0.007	1				
Extra	-0.012	-0.058	0.030	-0.022	-0.062*	1			
Open	0.016	-0.031	0.003	-0.005	0.175**	0.604**	1		
Agree	0.014	-0.040	0.025	-0.026	0.129**	0.574**	0.625**	1	
Consci	0.025	-0.002	0.033	0.004	0.100**	0.404**	0.540**	0.618**	1
Pub	-0.010	0.017	0.090**	0.102**	0.134**	0.202**	0.353**	0.269**	0.379**
Family	0.014	0.049	0.063*	0.069*	0.154**	0.245**	0.366**	0.341**	0.381**
Friend	0.018	0.053	0.050	0.080**	0.232**	0.153**	0.332**	0.209**	0.278**
School	0.030	0.33	0.030	0.045	0.208**	0.104**	0.291**	0.225**	0.327**
Inte	0.045	0.048	-0.035	0.021	0.204**	-0.065*	0.075**	-0.009	0.143**
Compe	0.060	0.037	-0.021	-0.003	0.181**	-0.007	0.109**	0.059	0.194**
Consis	0.057	0.003	-0.063*	0.004	0.169**	-0.025	0.095**	0.043	0.157**
Loyalty	0.067*	0.018	-0.033	0.016	0.154**	-0.042	0.100**	0.029	0.160**
Openness	0.079**	0.035	-0.039	0.021	0.166**	-0.065**	0.073**	0.007	0.153**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 8 (ต่อ)

	Pub	Family	Friend	School	Inte	Compe	Consis	Loyalty	Openness
nP1									
P2									
P3									
nP4									
nP5									
nP6									
nP7									
nP8.1									
nP8.2									
nP8.3									
nP8.4									
nP8.5									
nP9.1									
nP9.2									
nP9.3									
nP9.4									
nP9.5									
P10									
nP11									
nP13									
nP14									
Neuro									
Extra									
Open									
Agree									
Consci									
Pub	1								
Family	0.697**	1							
Friend	0.659**	0.689**	1						
School	0.612**	0.608**	0.710**	1					
Inte	0.326**	0.270**	0.364**	0.496**	1				
Compe	0.354**	0.301**	0.341**	0.482**	0.787**	1			
Consis	0.305**	0.259**	0.331**	0.444**	0.735**	0.767**	1		
Loyalty	0.295**	0.225**	0.308**	0.415**	0.730**	0.735**	0.773**	1	
Openness	0.293**	0.240**	0.305**	0.426**	0.775**	0.735**	0.708**	0.781**	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 9 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ในส่วนของศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	p-value
1. เพศ (nP1) (ชาย=1 หญิง=0)	-1.062	0.253	-0.114	-4.198	0.000
2. เกรดเฉลี่ย (P3)	0.576	0.244	0.064	2.362	0.018
3. ภูมิลำเนาเดิม (nP5)					
(ภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 1 ภูมิลำเนาเดิมที่ไม่อยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล = 0)	-0.545	0.246	-0.060	-2.218	0.027
4. ระดับการศึกษาของบิดา (nP6)	-0.105	0.034	-0.085	-3.078	0.002
5. อาชีพของมารดา					
- มารดาที่ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (nP9) (กลุ่มอ้างอิง)	-	-	-	-	-
- มารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร (nP9.2)	-1.322	0.548	-0.067	-2.411	0.016
6. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuro)	-0.051	0.017	-0.080	-2.895	0.004
7. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extra)	0.099	0.026	0.123	3.785	0.000
8. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agree)	0.173	0.030	0.187	5.677	0.000
9. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน (Friend)	-0.087	0.023	-0.113	-3.844	0.000
10. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง (Inte)	-0.217	0.038	-0.226	-5.682	0.000
11. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consis)	-0.157	0.047	-0.129	-3.337	0.001
ค่าคงที่	17.535				
$R = 0.542$	**$R^2 = 0.294$**	**$R^2_{adj} = 0.287$**	**$F = 39.684$**		**Sig = 0.000**

จากตารางที่ 9 พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่ออธิบายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง แบบศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาด้วยวิธี Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise พบว่า ตัวแปรอิสระร่วมกันอธิบายความศรัทธาแบบประกอบด้วยปัญญาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 29.4 ($R^2 = 0.294$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาของบิดา มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ร่วมกันมีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กล่าวคือ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาอื่นๆ โดยการควบคุมตัวแปรเหล่านั้นร่วมกันแล้วพบว่า

นิสิตเพศชายมีศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาน้อยกว่าเพศหญิง (B = -1.062)

ถ้านิสิตมีเกรดเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาเพิ่มขึ้น 0.576 หน่วย (B = 0.576)

นิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาน้อยกว่า นิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมที่ไม่อยู่ในกรุงเทพฯหรือปริมณฑล (B = -0.545)

ถ้าบิดาของนิสิตมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง 0.105 หน่วย (B = -0.105)

นิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาน้อยกว่านิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (B = -1.322)

ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง 0.051 หน่วย (B = -0.051)

ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาเพิ่มขึ้น 0.099 หน่วย (B =0.099)

ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาเพิ่มขึ้น 0.173 หน่วย (B = 0.173)

ถ้านิสิตมีการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง 0.087 หน่วย (B = -0.087)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ถ้านิสิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง 0.217 หน่วย (B = -0.217)

ถ้านิสิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง 0.157 หน่วย (B = -0.157)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความศรัทธาผู้นำทางการเมือง แบบศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาของนิสิตมาเขียนสมการจากคะแนนดิบวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา ดังนี้

Faith wisdom = 17.535 - 1.062 (nP1) + .576 (P3) - .545 (nP5) -.105 (nP6) – 1.322 (nP9.2) - .051 (Neuro) + .099 (Extra) + .173 (Agree) -.087 (Friend) -.217 (Inte) -.157 (Consis)

จากสมการความศรัทธาผู้นำทางการเมือง แบบศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาของนิสิต พบว่า ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเรียงลำดับความสามารถในการพยากรณ์ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาได้ดีที่สุด คือ ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น เพศ บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ระดับการศึกษาของบิดา เกรดเฉลี่ย มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และภูมิลำเนาเดิม ตามลำดับ

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ในส่วนของความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	p-value
1. เพศ (nP1) (ชาย=1 หญิง=0)	0.986	0.283	0.102	3.749	0.000
2. เกรดเฉลี่ย (P3)	-0.699	0.254	-0.075	-2.749	0.006
3. ภูมิลำเนาเดิม (nP5) (ภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 1 ภูมิลำเนาเดิมที่ไม่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 0)	0.600	0.255	0.064	2.349	0.019
4. ระดับการศึกษาของบิดา (nP6)	0.102	0.036	0.079	2.852	0.004

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	p-value
5. อาชีพของมารดา					
- มารดาที่ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (nP9) (กลุ่มอ้างอิง)	-	-	-	-	-
- มารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร (nP9.2)	1.440	0.570	0.071	2.526	0.012
6. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuro)	0.052	0.018	0.080	2.881	0.004
7. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extra)	-0.100	0.027	-0.120	-3.684	0.000
8. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agree)	-0.176	0.032	-0.184	-5.558	0.000
9. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน (Friend)	0.085	0.024	0.107	3.590	0.000
10. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง (Inte)	0.231	0.040	0.233	5.821	0.000
11. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consis)	0.147	0.049	0.118	3.019	0.003
ค่าคงที่	7.948				
R = 0.534	**R^2 = 0.285**	**R^2_{adj} = 0.277**	**F = 37.993**		**Sig = 0.000**

จากตารางที่ 10 พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่ออธิบายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง แบบความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ด้วยวิธี Multiple Regression Analysis แบบ Stepwise พบว่า ตัวแปรอิสระร่วมกันอธิบายความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 28.5 (R^2 = 0.285) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาของบิดา มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ร่วมกันมีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

กล่าวคือ เมื่อพิจารณาตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาอื่นๆ โดยการควบคุมตัวแปรเหล่านั้นร่วมกันแล้วพบว่า

นิสิตเพศชายมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์มากกว่าเพศหญิง (B = 0.986)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ถ้านิสิตมีเกรดเฉลี่ยเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ลดลง 0.699 หน่วย (B = 0.699)

นิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์มากกว่า นิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมที่ไม่อยู่ในกรุงเทพฯหรือปริมณฑล (B = 0.600)

ถ้าบิดาของนิสิตมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น 1 หน่วย จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น 0.102 หน่วย (B = 0.102)

นิสิตที่มารดาประกอบอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์มากกว่านิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร (B = 1.440)

ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น 0.052 หน่วย (B= 0.052)

ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ลดลง 0.100 หน่วย (B = -0.100)

ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ลดลง 0.176 หน่วย (B = -0.176)

ถ้านิสิตมีการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อนเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น 0.085 หน่วย (B = 0.085)

ถ้านิสิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรงเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น 0.231 หน่วย (B = 0.231)

ถ้านิสิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น 0.147 หน่วย (B = 0.147)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความศรัทธาผู้นำทางการเมือง แบบความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ของนิสิตมาเขียนสมการจากคะแนนดิบวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา ดังนี้

Faith emotion = 7.948 +.986 (nP1) -.699 (P3) + .600 (nP5) + .102(nP6) + 1.440 (nP9.2) + .052 (Neuro) - .100 (Extra) - .176(Agree) + .085(Friend) + .231 (Inte) + .147 (Consis)

จากสมการความศรัทธาผู้นำทางการเมือง แบบความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ของนิสิต พบว่า ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยเรียงลำดับความสามารถในการพยากรณ์ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ได้ดีที่สุด คือ ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น เพศ บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว เกรดเฉลี่ย ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ระดับการศึกษาของบิดา มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร และภูมิลำเนาเดิม ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ตารางสรุปตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิต ทั้งศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาและศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	
	ศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา	ศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์
1. เพศ (nP1) (ชาย=1 หญิง=0)	*	*
2. ชั้นปีที่ศึกษา (P2)	ns	ns
3. เกรดเฉลี่ย (P3)	*	*
4. กลุ่มสาขาวิชา (nP4) (สายวิทยาศาสตร์ = 0 สายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ = 1)	ns	ns
5. ภูมิลำเนาเดิม (nP5)	*	*
6. ระดับการศึกษาของบิดา	*	*
7. ระดับการศึกษาของมารดา	ns	ns

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	
	ศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา	ศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์
8. อาชีพของบิดา		
- บิดาที่ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (nP8) (กลุ่มอ้างอิง)	ns	ns
- บิดาที่ประกอบอาชีพค้าขาย (nP8.1)	ns	ns
- บิดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร(nP8.2)	ns	ns
- บิดาที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (nP8.3)	ns	ns
- บิดาที่ประกอบอาชีพรับจ้าง (nP8.4)	ns	ns
- บิดาที่ประกอบอาชีพอื่นๆ (nP8.5)	ns	ns
9. อาชีพของมารดา		
- มารดาที่ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (nP9) (กลุ่มอ้างอิง)	ns	ns
- มารดาที่ประกอบอาชีพค้าขาย (nP9.1)	ns	ns
- มารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร (nP9.2)	*	*
- มารดาที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว (nP9.3)	ns	ns
- มารดาที่ประกอบอาชีพรับจ้าง (nP9.4)	ns	ns
- มารดาที่ประกอบอาชีพอื่นๆ (nP9.5)	ns	ns
10. รายได้เฉลี่ยของบิดามารดา (P10)	ns	ns
11. สถานภาพสมรสของบิดามารดา (nP11)	ns	ns
12. การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง (nP12)	ns	ns
13. การเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมือง (nP13)	ns	ns
14. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว (Neuro)	*	*
15. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extra)	*	*
16. บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง (Open)	ns	ns
17. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agree)	*	*

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	
	ศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา	ศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์
18. บุคลิกภาพด้านการมีสติ (Consci)	ns	ns
19.การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสื่อมวลชน (Pub)	ns	ns
20. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัว (Family)	ns	ns
21. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน (Friend)	*	*
22. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษา (School)	ns	ns
23. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง (Inte)	*	*
24. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความสามารถ (Compe)	ns	ns
25. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consis)	*	*
26. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความจงรักภักดี (Loyalty)	ns	ns
27. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความเปิดเผย(Openness)	ns	ns

* หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ns หมายถึง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากตารางที่ 11 เป็นการสรุปผลจากตัวแปรอิสระที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง ทั้งศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาและศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์โดยจำแนกตามตัวแปรอิสระ สรุปได้ดังนี้

ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองแบบศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาของบิดา มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการยอมรับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ

ตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองแบบศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาของบิดา มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงออก บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ

ข้อวิจารณ์

จากการวิจัยเรื่องอิทธิของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยขอนำเสนอข้อวิจารณ์ผลการวิจัยต่อไปนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงโดยมีจำนวน 656 คน (ร้อยละ 61.5) ชั้นปีที่ศึกษาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 314 คน (ร้อยละ 29.5) เกรดเฉลี่ยสะสมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับ 2.51-3.00 มีจำนวน 401 (ร้อยละ 37.6) กลุ่มสาขาวิชาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสาขาวิชาสายวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 631 คน (ร้อยละ 59.2) ภูมิลำเนาเดิมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล คือมีจำนวน 593 คน (ร้อยละ 55.6) ระดับการศึกษาของบิดา ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 422 คน (ร้อยละ 38.6 คน) ระดับการศึกษาของมารดา ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 415 คน (ร้อยละ 38.9) อาชีพของบิดา ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 255 คน (ร้อยละ 23.9) อาชีพของมารดา ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 228 คน (ร้อยละ 21.4) รายได้เฉลี่ยของบิดามารดาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้ประมาณ 20,001-40,000 บาท มีจำนวน 290 คน (ร้อยละ 27.2) สถานภาพสมรสของบิดามารดา ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีจำนวน 868 คน (ร้อยละ 81.4) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของนิสิต มากกว่าสามในสี่ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมีจำนวน 839 คน (ร้อยละ 78.7) ส่วนการเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมืองของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมด ไม่เคยเข้าร่วมชุมนุมมีจำนวน 990 คน (ร้อยละ 92.9)

บุคลิกภาพ

ผู้วิจัยได้ศึกษาบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบของนิสิต เมื่อพิจารณาองค์ประกอบบุคลิกภาพ พบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว ($\bar{X}$=3.15) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ($\bar{X}$=3.58) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง ($\bar{X}$=3.58) บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น ($\bar{X}$=3.85) และบุคลิกภาพด้านการมีสติ ($\bar{X}$= 3.70) อยู่ในระดับสูง

1. จากผลการวิจัย พบว่านิสิตมีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.15) สามารถอธิบายได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์แปรปรวน และหลากหลายแต่ก็สามารถควบคุมและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างได้ ทั้งในเรื่องของการเรียนและเรื่องส่วนตัว สอดคล้องกับแนวความคิด Zhao and Seilbert (2006) กล่าวว่า ความหวั่นไหว เป็นการอธิบายถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการปรับตัวและความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งบุคคลที่มีระดับความหวั่นไหวสูง จะมีความวิตกกังวล ไม่เป็นมิตร ซึมเศร้า ประหม่า อารมณ์แปรปรวน และอ่อนแอ ส่วนบุคคลที่มีระดับความหวั่นไหวต่ำ จะมีอารมณ์คงที่ ผ่อนคลาย ในช่วงของวัยรุ่นเป็นช่วงที่มีความขัดแย้งมีลักษณะที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ หากสามารถแก้ไขภาวะวิกฤตและข้อขัดแย้งได้จะส่งผลต่อการสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคง

2. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$=3.58) สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตเป็นผู้ที่ชอบพบปะสังสรรค์ ช่างพูดช่างคุย สามารถเข้ากับคนได้ง่าย และในช่วงวัยเรียนในรั้วมหาวิทยาลัย นิสิตต้องเจอกับเพื่อนหลากหลายคณะ มากจากหลายที่ จะต้องมีการพูดคุย ติดต่อประสานงาน แบ่งปันความรู้และช่วยเหลือกัน ซึ่งตรงกับHoward and Howard (2004) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพด้านการแสดงออกนั้น จะเป็นผู้ที่มีความกระฉับกระเฉง ชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งตรงกับ Zhao and Seilbert (2006) กล่าวว่า ถ้าบุคคลมีระดับคะแนนในด้านบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวสูง จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะร่าเริง ชอบอยู่ในกลุ่มคนขนาดใหญ่ และแสวงหาความตื่นเต้น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

3. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$=3.58) สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตอยู่ในช่วงของวัยรุ่น ซึ่งเป็นวัยที่ช่างคิดช่างฝัน มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบค่านิยมใหม่ และมีจิตนาการสูงซึ่งในสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้วัยรุ่นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เปิดรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาให้ชีวิตพร้อมทั้งไม่หยุดนิ่งกับสิ่งเดิมๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย สอดคล้องกับ McShane and Glinow (2005) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการเปิดกว้าง เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2543: 238–239) กล่าวถึง สิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลว่า สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ ค่านิยมต่างๆ หรือทัศนคติ การยึดถือปฏิบัติต่างๆ นั้นล้วนทำให้เกิดเป็นบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น

4. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$=3.85) เป็นด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยมากที่สุด สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตมีความไว้วางใจผู้อื่น ชอบช่วยเหลือเพื่อน เมื่อเพื่อนเจอกับปัญหา คอยเป็นกำลังใจให้กับเพื่อน เอาใจใส่ความรู้สึกเพื่อน และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน สอดคล้องกับ Zhao and Seibert (2006) กล่าวว่า ถ้าบุคคลที่มีระดับคะแนนในด้านนี้สูง จะมีลักษณะของความไว้วางใจ เสียสละ เอาใจใส่ เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น เชื่อคนอื่นได้ง่าย และเห็นคุณค่าของการให้ความร่วมมือและชอบปฏิสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่น ซึ่งองค์ประกอบด้านการยอมรับผู้อื่นนั้นเป็นด้านที่ชี้ถึงความเป็นมิตร

5. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านการมีสตอยู่ในระดับสูง ($\bar{x}$= 3.70) สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตกำลังอยู่ในช่วงของวัยเรียน ต้องมีความรับผิดชอบ มีสติมีความรอบคอบในการทำงาน ต้องมีความทะเยอทะทานตั้งใจเรียน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ตัวเองประสบความสำเร็จในการเรียน เพื่อหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต ซึ่งตรงกับ McShane and Glinow (2005) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบด้านการมีสติเป็นคุณลักษณะของบุคคลจะมีความระมัดระวังตัว มีระเบียบวินัยในตนเอง และมีความมุ่งมั่นสู่ความสัมฤทธิ์ผล

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การขัดเกลาทางสังคม

ผลการศึกษาพบว่า การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.33) อาจเป็นเพราะว่าส่วนประกอบของวัฒนธรรมทางการเมือง เช่น ทัศนคติ ค่านิยม ความโน้มเอียง ทางการเมืองของแต่ละบุคคลนั้นส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากตัวบุคคลหรือผ่านกระบวนการการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งตัวการในการอบรมกล่อมเกลา ขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ ครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน กลุ่มอาชีพ สื่อมวลชน และประสบการณ์ตรงที่เกี่ยวข้องกับการเมืองจากการปฏิสัมพันธ์กับสถาบันการเมืองต่างๆ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526)

ผู้วิจัยได้ศึกษาการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองของนิสิต เมื่อพิจารณาจาหน่วยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมด้านการเมือง พบว่า นิสิตมีการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัว ($\bar{X}$=3.48)การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}$=3.28) การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษา ($\bar{X}$=3.23) และการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสื่อมวลชน ($\bar{X}$=3.34)

1. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัวอยู่ในระดับสูง ($\bar{X}$=3.48) ครอบครัวเป็นโครงสร้างที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางการเมืองของสังคมเป็นโครงสร้างแรกที่บุคคลจะได้พบ Almond and Powell (1965) เห็นว่า ครอบครัวเป็นตัวการที่มีอิทธิพลทางการเมืองสูงและต่อเนื่องเป็นระยะทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม อิทธิพลของครอบครัว คือ การสร้างทัศนคติต่ออำนาจ ภายในครอบครัวจะมีลักษณะการตัดสินใจร่วมซึ่งเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัวนั้นจะส่งผลต่อความรู้สึกมีความสามารถทางการเมือง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต สอดคล้องกับ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526) และสายทิพย์ สุคติพันธ์ (2526) ที่กล่าวว่า ครอบครัวมีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม ครอบครัวยังมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางการเมืองในอนาคตของเด็ก สร้างให้เกิดการยอมรับค่านิยมต่างๆ ตลอดจนกำหนดแนวทางในความคาดหวังด้านอาชีพและเศรษฐกิจ จากการศึกษาในครั้งนี้ การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัวอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยสูงสุด อาจเป็นเพราะว่า ในช่วงของการเรียนมหาวิทยาลัย นิสิตที่มีภูมิลำเนาที่ไม่ได้อยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล อาจจะมีเวลาได้อยู่กับครอบครัวไม่มาก เนื่องจากต้องย้ายมาอยู่ใกล้กับมหาวิทยาลัยเพื่อความสะดวกในการมาเรียนจึงมี ทำให้ผลที่ได้อยู่ในระดับสูง แต่ไม่ถึงในระดับที่สูงมาก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

2. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.28) อาจเป็นเพราะว่า เด็กในช่วงวัยกำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย จะเป็นวัยที่มีความสัมพันธ์กันและใกล้ชิดกันกับกลุ่มเพื่อนมากที่สุด เพื่อนจะมีพลังสำคัญที่ทำให้เกิดการเลียนแบบหรือการคล้อยตาม แต่ละบุคคลจะรับเอาทัศนะและความคิดเห็นของเพื่อนมาเป็นของตน อาจเนื่องจากการยอมรับนับถือ หรือความต้องการที่จะเหมือนกับเพื่อนในกลุ่ม กลุ่มเพื่อนจึงมีบทบาทในการอบรมกล่อมเกลา ขัดเกลาทางสังคมด้านการเมือง โดยการกระตุ้น จูงใจ หรือกดดันให้สมาชิกในกลุ่มมีทัศนคติและพฤติกรรมที่กลุ่มยอมรับ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526)

3. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีการการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.23) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตกำลังอยู่ในช่วงระหว่างวัยเรียน จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในมหาวิทยาลัย และได้รับอิทธิพลการอบรมสั่งสอนจากครู จากการอ่านหนังสือการเรียนในวิชาการเมืองการปกครอง ตลอดจนการทำกิจกรรมในหลักสูตรหรือเสริมหลักสูตรที่ทางมหาวิทยาลัยจัดให้ โดยทั่วไปแล้วบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะตระหนักถึงความเกี่ยวข้องและผลกระทบจากรัฐบาลที่มีต่อตนเอง จะมีความสนใจทางการเมือง สถาบันการศึกษาจะทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับโลกของการเมืองและบทบาททางการเมือง ความสัมพันธ์ต่างๆ ในระบบของการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการรับรู้ด้วยความรู้สึกทางอารมณ์เพียงอย่างเดียว (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526)

4. จากผลการวิจัยพบว่า การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.34) อาจเป็นเพราะในสังคมปัจจุบัน มีวิวัฒนาการของเทคโนโลยี และช่องทางในการสื่อสารมีความหลากหลาย มีการกระจายข่าวสารทางการเมืองและข่าวสารอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526 ที่กล่าวไว้ว่า สื่อมวลชนจะมีบทบาทในการส่งผ่านค่านิยม ความเชื่อที่สำคัญในสังคมทั้งทางตรงและทางอ้อม และยังสามารถสร้างความรู้สึกทางอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อการวางรูปแบบความเชื่อและค่านิยมอีกด้วย นอกจากนี้ผลจากการศึกษาวิจัย พบว่า ช่องทางที่นิสิตติดตามข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด คือโทรทัศน์ อินเตอร์เนต หนังสือพิมพ์และวิทยุ ตามลำดับ อาจเป็นเพราะโทรทัศน์เป็นช่องทางที่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับสารต่างๆ ที่ต้องการสื่อสารได้อย่างละเอียดด้วยข้อความ ภาพและเสียงซึ่ง เหมาะกับสังคมในยุคปัจจุบัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความไว้วางใจ

ผู้วิจัยได้ศึกษาความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.83) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำ พบว่านิสิตมีความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความซื่อตรง ($\bar{X}$=2.75) ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความสามารถ ($\bar{X}$=2.92) ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ($\bar{X}$=2.82) ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความจงรักภักดี ($\bar{X}$=2.86) ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความเปิดเผย ($\bar{X}$=2.81)

1. จากผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.75) อาจเป็นเพราะผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รักษาคำมั่นสัญญาทั้งการกระทำและคำพูด รวมไปถึงการปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ แต่ยังมีการแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและยังมีการทุจริตทางการเมือง ซึ่ง Muller Smith (1993 อ้างใน สุนันทา ศิระวงษ์ธรรม, 2545) กล่าวว่า ผู้นำจะต้องมีความซื่อสัตย์และมีความสามารถเป็นพื้นฐานของการสร้างความไว้วางใจ จึงทำให้ระดับของความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรงอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความสามารถ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$= 2.92) ทั้งนี้เพราะนิสิตรับรู้ว่าผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ ในงานด้านการเมือง สอดคล้องกับ McAllister (1995 อ้างใน สุนันทา ศิระวงษ์ธรรม, 2545) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้นำถือว่าเป็นกำลังสำคัญในการบริหารงานที่มีคุณภาพ สร้างความสำเร็จให้กับองค์กร และประเทศ ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีความรู้ความสามารถที่จะสร้างความน่าเชื่อถือและต้องแสดงตนให้น่าไว้วางใจ ซึ่งความไว้วางใจจะเป็นคุณลักษณะที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ

3. จากผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมออยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.82) อาจเป็นเพราะนิสิตรับรู้ว่าผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันเป็นผู้ทีมีความเสมอต้นเสมอปลาย สามารถดูแลให้ความสนใจห่วงใยประชาชน สอดคล้องกับ Ennis and Towsend (1995) ที่กล่าวถึงองค์ประกอบที่จะทำให้บุคลากรมีความไว้วางใจต่อผู้นำองค์กร ซึ่งความมั่นคงสม่ำเสมอเป็น หนึ่งองค์ประกอบที่ผู้นำควรจะต้องมี กล่าวคือ ผู้นำจะต้องมีความสามารถในการใช้วิจารณญาณที่ดีในสถานการณ์ต่างๆ ความมั่นคงในคำพูดและการกระทำ รักษาสิทธิและเสรีภาพทางการเมืองของประชาชนได้อย่างทั่วถึง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. จากผลการวิจัยพบว่า ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความจงรักภักดีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.86) อาจเป็นเพราะนิสิตรับรู้ว่าผู้นำทางการเมืองมีความตั้งใจและความเต็มใจที่จะปกป้อง เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้เป็นพระมุขของประเทศ สอดคล้องกับองค์ประกอบของผู้นำที่น่าไว้วางใจของ Robbins (2000) ด้านความจงรักภักดี กล่าวคือ ผู้นำจะต้องมีความตั้งใจและความเต็มใจที่จะปกป้องและรักษาหน้าบุคคลอื่นอย่างเต็มความสามารถ

5. ผลการวิจัยพบว่าความไว้วางใจต่อผู้นำทางการเมืองว่ามีความเปิดเผยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.81) อาจเป็นเพราะผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ให้โอกาสประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และมีการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงแผนงาน นโยบายต่างๆ อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับ Robbin (2000) ที่กล่าวว่า ผู้นำที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึก แสดงให้เห็นถึงความใจกว้างของผู้นำ รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหรือความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำงานให้ได้รับทราบ ซึ่งการให้และการเปิดเผยข้อมูลแก่กันนี้จะนำไปสู่ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในตัวผู้นำ

ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่าความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองนั้น มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญามากกว่า อาจเป็นเพราะ ศรัทธาเป็นธรรมขั้นต้นที่สำคัญ มีเหตุผลในการรองรับ มีปัญญาคอยควบคุม เมื่อใช้ถูกต้องจึงเป็นการเริ่มต้นที่ดี จึงทำให้ปรากฏว่า มีผู้มีปัญญามากกว่า แต่ขาดความเชื่อมั่น การขาดความศรัทธามีความสงสัยแคลงใจไม่เชื่อมั่นจึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาปัญญา เป็นบ่อเกิดให้เกิดอารมณ์ (สุมน อมรวิวัฒน์, 2530) ซึ่งนิสิต เป็นวัยที่มีวุฒิภาวะและกำลังก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ และวัยทำงาน มีการอบรมสั่งสอนให้เป็นผู้ที่มีปัญญา และใช้เหตุผลพิจารณาสิ่งต่างๆ รอบตัว จึงทำให้ นิสิตมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบประกอบด้วยปัญญา

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจร่วมกันมีอิทธิพลต่อความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองแบบความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตแบบความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา มีตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ 11 ตัวแปร ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาของบิดา มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอซึ่งมีข้อค้นพบดังนี้

1. เพศ มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านิสิตเพศชายมีศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาน้อยกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตเพศหญิงถูกอบรมสั่งสอน เลี้ยงดูมาให้รู้จักความอดทน รู้จักการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้ดีกว่าเพศชาย ซึ่งในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เชื่อมั่นประสิทธิภาพทางการเมือง ศรัทธาทางการเมืองแบบมีเหตุผล โดยปกติแล้วผู้ชายจะมีแนวโน้มที่จะสนใจหรือมีความปรารถนาทางการเมืองกว่าเพศหญิง และมักใช้อารมณ์ในการตัดสินใจทางการเมืองมากกว่า

2. เกรดเฉลี่ย มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงบวก กล่าวคือถ้านิสิตมีเกรดเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตที่มีความตั้งใจเรียน ได้เกรดเฉลี่ยสูง ย่อมจะมีความคิด มีการใช้กระบวนการทางปัญญามากกว่า ซึ่งแต่ละบุคคลนั้นย่อมมีปัญญาแตกต่างกันออกไป สุมน อมรวิวัฒน์ (2530) กล่าวว่า บุคคลแต่ละบุคคลนั้น เมื่อเปรียบเทียบความรู้ความสามารถที่เป็นสากลนั้น จะได้แก่ ความสามารถ เชาวน์ปัญญา ความถนัด ความสนใจ และพรสวรรค์ของแต่ละบุคคล ซึ่งคำว่าปัญญาในพระพุทธศาสนานั้น เป็นปัญญาที่เกิดขึ้นจากการศึกษาและการพัฒนาการเรียนรู้ การฟัง การเล่าเรียน (สุตมยปัญญา) ปัญญาที่เกิดขึ้นจากการคิดพิจารณาเหตุผล (จินตามยปัญญา) และปัญญาที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมและลงมือปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ (ภาวนามยปัญญา)

3. ภูมิลำเนาเดิม มีผลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า นิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาน้อยกว่า นิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมที่ไม่อยู่ในกรุงเทพฯหรือปริมณฑล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่นิสิตถูกอบรมเลี้ยงดูในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ก็จะส่งผลให้นิสิตมีความคิด ทัศนคติแตกต่างกันด้วย ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อบุคลิกภาพในเรื่องของสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งต่างๆ ที่อยู่ภายนอกตัวบุคคล และบุคคลจะเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งนั้นๆตลอดชีวิต เช่น การเรียนรู้ ค่านิยมต่างๆ หรือทัศนคติ การยึดถือปฏิบัติต่างๆ นั้นล้วนทำให้เกิดเป็นบุคลิกภาพของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างจากบุคคลอื่น

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

4. ระดับการศึกษาของบิดา มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ บิดาของนิสิตที่มีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นจะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า เพศชายเป็นเพศที่มีอารมณ์รุนแรงมากกว่าเพศหญิง และไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตัวเองได้ จากการศึกษาพบว่าคนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจ สังคมและการศึกษาสูงมักจะสนใจการเมืองและมีความต้องการให้การเมืองเป็นไปในรูปแบบนั้น รูปนี้มากขึ้น ประกอบกับความรู้ความสามารถของตนและอารมณ์ทางการเมืองทำให้มีความศรัทธาทางการเมืองแบบไม่ประกอบด้วยปัญญามากกว่าเพศหญิง

5. มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงบวก กล่าวคือ นิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร จะมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองที่ประกอบด้วยปัญญามากกว่านิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพที่ไม่ใช่เกษตรกร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ กลุ่มอาชีพเกษตรกรของมารดา เป็นกลุ่มอาชีพที่มีความผูกพันในชุมชน มีการถ่ายทอดข่าวสารและความเชื่อถือ จะมีการประเมินค่าของสิ่งต่างๆ มีทิศทางเดียวกัน มีความเหนียวแน่นและมีความจงรักภักดีสูง ตลอดจนมีบทบาทในการสร้างและปลูกฝังค่านิยมทางการเมืองซึ่งนิสิตได้รับการถ่ายทอดความคิดและทัศนคติทางการเมืองที่ดี ใช้หลักปัญญาในการพิจารณาถึงเหตุผลทางด้านการเมืองจากผู้เป็นมารดา จึงทำให้นิสิตมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญามากกว่า

6. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่นิสิตมีบุคลิกภาพในด้านความหวั่นไหวสูงจะทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้สึกหลายๆ อย่าง ที่ทำให้ไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับการเมือง จะมีความเชื่อและทัศนะคติที่แตกแยก สอดคล้องกับ ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2518) ที่กล่าวว่า บุคคลที่บุคลิกภาพหวั่นไหวจะมีความรู้สึก ไม่รู้ว่าจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเพื่อให้ได้อะไรขึ้นมา ขาดความศรัทธาในมนุษย์ คิดว่าไม่มีความสามารถ ไม่มีความซื่อสัตย์ และคิดว่านักการเมืองไม่น่าไว้วางใจ

7. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงบวก กล่าวคือ ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านการแสดงออกเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่นิสิตมีบุคลิกภาพในด้านการแสดงตัวสูง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จะทำให้เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสูง มีความสามารถในการเข้ากับคนได้ง่าย มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารพูดคุยกับคนอื่น แล้วจะทำให้มีแนวโน้มที่จะสนใจกับการเมือง เข้าใจในเรื่องของการเมือง จนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีความศรัทธาผู้นำทางการเมือง สอดคล้องกับ ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2518) ที่กล่าวว่า บุคคลที่บุคลิกภาพกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นนั้น จะเป็นบุคคลที่เหมาะกับระบบประชาธิปไตย เชื่อมั่นในความสามารถของมนุษย์ รู้จักหน้าที่และเสรีภาพ มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมืองและตัวนักการเมือง

8. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงบวก กล่าวคือ ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลิกภาพที่เหมาะสมในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องเป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น สอดคล้องกับ ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2518) ที่กล่าวว่า คนที่มีลักษณะประชาธิปไตย มีความศรัทธา จะต้องไม่คิดว่าความคิดของใครคนใดคนหนึ่งจะถูกต้องและดีเสมอไป เพราะฉะนั้นการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นแม้จะอายุน้อยกว่าหรือความรู้น้อยกว่าก็จะต้องรับฟัง แม้เขาจะค้านตนก็ตามจะต้องถือเป็นของธรรมดา

9. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ ถ้านิสิตมีการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เด็กในช่วงวัยรุ่นเป็นช่วงวัยที่มีอารมณ์รุนแรงและมักจะมีทัศนคติในทางลบต่อรัฐบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ราษฎร์ดุษฎี (2551) ที่พบว่า เด็กนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้นหรือมีอายุมากขึ้นจะยิ่งมีภาพพจน์ในทางที่เป็นลบต่อรัฐบาลมากขึ้น หรือให้การสนับสนุนต่อรัฐบาลน้อยลงจนเป็นการคัดค้านในที่สุด และสอดคล้องกับ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526) ที่กล่าวว่า เด็กในช่วงวัยรุ่นมักจะมองสิ่งต่างๆ รอบตัวรวมทั้งระบบการเมืองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบทางการเมืองไปในทางบวก โดยใช้เกณฑ์ความรู้สึกทางอารมณ์ในการประเมินค่า มากกว่าจะใช้ความรู้ความเข้าใจในสาระความเป็นจริงหรือเหตุผล เมื่อประกอบกับการรวมกลุ่ม ได้รับการกล่อหลอมจาก กลุ่มเพื่อนที่มีอายุใกล้เคียงกันแล้ว ก็จะทำให้มีพฤติกรรม ทัศนคติ ความเชื่อ ความศรัทธาที่ใกล้เคียงกัน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

10. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ ถ้านิสิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรงเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคคลที่มีความไว้วางใจทางการเมืองสูง เชื่อว่า การกระทำของรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมืองจะทำให้สภาพต่างๆ ดีขึ้น การเมืองไม่ใช่เรื่องสกปรกทั้งหมด ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ทำงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ เชื่อเพราะว่าเขาไว้ใจได้ และไม่จำเป็นต้องตรวจสอบ แต่เมื่อไหร่ที่บุคคลมีความหวาดระแวงทางการเมืองค่อนข้างสูงมีแนวโน้มที่จะรู้สึกว่า นักการเมืองผู้นำทางการเมืองเป็นผู้ที่มีเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงประชาชนอยู่เสมอ รู้สึกว่าผู้นำทางการเมืองของประเทศเป็นคนคดโกง โกหก ไม่มีความเสมอภาคและไม่เป็นธรรม เห็นแก่ประโยชน์ของตนมากกว่าส่วนรวม (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526) ก็จะเริ่มมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจ นำเหตุและผล ข้อเท็จจริงทางการเมืองมาแลกเปลี่ยนกัน และเริ่มให้มีการใช้ปัญญาในการคิดทบทวนการทำงานของผู้นำทางการเมือง เพื่อให้เกิดความศรัทธาแบบมีปัญญา จนเกิดความมั่นคงทางการเมืองในที่สุด

11. ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความสม่ำเสมอ มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยให้ผลในเชิงลบ กล่าวคือ ถ้านิสิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนคาดหวังผู้นำทางการเมืองที่เขารัก ไว้วางใจ ในการบริหารประเทศ หวังว่าจะสามารถพัฒนาประเทศในทางที่ดีขึ้นได้ แต่ไม่สามารถทำได้ ก็ทำให้มีการเรียกร้อง หรือเดินขบวนทำให้เกิดความวุ่นวายในสังคม สอดคล้องกับ วิชัย ตันศิริ (2548) กล่าวว่า ความคาดหวังและการประเมินคุณค่าของบทบาทของรัฐบาลผู้นำทางการเมืองนั้น มีผลต่อเสถียรภาพทางการเมือง หากผลการดำเนินงานทำให้ผิดหวังเสมอ

สมมติฐานที่ 2 ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจร่วมกันมีอิทธิพลต่อความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองแบบความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตแบบความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ตัวแปรที่ร่วมกันพยากรณ์ 11 ตัวแปร ได้แก่ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาของบิดา มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้าน

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัวบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ซึ่งมีข้อค้นพบดังนี้

1. เพศ มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านิสิตเพศชายมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์มากกว่าเพศหญิง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตเพศชายมีอารมณ์รุนแรงมากกว่าเพศหญิง และอยู่ภายใต้สภาวะความกดดันได้น้อยกว่า ตลอดจนต้องการการเอาชนะชอบการแข่งขันมากกว่าเพศหญิง ซึ่งบุคคลที่ถูกเก็บอารมณ์เอาไว้มากๆ อารมณ์ที่ถูกเก็บกดไว้จะมีผลต่อพฤติกรรมและการตัดสินใจ ท่ามกลางแรงกดดันจากภายในและภายนอกต่างๆ

2. เกรดเฉลี่ย มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ ถ้านิสิตมีเกรดเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่นิสิตได้เกรดเฉลี่ยสูงขึ้น นิสิตจะต้องใช้ความพยายาม ต้องมีสติ ในการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุวรรณา สถาอานันท์ (2550) ที่กล่าวว่า ในพุทธปรัชญา “ศรัทธา” จะถูกมองว่าต้องมีการควบคุมกำกับด้วยปัญญาทุกขั้นตอน เป็นความเชื่อที่มีเหตุและมีผล จึงมีการรับฟังคำสอน การศึกษาอบรม เกิดความเข้าใจเพิ่มพูนขึ้น มองเห็นเหตุผลที่ถูกต้องด้วยตนเอง

3. ภูมิลำเนาเดิม มีผลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ซึ่งแสดงให้เห็นว่านิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์มากกว่านิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมที่ไม่อยู่ในกรุงเทพฯหรือปริมณฑล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ก็จะส่งผลให้นิสิตมีบุคลิกภาพ ค่านิยมที่แตกต่างกัน และเนื่องจากกรุงเทพฯและปริมณฑลเป็นสถานที่ที่ใช้ในการชุมนุมประท้วงทางการเมือง ทำให้มีแรงกดดันและมีความเครียดมากกว่า ซึ่งบุคลิกภาพหรือบุคลิกภาพทางการเมือง จะประกอบไปด้วยกระบวนการของความรู้สึก การเรียนรู้ และการรับรู้ และการแสดงพฤติกรรมในสถานการณ์ทางการเมืองต่างๆ

4. ระดับการศึกษาของบิดา มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงบวก กล่าวคือ ถ้าบิดาของนิสิตมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้นทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า แรงกดดันจากภาวะ เศรษฐกิจ สังคม และภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบที่มากขึ้น ประกอบกับเพศชายเป็นเพศที่มีอารมณ์รุนแรงมากกว่าเพศหญิง ทำให้มีพฤติกรรมทางการเมืองที่รุนแรงมากกว่า แม้ว่าการศึกษาจะสูงก็ตาม ยิ่งการศึกษาสูงก็ยิ่งจะต้องการให้การเมืองเป็นไปตามรูปแบบที่ตนเองต้องการมากขึ้นด้วย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

5. มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ นิสิตที่มารดาประกอบอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จะมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์มากกว่านิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มการทำงาน กลุ่มอาชีพของมารดาจะ เป็นตัวการในการอบรมขัดเกลาทัศนคติทางการเมือง ทุกคนเกิดมาจะได้รับการอบรม ขัดเกลาหรือมีความโน้มเอียงเข้าสู่ความมีสภาพเป็น “สัตว์สังคม” ซึ่งบุคคลในครอบครัว จะเป็นตัวการที่จะให้การอบรมเพื่อชี้แนวทางให้เรียนรู้วิธีการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่น จึงทำให้นิสิตได้รับการถ่ายทอด แนวความคิดทางการเมืองจากมารดา

6. บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงบวก กล่าวคือ ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหวเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่นิสิตมีบุคลิกภาพในด้านความหวั่นไหวสูงจะทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้สึกหลายๆ อย่าง รู้สึกสับสนเกิดความขัดแย้งในตนเอง สอดคล้องกับที่ McConell (1995) ที่กล่าวว่า บุคคลที่รู้สึกว่าตัวเองตกเป็นเป้าของความเกลียดชัง การครอบงำ การข่มขู่ ความไม่เป็นมิตร ไม่มั่นคงในจิตใจ ครั้นเวลาอารมณ์นั้นได้แสดงตัวออกมาก็จะมาพร้อมกับความโกรธและความขุ่นเคือง

7. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่นิสิตมีบุคลิกภาพในด้านการแสดงตัวสูงจะทำให้มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารพูดคุยกับคนอื่น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีอิสระในการคิด แล้วจะทำให้มีแนวโน้มที่จะสนใจกับการเมือง เข้าใจในเรื่องของการเมือง บุคคลที่บุคลิกภาพกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น จะเป็นบุคคลที่เหมาะกับระบบประชาธิปไตย เชื่อมั่นในความสามารถของมนุษย์ มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมืองและตัวนักการเมือง(ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2518)

8. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง โดยมีผลในเชิงลบ กล่าวคือ ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ลดลง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคลิกภาพที่เหมาะสมในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องเป็นผู้ที่เข้าใจถึงความจริงต่างๆ ทางการเมือง เข้าใจสิทธิและยอมรับหน้าที่ของตนเอง ในขณะเดียวกันต้องเลื่อมใสในระบอบประชาธิปไตยว่าเสรีภาพเป็นสิ่งที่สำคัญ (ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2518)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

9. การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้านิสิตมีการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตอยู่ในช่วงของวัยรุ่น และมักใช้อารมณ์มากว่าการมีสติ Dawson and Dawson (1977) กล่าวว่า การเรียนรู้โดยการศึกษาด้านการเมืองเป็นการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคล ทำให้มีความรู้ด้านการเมือง เกิดความโน้มเอียงทางการเมือง ตลอดจนเกิดทัศนคติ ความเชื่อและค่านิยมทางการเมืองในรูปแบบต่าง ๆ และ ปพาณี ฐิติวัฒนา (2542) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนประกอบด้วยบุคคลที่มีอายุและฐานะทางสังคมทัดเทียมกัน เมื่อเป็นเด็กได้แก่กลุ่มเพื่อนเล่น ต่อมาได้แก่กลุ่มเพื่อนฝูงที่ร่วมเรียน ร่วมเที่ยว ร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมา และกลุ่มเพื่อนกลุ่มนี้เมื่อบุคคลเติบโตเป็นผู้ใหญ่แยกย้ายกันไปทำงานในหน่วยงานต่างๆ แล้ว เพื่อนร่วมรุ่นเหล่านี้ก็ยังมีความสัมพันธ์สนุกสนานเฮฮากันเหมือนเดิมถ้าได้มาพบปะสังสรรค์กันอีก กลุ่มเพื่อนมีความสำคัญทางอ้อมมากในการขัดเกลาทางสังคมของบุคคล กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ กลุ่มเพื่อนยังมีสภาพเหมือนดาบสองคม กล่าวคือมีผลในการช่วยถ่ายทอดคุณค่าและวิธีการระเบียบกฎเกณฑ์ที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ได้

10. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้านิสิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรงเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความไว้วางใจนั้นมีอยู่เสมอในทุกสังคมการเมือง ไม่ว่าผู้นำในระบบการเมืองนั้นจะเป็นที่ชื่นชมของประชาชนเพียงใด และพยายามทำตามความต้องการของประชาชนมากเพียงใด ระดับความไว้วางใจทางการเมืองเป็นตัวกำหนดที่สำคัญการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เป็นการประเมินโอกาสของความขัดแย้งและความตึงเครียดในสังคม ถ้าประชาชนศรัทธาในตัวผู้นำทางการเมืองด้วยอารมณ์ รัก เชื่อใจ ก็จะไม่สงสัยในการทำงานของผู้นำทางการเมืองนั้น แต่ประชาชนหลายคนก็ยังมีความระแวงสงสัยในตัวผู้นำและรัฐบาลอยู่เสมอ ความไม่ไว้วางใจนี้ จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้มีการเรียกร้องข้อเท็จจริงจากผู้นำทางการเมืองให้มาแถลงความบริสุทธิ์ ประชาชนเริ่มมีการคิด พิจารณาถึงเหตุและผล เริ่มมีปัญญาทางการเมือง จึงเป็นที่มาของการต่อต้านในที่สุด (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526)

11. ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความสม่ำเสมอ มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้านิสิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การกระทำ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ของผู้ใช้อำนาจทางการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและไว้วางใจทางการเมือง สร้างความชอบธรรมทางการเมือง มีความเปิดเผย จริงใจการกระทำของตน จัดการการทุจริตอย่างจริงจังอย่างสม่ำเสมอ เพราะประชาชนเชื่อมั่นในตัวผู้นำทางการเมือง แต่ถ้าดำเนินงานได้ไม่เป็นไปตามที่ประชาชนคาดหวัง ก็จะทำให้ประชาชนเกิดความไม่พอใจ ไม่ไว้วางใจ ก็จะทำให้ประชาชนมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงทางการเมืองต่างๆ จนทำให้เกิดความวุ่นวายทางการเมืองในที่สุด (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุคติพันธ์, 2526)

ข้อสังเกต

มีข้อสังเกตว่า มีตัวแปร 4 ตัว ที่ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาของบิดา และมารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กล่าวคือ มีความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์มากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานการณ์การเมืองในประเทศไทยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา รวมถึงปัจจุบัน อยู่ในช่วงกำลังผันผวน มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกออกเป็นสี และก่อความวุ่นวายทางการเมือง ซึ่งข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำการรวบรวมในงานวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล การศึกษาของบิดา ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ ประกอบธุรกิจส่วนตัว ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตทำให้เห็นว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นคนชั้นกลาง หรือสูงกว่า ประกอบกับการเมืองของไทย ที่เห็นได้ชัดในปัจจุบันเป็นการเรียกร้องของกลุ่มบุคคลชั้นรากหญ้า ซึ่งเริ่มเข้ามามีบทบาททางการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าว มีผลที่กลับกันในทางวิชาการ แต่สามารถอธิบายได้ตามสถานการณ์การเมืองของไทย ณ ปัจจุบัน ทั้งนี้ ถ้าสถานการณ์การเมืองของไทย เข้าสู่ภาวะปกติ มีความมั่นคงทางการเมือง ผลการวิจัยก็จะกลับมาในทิศทางที่เหมาะสม ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าสนใจ ที่ควรจะทำการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาถึงอิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจ และความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และเพื่อศึกษาอิทธิพลร่วมของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจต่อการพยากรณ์ความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-4 ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2554 จำนวน 26,498 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,066 คนและผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multiple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการศึกษาเอกสาร แนวความคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อทำการรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ส่วน

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลขอผู้ตอบแบบสอบถามโดยมีคำถามแบบตรวจรายการ (Check List) และเติมข้อความที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงกับผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ ได้แก่ เพศ ชั้นปีการศึกษา เกรดเฉลี่ย กลุ่มสาขา ภูมิลำเนา

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ระดับการศึกษาของบิดา ระดับการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้ของบิดา มารดาและสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพของนิสิตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อประเมินบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ ผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุงและพัฒนามาจากแบบวัดบุคลิกภาพของกรัณฑรักข์ เติมวิทย์ขจร (2553) ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบตามแนวคิดของ Costa and McCrae (1992) โดยข้อคำถามเป็นแบบวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับ โดยเริ่มจากระดับมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด โดยลักษณะข้อคำถามเป็นข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ โดยแบ่งออกเป็น 5 องค์ประกอบ จำนวน 49 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม ข้อคำถามสร้างขึ้นจากแนวคิดโดยใช้แนวความคิดของ Bryjak and Soroka (1994) ซึ่งกล่าวถึงองค์กรที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมประกอบด้วย 4 หน่วยทางสังคม เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับ ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก โดยมีทั้งหมด 35 ข้อ

ส่วนที่ 4 เป็นแบบสอบถามวัดระดับความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ข้อคำถามสร้างขึ้นจากโดยใช้แนวคิดผู้นำที่มีความน่าไว้วางใจของ Robbins (2000) ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ด้าน เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) มีให้เลือก 5 ระดับลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบโดยเริ่มจากระดับมากที่สุดถึงน้อยที่สุด ข้อความที่ใช้มีลักษณะในเชิงบวก มีทั้งหมด 25 ข้อ

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความศรัทธาทางการเมืองของนิสิต โดยใช้แนวคิดความศรัทธาตามหลักพระพุทธศาสนาและ เอื้อน เล่งเจริญ (2537) โดยข้อคำถามจะเป็นคู่ ให้เลือกตอบคู่ละ 1 ข้อ ที่ตรงกับความคิดของผู้ตอบแบบสอบถาม (Force Choice Scale) ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความศรัทธา 2 แบบ คือความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา และความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ จำนวน 25 ข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทำหนังสือขออนุญาตในการเก็บข้อมูลจากภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงคณบดีคณะต่างๆ ที่กลุ่มตัวอย่างสังกัดอยู่ และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยการนำแบบสอบถามไปแจกให้กับกลุ่มตัวอย่าง และมีการอธิบายคำชี้แจง แนะนำวิธีการตอบแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างทุกคนก่อนตอบแบบสอบถามโดยมีมาตรฐานเดียวกัน โดยกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและส่งคืนแก่ผู้วิจัย เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้แล้ว ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามทุกฉบับ หากตรวจพบข้อผิดพลาดหรือกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามไม่ครบ ผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามใหม่และรอรับแบบสอบถามพร้อมกับตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ตามกระบวนการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงโดยมีจำนวน 656 คน (ร้อยละ 61.5) ชั้นปีที่ศึกษาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 314 คน (ร้อยละ 29.5) เกรดเฉลี่ยสะสมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับ 2.51-3.00 มีจำนวน 401 (ร้อยละ 37.6) กลุ่มสาขาวิชาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสาขาวิชาสายวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 631 คน (ร้อยละ 59.2) ภูมิลำเนาเดิมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล คือมีจำนวน 593 คน (ร้อยละ 55.6) ระดับการศึกษาของบิดา ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 422 คน (ร้อยละ 38.6 คน) ระดับการศึกษาของมารดา ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 415 คน (ร้อยละ 38.9) อาชีพของบิดา ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 255 คน (ร้อยละ 23.9) อาชีพของมารดา ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 228 คน (ร้อยละ 21.4) รายได้เฉลี่ยของบิดามารดาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้ประมาณ 20,001-40,000 บาท มีจำนวน 290 คน (ร้อยละ 27.2) สถานภาพสมรสของบิดามารดา ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีจำนวน 868 คน (ร้อยละ 81.4) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของนิสิต มากกว่าสามในสี่ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมีจำนวน 839 คน (ร้อยละ 78.7) ส่วนการเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมืองของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกือบทั้งหมด ไม่เคยเข้าร่วมชุมนุมมีจำนวน 990 คน (ร้อยละ 92.9)

2. บุคลิกภาพ

พบว่า บุคลิกภาพของนิสิต เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น ($\bar{X}$=3.85) บุคลิกภาพด้านการมีสติ ($\bar{X}$= 3.70) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ($\bar{X}$=3.58) บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง ($\bar{X}$=3.58) และบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว ($\bar{X}$=3.15) โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปถึงค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

3. การขัดเกลาทางสังคม

พบว่า การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.33) เมื่อพิจารณาจากหน่วยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมด้านการเมือง พบว่า การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากครอบครัว ($\bar{X}$=3.48) การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสื่อมวลชน ($\bar{X}$=3.34) การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ($\bar{X}$=3.28) และการขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากสถาบันการศึกษา ($\bar{X}$=3.23) โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุดไปถึงค่าเฉลี่ยต่ำสุด ตามลำดับ

4. ความไว้วางใจ

พบว่า ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=2.83) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความสามารถ ($\bar{X}$=2.92) ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความจงรักภักดี ($\bar{X}$=2.86) ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ($\bar{X}$=2.82) ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความเปิดเผย ($\bar{X}$=2.81) และนิสิตมีความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความซื่อตรง ($\bar{X}$=2.75) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปน้อยที่สุด ตามลำดับ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจสามารถร่วมกันพยากรณ์ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง แบบศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 27 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ความศรัทธาแบบประกอบด้วยปัญญาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 29.4 ($R^2 = 0.294$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนา ระดับการศึกษาของบิดา มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และร่วมกันพยากรณ์ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองแบบศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ซึ่งพบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 27 ตัว ร่วมกันพยากรณ์ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 28.5 ($R^2 = 0.285$) โดยพบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนาเดิม มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ มีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์เช่นเดียวกับความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญาได้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาถึงอิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยจึงขอนำเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะบางประการ ที่อาจจะเป็นประโยชน์ต่อนิสิต ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่าบุคลิกภาพรายองค์ประกอบซึ่งได้แก่ บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น และบุคลิกภาพด้านการมีสติ อยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นระดับที่เหมาะสม ดังนั้นการพัฒนาบุคคลให้มี

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บุคลิกภาพทางการเมือง มีศรัทธาทางการเมืองที่เหมาะสม มหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อที่จะพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิต มีการฝึกอบรมให้นิสิตมีบุคลิกภาพที่ดี เพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งเป็นการฝึกบุคลิกภาพให้เข้ากับสังคมในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลิกภาพทางการเมือง ซึ่งจะช่วยอธิบายให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตได้ละเอียดได้ชัดเจนขึ้น

2. จากผลการวิจัยพบว่า การขัดเกลาทางสังคมด้านการเมืองจากหน่วยทางสังคมทั้ง 4 หน่วย ได้แก่ การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา และการขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสิ่งที่ควรปรับปรุงอาจทำได้คือ สถาบันการศึกษาหรือมหาวิทยาลัยถือเป็นตัวแทนที่สำคัญของหน่วยทางสังคมในการที่จะอบรมกล่อมเกลาให้เป็นพลเมืองที่ดี เป็นหน่วยทางสังคมที่ให้การเรียนรู้ทางการเมืองได้ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ หลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมนอกหลักสูตร อาจารย์ควรมีการให้นิสิตได้มีโอกาสฝึกทักษะในการวิเคราะห์วิจารณ์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะมีส่วนให้เกิดความรู้ทางการเมืองและเกิดความสนใจทางการเมืองตามสภาพที่เป็นจริง

3. จากผลการวิจัยที่พบว่าความไว้ใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งได้แก่ ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง ความไว้ใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความสามารถ ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความสม่ำเสมอ ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความจงรักภักดี ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความเปิดเผย อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ถ้าผู้นำทางการเมือง รัฐบาล หรือผู้ใช้อำนาจทางการเมืองสามารถปฏิบัติหน้าที่พื้นฐานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง มีความเปิดเผย จริงใจต่อประชาชนมีการการทุจริตอย่างจริงจัง และกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ก็จะช่วยให้มีความรู้สึกที่ดีต่อระบบการเมือง ทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธา และไว้วางใจทางการเมือง ตลอดจนมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

4. จากผลการวิจัยที่พบว่าความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองนั้น นิสิตมีความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญามากกว่า ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการให้นิสิตได้มีส่วนในการวิเคราะห์พิจารณาอย่างมีเหตุผล เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็น ได้มีโอกาสได้แสดงทัศนคติของตนเอง โดยให้ใช้เหตุผลประกอบความคิดนั้น จัดกิจกรรมทางการเมืองที่ใช้รูปแบบที่น่าสนใจเพื่อกระตุ้นให้มีการแสดงพฤติกรรมทางการเมืองที่เหมาะสมกับระบอบประชาธิปไตย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างกว้างขว้างมากขึ้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบเรื่องนี้ กับสถาบันการศึกษา หรือมหาวิทยาลัยต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีความหลากหลายของข้อมูล เพราะนิสิต นักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่แตกต่างกัน มีการอบรมสั่งสอน จัดหลักสูตรการเรียนรู้ รวมไปถึงทัศนคติ ความศรัทธาทางการเมืองแตกต่างกัน เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบว่ามีความสอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไร และนำผลการวิจัยมาพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้ไปทิศทางเดียวกัน สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาทางการเมืองด้วยปัญญาต่อไป

2. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ ที่อาจจะส่งผลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองเพิ่มเติม เช่น บุคลิกภาพแบบประชาธิปไตย วัฒนธรรมทางการเมือง ความฉลาดทางอารมณ์ ความจงรักภักดี เป็นต้น เพื่อนำตัวแปรต่างๆ ต่อไปนี้ มาพยากรณ์ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองต่อไป

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรรณิกา คุณากรเวโรจน์. 2544. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความไว้วางใจของบริการข้อมูลต่างๆ ในเวิลด์ไวด์เว็บ.** วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวารสารสนเทศ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

กรัณฑรักข์ เติมวิทย์ขจร. 2553. **คุณลักษณะงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตและการทำงาน บุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ และความผูกพันต่อองค์การของพนักงานระดับปฏิบัติการ บริษัท ผลิตบรรจุภัณฑ์แก้วแห่งหนึ่ง.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์กร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กิติ ตยัคคานนท์. 2543. **เทคนิคการสร้างภาวะผู้นำ.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: แปลงอักษร.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. **ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์**. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

แก้วสรร อติโพธิ์. 2524. **กำหนดมวลชนปฏิวัติ.** กรุงเทพฯ: เจริญวิทย์การพิมพ์. แปลจาก ERIC HOFFER. **THE TRUE BELIEVER.**

ขวัญจิต สุดสวัสดิ์. 2535. **ทัศนคติและพฤติกรรมต่อการซื้อเสียงเลือกตั้งของคนต่างวัย ในจังหวัดเชียงใหม่.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรัญ วงศ์สวัสดิ์. 2533. **แบบแผนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการปกครองท้องถิ่นรูปแบบสุขาภิบาล : ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างประชาชนในเขตสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้งและประธานกรรมการโดยตำแหน่ง.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

จุไรลักษณ์ จันทสีหราช. 2553. **อิทธิพลของภาพลักษณ์บริษัทที่มีต่อความไว้วางใจและความภักดีของลูกค้า บริษัท ฮอนด้า ออโตโมบิล (ประเทศไทย) จำกัด.** วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ชิตพล กาญจนกิจ. 2545. **ความไว้วางใจทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองในการเมืองท้องถิ่น ไทย: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนตำบล.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ญาณกร นิลพุ่ม. 2553. **อิทธิพลของการสนับสนุนทางสังคมและบุคลิกภาพ ที่มีต่อการให้อภัยของวัยรุ่น : กรณีศึกษานักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาชุมชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ณรงค์ สินสวัสดิ์. 2518. **จิตวิทยาทางการเมือง.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดวงกมล.

_____. 2522. **จิตวิทยาทางการเมือง (Psychology of politics).** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณรงค์ เส็งประชา. 2541. **มนุษย์กับสังคม.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ดนัย เทียนพุฒ. 2539. **การบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. 2528. **ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศน์ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย.** สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ทิพาพร พิมพิสุทธิ์ และอนุสรณ์ ลิ่มมณี. 2520. **พฤติกรรมทางการเมือง.** กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นภดล มหาวิริยะกุล. 2526. **บุคลิกภาพทางการเมืองของนักศึกษาครู : ศึกษาเฉพาะกรณีวิทยาลัยครู กลุ่มนครหลวง.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิภา เมืองรัตน์. 2541. **ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการสื่อสาร ความทันสมัย และความเชื่อศรัทธา และการปฏิบัติศาสนกิจของคริสตศาสนิกชนคาทอลิก.** วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนาการ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นิทัศน์ วิเทศ. 2543. **21 กฎเหล็กแห่งการเป็นผู้นำ.** กรุงเทพมหานคร : เอ.อาร์.บิซิเนส เพรส. แปลและเรียบเรียงจาก Maxwell. 1998. **The 21 Irrefutable Laws of Leadership.** United States.

นิภา นิธยายน. 2520. **การปรับตัวและบุคลิกภาพ : จิตวิทยาพื่อการศึกษาและชีวิต.** กรุงเทพมหานคร: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

นิรนาม. 2542. **พจนานุกรมศัพท์ศาสนาสากล อังกฤษ-ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์.

นุชนภางค์ ชูกร. 2542. **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความวิตกกังวล และประสิทธิภาพในการปรับตัวของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประสิทธิพร เวทย์ประสิทธิ์. 2530. **ความไว้วางใจทางการเมืองและการหยามเหยียดทางการเมือง: ศึกษาเฉพาะกรณีเยาวชนจังหวัดชายแดนภาคใต้.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ประเวศ วะสี. 2554. มรรค 8 เพื่อระงับทุกข์ทางการเมือง. **หมอชาวบ้าน**. ปีที่ 33 ฉบับที่ 386 มิถุนายน 2554. 55-59.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ปพาณี ฐิติวัฒนา. 2542. **การขัดเกลาทางสังคมในมนุษย์กับสังคม.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ปิยะพันธ์ ปิงเมือง. 2533 . **ปัญหาพฤติกรรมการออกเสียงเลือกตั้งในระบบการเมืองไทย : ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไปในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2531.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พงศธร สัจจชลพันธุ์. 2530. **การศึกษาความไว้วางใจทางการเมืองและความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองของชนชั้นนำในหมู่บ้านแห่งหนึ่งซึ่งเคยเป็นเขตอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยในจังหวัดสกลนคร.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุคติพันธ์. 2526. **การเมืองของเด็ก: กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง.** กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2538. **เมืองไทยจะวิกฤตถ้าคนไทยมีศรัทธาวิปริต.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

_____. 2541**. ผู้นำ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

พระไพศาล วิสาโล. 2549. **ศาสตร์แห่งศิลป์แห่งการระงับความขัดแย้ง.** กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มูลนิธิเด็ก. แปลจาก John A. McConell. 1995. **Mindful Meditation: A Handbook for Buddhist Peacemakers**

พรนพ พุกกะพันธ์. 2544. **ภาวะผู้นำและการจูงใจ.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จามจุรีโปรดักส์.

พิษณุ ตุลสุข. 2554. **ศรัทธาความสำเร็จของผู้นำ** (Online). http://www.moe.go.th/wijai/achievement%20leadership.htm., 10 สิงหาคม 2554.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พัฒนา รุ่งเริงสุข. 2536. **บุคลิกภาพทางการเมืองอำนาจนิยมของตำรวจ.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาณุพันธ์ พรายจันทร์. 2534. **แบบแผนการสื่อสารภายในครอบครัวกับความรู้สึกมีสมรรถนะทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง : ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนชั้นมัธยมที่ 4-6 โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ปรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

มงคล หวังสุขใจ และ ชมพู โกติรัมย์. 2540. **สังคมวิทยาเบื้องต้น.** นนทบุรี: สำนักพิมพ์ SR printing.

ยงยุทธ เกษสาคร. 2541. **ภาวะผู้นำและการจูงใจ.** กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2552. **พจนานุกรมศัพท์รัฐศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน.** กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

ลัทธิการ ศรีวะรมย์, ชวลิต ประภวานนท์, ณกมล จันทร์สม, ศิริวรรณ เสรีรัตน์, สมชาย หิรัญกิตติ, สุดาเทียบจัตุรัส, สุพีร์ ลิ่มไทย, อารี พันธ์มณี. 2541**. พฤติกรรมองค์การ.** กรุงเทพฯ: บริษัท ธีระฟิล์มและไซเท็กซ์จำกัด.

ลิขิต ธีรเวคิน. 2529. **วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาเรียนรู้ทางการเมือง**. กรุงเทพ: ศูนย์วิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2535. **วิวัฒนาการการเมืองปกครองไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 10 แก้ไขปรับปรุง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543. **การวัดด้านจิตพิสัย.** กรุงเทพฯ:สุวีริยาสาส์น.

ว.วชิรเมธี. 2550. **ธัมมิกประชาธิปไตย.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บ้านพระอาทิตย์.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิชัย ตันศิริ. 2539. **วัฒนธรรมการเมืองและการปฏิรูป.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบัน นโยบายศึกษา.

วิทยากร เชียงกูล. 2552. **อธิบายศัพท์จิตวิทยาและการพัฒนาตนเอง (Dictionary of Psychology and Self).** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สายธาร.

วิภา ประสิทธิ์ศิริวงศ์. 2531**. ปัจจัยแรงจูงใจในการอ่านหนังสือพิมพ์กับกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนในเขตอำเภอเมืองแพร่ จังหวัดแพร่.** วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิสุทธิ โพธิแท่น. 2524. “ผู้ปกครองที่พึงประสงค์”. เสนาศึกษา. 32 (48): 3-18.

วุฒินันท์ กันทะเตียน. 2541. **พระสงฆ์กับการเมือง: แนวคิดและบทบาทในสังคมไทยปัจจุบัน.** วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาศาสนาเปรียบเทียบ, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรัณยุ หมั้นทรัพย์. 2551. “การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง :ฐานรากของการเมืองภาคพลเมือง.” **วารสารสถาบัน พระปกเกล้า** 6 (2).

ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2539. **ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: หมอชาวบ้าน.

สมปอง รักษาธรรม. 2552. **ความตื่นตัวทางการเมืองของเยาวชนในพื้นที่ภาคใต้กับการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเทศไทยช่วงปี พ.ศ. 2549-2552: ศึกษากรณีเปรียบเทียบกับนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้.** วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาสื่อสารการเมือง, วิทยาลัยสื่อสารการเมือง มหาวิทยาลัยเกริก.

สมคิด อิสระวิวัฒน์. 2542. **ลักษณะการอบรมและเลี้ยงดูของเด็กไทยซึ่งมีผลต่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง.** กรุงเทพฯ: คณะสังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สติธร ธนานิธิโชติ. 2550. “พฤติกรรมนิยม (Behavioralism) และสถาบันนิยม (Institutionalism) ในการเมืองเรื่องการเลือกตั้งของไทย.” **วารสารสถาบันพระปกเกล้า** 5 (3).

สถิต วงศ์สวรรค์. 2540. **การพัฒนาบุคลิกภาพ.** กรุงเทพฯ: อักษรพิทยา.

สุมน อมรวิวัฒน์. 2530**. การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โครงการตำรา คณะครุศาสตร์ จุฬาฯ โอเดียนสโตร์.

สิริพัชร์ เปรมมัษเฐียร. 2543. **ความสัมพันธ์ระหว่างบุคลิกภาพ ความรู้ การเปิดรับสื่อและพฤติกรรมความปลอดภัยในการทำงานของพนักงานระดับปฏิบัติการในโรงงานผลิตกระดาษ.** วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรม, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวรรณา สถาอานันท์. 2550. **ศรัทธากับปัญญา บทสนทนาทางปรัชญาว่าด้วยศาสนา.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุขุม ดลโสภณ. 2535. **แรงจูงใจ, ทัศนคติ, บุคลิกภาพและอุปนิสัยทางการเมืองของผู้มีสิทธิในการออกเสียงเลือกตั้งในจังหวัดมหาสารคาม.** วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุขุม เฉลยทรัพย์. 2553. **มองเมืองไทยผ่านสวนดุสิตโพล.** กรุงเทพฯ: ส.พิจิตรการพิมพ์.

สุจินต์ ทังสุบุตร. 2514. **จุดอ่อนระบบการเมืองไทย.** สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัตรา สุภาพ และ คณะ(คณาจารย์ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย). 2540. **สังคมและวัฒนธรรม.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

สุนันทา ศิระวงษ์ธรรม. 2545. **ความสัมพันธ์ระหว่างความไว้วางใจในหัวหน้าหอผู้ป่วย ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ การสนับสนุนจากองค์การ กับพฤติกรรมการเป็นสมาชิกขององค์การของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลทั่วไป.** วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

โสภา ชูพิกุลชัย. 2521. **จิตวิทยาทั่วไป.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชจำกัด.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. 2538. **การบริหารทักษะและการปฏิบัติ.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

หลวงวิจิตรวาทการ. 2490. **จิตวิทยาการเมือง.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยพานิช.

อ. อโณทัย. 2546. **ใช้ธรรมะกับการเมือง.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สุขภาพใจ.

อาภา ภมรบุตร. 2516. **จิตวิทยาในการปกครอง (การบริหาร) PHYCHOLOGY IN ADMINISTRATION.** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ผดุงศึกษา.

อัญชลี แจ่มเจริญ. 2530. **จิติวิทยาธุรกิจ.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล.

อิสระ พัฒนศึกษา. 2546. **ผลของความไว้วางใจระหว่างบุคคล ความผูกใจมั่นต่อองค์การ และการรับรู้คุณค่าของการปันความรู้ระหว่างกันต่อการปันความรู้ระหว่างกันในองค์การ.** วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เอื้อน เล่งเจริญ. 2537. **โลกทรรศน์ในพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

Almond, G. A., and V. Sydney. 1965. **The Civic Culture**. Boston: Little Brown and Company.

Allport, G.W. 1961. **Pattern and Growth in Personality.** New York: Holt, Rinehart and Winston, Inc.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Arthur, H. M. 1974. Political Issue and Trust in Government 1964-1970. **American Political Science Review** Vol.68 No.3.

Broom, L. and Selznick, P. **Sociology.** New York: Rew, Peterson and co., 1977.

C. David Mortensen. 1972. **Communication: The Study of Human Interaction.** Singapore: McGraw-Hill.

Cattell, R.B. 1965. **The Scientific Analysis of Personality**. Harmonsworth: Penquin.

Clark, J. 2002. **Stress: A Management Guide.** London: Spiro Press.

Coleman, J. 1998. Social Capital in the Creation of Human Capital. **American Journal of Sociology.** 94 (January).

Coleman, J. 1990. **Foundations of Social Theory.** Cambridge.MA: Harvard University Press.

Cook, C.W. and P.L Hunsaker. 2001. **Management and Organizational Behavior.** 3rd ed. New York: McGraw-Hill, Inc.

Costa, P.T. and R.R. McCrae. 1992. **Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five- Factor Inventory (NEO-FFI): Professional Manual.** Florida: Psychological Assessment Resource.

Dawson, R.E., K. Prewitt and R.E. Dawson. (1969. **Political Socialization.** Vol. 1. Boston , Toronto: Little, Brown and Campany.

Erich, G. 1984. **Sociology.** New Jersey: Prentice-Hall,Inc.

Erilkson, E. H. 1993. **Childhood and Society.** New York: Norton.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Fehr, L.A. 1983. **Introduction to Personality.** New York: Macmillan Publishing Company.

Fuguyama, F. 1995. Trust: **The Social Virtues and The Creation of Proserity.** England: Clays.

George, J. B. and P.S. Michael. 1994. **Sociology:Cultural Diversity in a Changing World.** United States of American: A division of Simon &Schuster, Inc.

Han, J.E. 1970. **The Structure of Human Personality.** London: Methuen.

Hersey, P. And K. H. Blanchard. 1988. **Management of Organization Behavior.** New Jersey: Prentice-Hall.

Hillgard, E.R. 1967. **Introduction to Psychology**. 4th ed. New York: Harcount, Brace & Woeld Inc.

Hurlock, E. B. 1974. **Developmental Psychology.** Newdelhi: Tata McGraw-hill Publishing Co., Ltd., P.391.

Joel, D. A. and J. L. Walker. 1970. Political Trust and Racial Ideology. **American Political Science Review** Vol.64 No.4 (1970):119

Lane, R.E. 1968. **The study of Political Personality.** International Encyclopedia of Social Science.

Matthew, Mr. 2006. Politics as a Vocation: Notes Toward a Sennsualist Understanding of **Political Engagement. Qual Social** (2006) 29: 281-300.

McShane, S.L. and M.V. Glinow. 2003. **Organizational Behavior.** 2nd ed. New York: McGrawHill.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

McShane, S.L. and M.V. Glinow. 2005. **Organizational Behavior.** 3rd ed. New York: McGrawHill.

Paige, G.D. 1977. **The Scientific Study of Political Leadership.** New York: The Free Press.

Price, A. V. 1982. **Type A Behavior Pattern: A Model for Research and Practice.** New York: Academic Press.

Rotter, J. B. 1982**. The Development and Applications of Social Learning Theory** New York: Praeger Publishes.

Ruth, W. Gt. 2008. Passion and interest revisited: the psychological foundation of economics and politics. **Public Choice** (2008) 137: 451-461.

Schultz, D.P. and E. S. Schultz. 1994. **Psychology and Work Today: An Introduction to Industrial and Organizational Psychology**. New York: Macmillan.

Stanley, A.R. 1977. Handbook **of Political Socialization : Theory and Research.** New York: A Division of Macmillan Publishing Co., Inc.

Stephen, P. R. 2000**. Essential of Organizational Behavior**. Eighth edition. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Yamane, T. 1967. **Statistics; An Introductory Analysis**. New York: Harper and Row.

Zimbardo, Phillip G **.** 1979. **Psychology and life**. Scott : Glenview, Ill.

Zhao, H. and E.S. Seibert. 2006. "The Big Five Personality dimentions and entrepreneurial status: A meta-analytical review." **Journal of Applied Psychology** 91(2): 259-271.

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถาม

สำหรับการวิจัยเรื่อง อิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เป็นแบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลในช่องว่าง แบบตรวจรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบเลือกตอบ ซึ่งประกอบด้วยคำถาม 148 ข้อ แบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่

1. ข้อมูลส่วนบุคคล
2. บุคลิกภาพ
3. การขัดเกลาทางสังคม
4. ความไว้วางใจ
5. ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมือง ในสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในอดีตจนถึงปัจจุบัน โปรดอ่านแต่ละข้อโดยละเอียด กรุณาตอบคำถามทุกข้อ และเลือกคำตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยใส่เครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับตัวท่านมากที่สุด คำตอบมีให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

หมายเหตุ ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลของท่านเป็นความลับ ผลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อการวิจัยโดยภาพรวมเท่านั้น จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเป็นรายบุคคล

ผู้วิจัย
นางสาววิภาวี เหมาะงาม
นิสิตปริญญาโท ภาควิชาจิตวิทยา
คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงใน ( ) หน้าข้อความ หรือเขียนข้อความลงในช่องว่าง ตามความเป็นจริงของท่านและกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

2. ชั้นปีที่ศึกษา ( ) ชั้นปีที่ 1 ( ) ชั้นปีที่ 2
( ) ชั้นปีที่ 3 ( ) ชั้นปีที่ 4

3. เกรดเฉลี่ยสะสม.....

4. กลุ่มสาขาวิชา

( ) คณะวิทยาศาสตร์ ( ) คณะสัตวแพทยศาสตร์
( ) คณะวิศวกรรมศาสตร์ ( ) คณะเกษตร
( ) คณะประมง ( ) คณะวนศาสตร์
( ) คณะศึกษาศาสตร์ ( ) คณะอุตสาหกรรมเกษตร
( ) เทคนิคการสัตวแพทย์ ( ) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
( ) คณะเศรษฐศาสตร์ ( ) คณะบริหารธุรกิจ
( ) คณะสังคมศาสตร์ ( ) คณะมนุษยศาสตร์

5. ภูมิลำเนา

( ) กรุงเทพฯ และปริมณฑล ( ) ภาคกลาง ( ) ภาคเหนือ
( ) ภาคตะวันออก ( ) ภาคตะวันตก
( ) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ( ) ภาคใต้

6. ระดับการศึกษาของบิดา

( ) ไม่ได้เรียน ( ) ประถมศึกษา
( ) มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย / ปวช.
( ) อนุปริญญา / ปวส. ( ) ปริญญาตรี
( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก
( ) อื่นๆ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

7. ระดับการศึกษาของมารดา

( ) ไม่ได้เรียน ( ) ประถมศึกษา

( ) มัธยมศึกษาตอนต้น ( ) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

( ) อนุปริญญา / ปวส. ( ) ปริญญาตรี

( ) ปริญญาโท ( ) ปริญญาเอก

( ) อื่นๆ

8. อาชีพของบิดา

( ) ข้าราชการ ( ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ

( ) ค้าขาย ( ) เกษตรกร

( ) ธุรกิจส่วนตัว ( ) รับจ้าง

( ) อื่น ๆ ระบุ.....

9. อาชีพของมารดา

( ) ข้าราชการ ( ) พนักงานรัฐวิสาหกิจ

( ) ค้าขาย ( ) เกษตรกร

( ) ธุรกิจส่วนตัว ( ) รับจ้าง

( ) อื่น ๆ ระบุ.....

10. รายได้เฉลี่ยของบิดามารดา.....บาท / เดือน

11. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

( ) บิดา-มารดา อยู่รวมกัน ( ) บิดา – มารดา หย่าร้าง

( ) บิดา –มารดา หม้าย ( ) บิดา – มารดาแยกกันอยู่

12. ท่านเคยร่วมกิจกรรมทางการเมืองหรือไม่ ( ) เคย ( ) ไม่เคย

13. ท่านเคยเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมืองหรือไม่ ( ) เคย ( ) ไม่เคย

14. ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองจากช่องทางใด

( ) วิทยุ ( ) โทรทัศน์ ( ) หนังสือพิมพ์

( ) อินเทอร์เนต ( ) อื่นๆ โปรดระบุ.....

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 2 แบบทดสอบเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

<u>คำชี้แจง</u> โปรดทำเครื่องหมาย ✓ลงในช่องว่างท้ายข้อความตามความเป็นจริงของท่านเพียงคำตอบเดียวเท่านั้น (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

5 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงมากที่สุด

4 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงมาก

3 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงปานกลาง

2 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงน้อย

1 หมายถึง ข้อความนั้นตรงกับระดับความเป็นจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	เมื่อเวลาเห็นเพื่อนร้องไห้ ฉันจะรู้สึกเศร้าไปด้วย	( )	( )	( )	( )	( )
2	ฉันรู้สึกกังวลใจต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น	( )	( )	( )	( )	( )

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม

ตัวอย่างแบบสอบถามการขัดเกลาทางสังคม

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	อาจารย์ส่งเสริม สนับสนุนให้ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านการเมือง	( )	( )	( )	( )	( )
2	ฉันลงทะเบียนวิชาเรียนเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	( )	( )	( )	( )	( )

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความไว้วางใจต่อผู้นำทางการเมือง

ตัวอย่างแบบสอบถามความไว้วางใจต่อผู้นำทางการเมือง

ข้อที่	ความไว้วางใจต่อการเมืองของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ฉันเชื่อมั่นว่า ผู้นำทางการเมืองมีความซื่อสัตย์	( )	( )	( )	( )	( )
2	นักการเมืองไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับประชาชน	( )	( )	( )	( )	( )

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง

<u>คำชี้แจง</u> โปรดเลือกข้อความระหว่าง ***ก*** หรือ ***ข*** ข้อความใดที่ท่านเห็นด้วยมากที่สุด (กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ)

ตัวอย่างแบบสอบถามความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง

1.	( ) ก. ฉันจะเลือกผู้นำทางการเมือง ที่มีความสามารถ ( ) ข. ฉันจะเลือกผู้นำทางการเมือง ตามที่ฉันชอบ
2.	( ) ก. ฉันจะอธิบายด้วยเหตุผลทุกครั้งที่มีโอกาส หากมีคนพูดหรือเข้าใจในนักการเมืองที่ฉันชื่นชอบไปในทางที่ไม่ดี ( ) ข. เมื่อมีผู้กล่าวถึงนักการเมืองที่ฉันชื่นชอบ ไปในทางไม่ดี ฉันจะรู้สึกไม่ชอบและพูดโต้แย้งทันที

(ติดต่อผู้วิจัย)

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ข

ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพรายองค์ประกอบ

บุคลิกภาพ	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ด้านความหวั่นไหว	0.746
ด้านการแสดงตัว	0.8810
ด้านการเปิดกว้าง	0.7427
ด้านการยอมรับผู้อื่น	0.8313
ด้านการมีสติ	0.9106

ตารางผนวกที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	0.5740	0.7012
2	0.6445	0.6937
3	0.4806	0.7182
4	0.5409	0.7076
5	0.1930	0.7651
6	0.3099	0.7438
7	0.5098	0.7129
8	0.2416	0.7506
9	0.4254	0.7268
10	0.2269	0.7495

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 3 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านการแสดงตัว

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
11	0.6004	0.8702
12	0.8148	0.8533
13	0.7827	0.8587
14	0.7822	0.8596
15	0.4713	0.8789
16	0.7233	0.8612
17	0.7566	0.8589
18	0.3841	0.8900
19	0.3296	0.8933
20	0.6470	0.8670

ตารางผนวกที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านความเปิดกว้าง

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
21	0.7722	0.6668
22	0.3403	0.7298
23	0.4105	0.7223
24	0.5786	0.7056
25	0.1784	0.7495
26	0.1816	0.7497
27	0.5837	0.7025
28	0.2161	0.7484
29	0.1538	0.7419
30	0.4652	0.7136
31	0.4804	0.7113
32	0.2539	0.7489

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 5 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
33	0.6092	0.8048
34	0.5689	0.8138
35	0.4629	0.8237
36	0.6132	0.8052
37	0.5576	0.8124
38	0.5147	0.8196
39	0.5596	0.8178
40	0.6903	0.7966

ตารางผนวกที่ 6 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของบุคลิกภาพด้านการมีสติ

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
41	0.7500	0.8963
42	0.6906	0.9007
43	0.7500	0.8969
44	0.7362	0.8975
45	0.7223	0.8983
46	0.7311	0.8979
47	0.5927	0.9077
48	0.6629	0.9036
49	0.6517	0.9044

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 7 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมรายด้านและโดยรวม

หน่วยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคม	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว	0.7084
การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน	0.8382
การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา	0.7595
การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน	0.8324
โดยรวม	**0.8581**

ตารางผนวกที่ 8 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
9	0.3338	0.6942
10	0.5475	0.6534
11	0.6768	0.6166
12	0.4390	0.6814
13	0.3712	0.6854
14	0.5658	0.6451
15	0.0898	0.7664
16	0.3640	0.6885
17	0.2917	0.6989

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
18	0.8009	0.7802
19	0.7990	0.7794
20	0.5681	0.8198
21	0.0433	0.8818
22	0.5281	0.8268
23	0.6892	0.7998
24	0.702	0.7978

ตารางผนวกที่ 10 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
25	0.4430	0.7398
26	0.7175	0.7055
27	0.6964	0.7020
28	0.6790	0.7070
29	0.6826	0.7063
30	0.1918	0.7657
31	0.6146	0.7123
32	0.2330	0.7657
33	0.0815	0.7842
34	0.1806	0.7707
35	0.1577	0.7718

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 11 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของการขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	0.5833	0.8122
2	0.7314	0.7911
3	0.7391	0.7889
4	0.5560	0.8132
5	0.7163	0.7906
6	0.3785	0.8381
7	0.2969	0.8512
8	0.5783	0.8103

ตารางผนวกที่ 12 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองรายด้านและโดยรวม

ความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	ค่าความเชื่อมั่น (Reliability)
ผู้นำทางการเมืองที่มีความซื่อตรง	0.9299
ผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถ	0.9009
ผู้นำทางการเมืองที่มีความสม่ำเสมอ	0.8880
ผู้นำทางการเมืองที่มีความจงรักภักดี	0.8892
ผู้นำทางการเมืองที่มีความเปิดเผย	0.8217
โดยรวม	**0.9647**

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 13 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความซื่อตรง

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	0.7471	0.9265
2	0.8137	0.9141
3	0.8557	0.9058
4	0.8557	0.9058
5	0.8034	0.9161

ตารางผนวกที่ 14 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความสามารถ

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
6	0.6346	0.8977
7	0.5422	0.9195
8	0.8630	0.8656
9	0.8538	0.8692
10	0.8120	0.8722
11	0.7837	0.8749

ตารางผนวกที่ 15 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความสม่ำเสมอ

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
12	0.7736	0.8493
13	0.7342	0.8639
14	0.8073	0.8366
15	0.7170	0.8710

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 16 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความจงรักภักดี

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
16	0.7248	0.8695
17	0.7582	0.8573
18	0.7373	0.8679
19	0.8166	0.8347

ตารางผนวกที่ 17 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความเปิดเผย

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
20	0.6199	0.7992
21	0.6306	0.7953
22	0.6334	0.7901
23	0.6286	0.7913
24	0.6370	0.7903
25	0.6213	0.7960

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 18 ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่าของความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองโดยรวม

ข้อที่	Corrected Item Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1	0.4790	0.7361
2	-0.0358	0.7597
3	0.3328	0.7415
4	0.2056	0.7492
5	0.2682	0.7458
6	0.4469	0.7321
7	0.2208	0.7524
8	0.4995	0.7306
9	0.4545	0.7311
10	0.0093	0.7631
11	0.0055	0.7578
12	0.2164	0.7484
13	0.0779	0.7573
14	-0.0097	0.7728
15	0.1312	0.7522
16	0.3028	0.7444
17	0.2401	0.7471
18	0.1106	0.7575
19	0.7078	0.7166
20	0.6530	0.7235
21	0.2595	0.7464
22	0.6530	0.7235
23	0.1512	0.7537
24	0.4813	0.7288
25	0.6603	0.7274

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ค

ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับการรับรู้ของเครื่องมือรายข้อ

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 19 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และบุคลิกภาพรายองค์ประกอบของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

บุคลิกภาพรายองค์ประกอบรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว			
1. ฉันเป็นคนวิตกกังวลง่าย	3.40	1.110	ปานกลาง
2. ฉันรู้สึกท้อแท้	2.93	1.054	ปานกลาง
3. ฉันรู้สึกว่าตัวเองมีอารมณ์แปรปรวน	3.20	1.115	ปานกลาง
4. ฉันเป็นคนหงุดหงิด	3.08	1.123	ปานกลาง
5. ฉันรู้สึกไม่สบายใจโดยไม่มีสาเหตุ	2.90	1.159	ปานกลาง
6. ฉันรู้สึกเขินเมื่อต้องแสดงความคิดเห็นต่อหน้าคนอื่น	3.21	1.091	ปานกลาง
7. ฉันรู้สึกประหม่า เมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เคยชิน	3.49	0.992	สูง
8. เมื่อเวลาเห็นเพื่อนร้องไห้ ฉันจะรู้สึกเศร้าไปด้วย	3.51	1.005	สูง
9. ฉันรู้สึกกังวลใจต่อสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น	3.35	1.023	ปานกลาง
10. ฉันสามารถควบคุมอารมณ์ได้ แม้ต้องเผชิญกับสิ่งที่เลวร้าย	2.42	0.900	ต่ำ
บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว			
11. ฉันเป็นคนร่าเริง สนุกสนาน	3.99	0.873	สูง
12. ฉันชอบพบปะพูดคุยกับคนอื่น	3.85	0.885	สูง
13. ฉันเป็นคนยิ้มแย้มแจ่มใส	3.95	0.873	สูง
14. ฉันเป็นคนกล้าแสดงความคิดเห็น	3.63	0.923	สูง
15. ฉันชอบกิจกรรมที่ท้าทาย	3.78	0.925	สูง
16. เพื่อนๆ มองว่าฉันเป็นคนอารมณ์ดี	3.87	0.903	สูง
17. ฉันเป็นคนมองโลกในแง่ดี	3.80	0.919	สูง
18. ฉันเป็นคนพูดน้อย ไม่ชอบแสดงความคิดเห็น	2.73	1.120	ปานกลาง
19. ฉันไม่ชอบพูดคุยกับคนแปลกหน้า	2.61	1.063	ปานกลาง
20. ฉันชอบแสวงหากิจกรรมใหม่ๆ	3.55	0.915	สูง
บุคลิกภาพด้านความเปิดกว้าง			
21. ฉันชอบใช้คำศัพท์แปลกใหม่	3.45	0.965	สูง
22. ฉันเป็นคนช่างคิด ช่างฝันฉัน	3.74	0.899	สูง
23. ฉันเป็นคนที่มีความคิดริเริ่มใหม่ๆ มาใช้ในการทำงาน	3.62	0.850	สูง
24. ฉันเป็นคนชอบทำอะไรแปลกใหม่ไปจากของเดิม	3.65	0.884	สูง
25. ฉันเป็นคนเข้าใจอะไรได้ง่าย	3.68	0.863	สูง
26. ฉันเป็นคนใช้คำพูดที่สวยหรู	3.22	0.963	ปานกลาง
27. ฉันใช้เวลาในการอธิบายสิ่งต่างๆ	3.48	0.841	สูง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 19 (ต่อ)

บุคลิกภาพรายองค์ประกอบรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
28. ฉันเป็นคนอยากรู้อยากเห็น	3.69	0.867	สูง
29. ฉันเป็นคนที่ไวต่อความรู้สึกคนอื่น	3.81	0.844	สูง
30. ฉันมีอารมณ์ร่วมไปกับเนื้อเพลงต่างๆ	3.84	0.860	สูง
31. ฉันชอบงานศิลปะ	3.72	0.954	สูง
32. ฉันปิดกั้นตัวเองจากค่านิยมใหม่ๆ	3.08	1.076	ปานกลาง
บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น			
33. ฉันเป็นคนที่ใส่ใจกับบุคคลรอบข้าง	3.85	0.843	สูง
34. ฉันเป็นคนใส่ใจกับความรู้สึกของผู้อื่น	3.93	0.820	สูง
35. ฉันพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเต็มใจ	3.97	0.821	สูง
36. ฉันชอบเห็นใจผู้อื่น	3.95	0.829	สูง
37. เมื่อผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน ฉันยินดีที่จะช่วยเหลือ	3.91	0.828	สูง
38. ฉันเป็นคนที่พูดกับผู้อื่นด้วยวาจาที่สุภาพ อ่อนโยน	3.77	0.878	สูง
39. หากผู้อื่นทำไม่ดีกับฉัน ฉันจะให้อภัย	3.59	0.903	สูง
40. ฉันจะเข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาให้ หากเพื่อนของฉันมีปัญหาในการทำงาน	3.80	0.808	สูง
บุคลิกภาพด้านการมีสติ			
41. ฉันจะวางแผน ก่อนที่จะทำสิ่งต่างๆ	3.76	0.810	สูง
42. ฉันเป็นคนใส่ใจในรายละเอียด ทำงานอย่างมีขั้นตอน	3.71	0.845	สูง
43. ฉันเป็นคนมีระเบียบวินัยในตนเอง	3.62	0.866	สูง
44. ฉันสามารถทำงานให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด	3.76	0.857	สูง
45. เมื่อได้รับมอบหมายงาน ฉันจะทำงานด้วยความรอบคอบ	3.76	0.826	สูง
46. ฉันเป็นคนจัดเก็บสิ่งของ อย่างเป็นระเบียบ	3.55	0.970	สูง
47. ฉันเป็นคนที่คิดก่อนพูด	3.57	0.844	สูง
48. ฉันจะพยายามทำสิ่งต่างๆ ให้เสร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	3.83	0.797	สูง
49. ฉันมีระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิต	3.76	0.844	สูง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 20 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการขัดเกลาทางสังคมในแต่ละหน่วยสังคมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

การขัดเกลาทางสังคมรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การขัดเกลาทางสังคมจากครอบครัว			
9. สมาชิกในครอบครัวสอนให้ฉันรู้จักการแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลเกี่ยวกับการเมือง	3.42	0.955	สูง
10. ครอบครัวของฉันมักพูดคุยถึงการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่างๆในสังคม	3.44	1.017	สูง
11. ฉันสามารถแสดงความคิดเห็น เกี่ยวกับการเมืองกับพ่อแม่ได้	3.57	0.980	สูง
12. ฉันได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในครอบครัว	3.57	0.930	สูง
13. ฉันเคยพูดคุยกับสมาชิกในครอบครัวเกี่ยวกับปัญหาบ้านเมือง เช่น การร่างรัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง ฯลฯ	3.35	1.047	ปานกลาง
14. สมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาการเมือง	3.46	1.029	สูง
15. เมื่อพ่อแม่ตำหนิฉัน ฉันมีโอกาสได้ชี้แจง	3.48	1.052	สูง
16. ฉันมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องสำคัญในครอบครัว	3.54	0.969	สูง
17. การตัดสินใจในครอบครัวมีผลจากความคิดเห็นของตัวฉัน	3.51	0.912	สูง
การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน			
18. ฉันวิจารณ์เกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาลให้เพื่อนฟัง	3.27	1.045	ปานกลาง
19. ฉันกับเพื่อนคุยกันในเรื่องของปัญหาบ้านเมือง	3.26	1.062	ปานกลาง
20. ฉันได้รับข่าวสารทางการเมืองผ่านทางการพบปะพูดคุยกับเพื่อน	3.30	1.027	ปานกลาง
21. ฉันยอมรับฟังความคิดเห็น ทัศนคติด้านการเมืองของเพื่อนในกลุ่ม	3.48	0.945	สูง
22. ฉันยอมรับความคิดเห็นด้านการเมืองตามเพื่อนในกลุ่ม	3.41	0.979	สูง
23. ฉันกับเพื่อนโต้แย้งกันในเรื่องของระบอบการปกครองในประเทศไทย	3.15	1.084	ปานกลาง
24. ฉันกับเพื่อนโต้แย้งกันในเรื่องของผู้บริหารบ้านเมือง	3.15	1.096	ปานกลาง
การขัดเกลาทางสังคมจากสถาบันการศึกษา			ปานกลาง
25. มหาวิทยาลัยเปิดโอกาสให้ฉันได้แสดงความสามารถในการทำกิจกรรมต่างๆ ด้านการเมือง	3.18	1.028	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 20 (ต่อ)

การขัดเกลาทางสังคมรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
26. อาจารย์ปลูกฝังให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางการเมือง	3.30	0.971	ปานกลาง
27. อาจารย์ปลูกฝังให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ทางการเมือง	3.30	0.971	ปานกลาง
28. อาจารย์ส่งเสริม สนับสนุนให้ฉันเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ด้านการเมือง	3.20	1.068	ปานกลาง
29. อาจารย์ชี้แจง อธิบายเกี่ยวกับสถานการณ์ด้านการเมือง	3.21	1.009	ปานกลาง
30. อาจารย์ได้อธิบายให้เข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาคทางการเมือง	3.33	0.982	ปานกลาง
31. มหาวิทยาลัยส่งเสริมให้รู้จักการใช้สิทธิทางการเมืองของตนเอง	3.29	0.931	ปานกลาง
32. หลักสูตรการเรียนของฉันสอดแทรกเนื้อหาวิชาเรียนเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง	3.19	1.018	ปานกลาง
33. ฉันลงทะเบียนวิชาเรียนเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	2.98	1.177	ปานกลาง
34. มหาวิทยาลัยได้จัดทำหลักสูตรให้มีวิชาเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง เป็นวิชาพื้นฐาน	3.17	1.079	ปานกลาง
35. ในชั้นเรียน อาจารย์ผู้สอนได้เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ	3.41	0.970	สูง
36. ฉันมีส่วนร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างๆ ที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน	3.25	1.015	ปานกลาง
การขัดเกลาทางสังคมจากสื่อมวลชน			
1. ฉันติดตามข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่อต่างๆ	3.43	0.996	สูง
2. เรื่องของการเมืองเป็นเรื่องที่ต้องรับทราบ	3.44	0.957	สูง
3. เรื่องของการเมืองเป็นเรื่องที่ควรจะเกี่ยวข้องด้วย	3.34	0.937	ปานกลาง
4. ฉันติดตามข่าวสารการเมืองจากการอ่านหนังสือพิมพ์	3.27	1.015	ปานกลาง
5. ฉันอ่านข่าวการเมือง ข่าวราชการในหนังสือพิมพ์	3.22	1.047	ปานกลาง
6. ฉันติดตามข่าวสารการเมืองจากการฟังวิทยุ	3.03	1.151	ปานกลาง
7. ฉันติดตามข่าวสารการเมืองจากการดูโทรทัศน์	3.61	0.993	สูง
9. ฉันติดตามข่าวสารการเมืองจากอินเทอร์เนต	3.39	1.068	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 21 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ผู้นำทางการเมืองที่มีความซื่อตรง			
1. ฉันเชื่อมั่นว่า ผู้นำทางการเมืองมีความซื่อสัตย์	2.82	1.162	ปานกลาง
2. นักการเมืองไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับประชาชน	2.68	1.088	ปานกลาง
3. ฉันเชื่อมั่นว่านักการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีพฤติกรรมที่เชื่อถือได้	2.72	1.089	ปานกลาง
4. ฉันรับรู้ว่าตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ผู้นำทางการเมืองปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้แถลงนโยบายไว้	2.73	1.067	ปานกลาง
5. ฉันเชื่อมั่นในตัวนักการเมือง หรือผู้นำทางการเมืองของไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันว่า ปฏิบัติตามกฎระเบียบของรัฐธรรมนูญ	2.77	1.072	ปานกลาง
ผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถ			
6. ฉันเชื่อมั่นว่าผู้นำทางการเมือง หรือนักการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความรู้ความสามารถในการบริหารงาน	2.91	1.047	ปานกลาง
7. นักการเมืองไทยเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษา	3.08	1.044	ปานกลาง
8. ฉันเชื่อมั่นว่านักการเมืองไทยจะจัดการ แก้ไขปัญหาบ้านเมือง เมื่อเกิดเหตุการณ์วุ่นวายได้	2.86	1.090	ปานกลาง
9. ฉันเชื่อมั่นว่าผู้นำทางการเมืองไทยที่ได้รับเลือกมีความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานที่หลากหลาย	2.88	1.051	ปานกลาง
10. ฉันรับรู้ว่านักการเมืองไทยมีความตั้งใจจริงในการเปลี่ยนแปลงประเทศไปในทางที่ดี	2.88	1.087	ปานกลาง
11. ฉันเชื่อมั่นว่า นักการเมืองของไทยสามารถในสื่อสารและทำงานประสานงานกับต่างประเทศได้ดี	2.95	1.032	ปานกลาง
ผู้นำทางการเมืองที่มีความสม่ำเสมอ			
12. ฉันเชื่อมั่นว่า ผู้นำทางการเมืองของไทยสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของทุกฝ่าย	2.82	1.106	ปานกลาง
13. ฉันเชื่อถือว่า นักการเมืองของไทย มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	2.87	1.124	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 21 (ต่อ)

ความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
14. ฉันเชื่อมั่นในตัวผู้นำทางการเมืองของไทยมีการตัดสินใจที่แน่นอน ไม่โลเล	2.82	1.116	ปานกลาง
15. ฉันเชื่อมั่นว่า นักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองของไทยสามารถดูแลทุกข์สุขของประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างเท่าเทียม	2.77	1.145	ปานกลาง
ผู้นำทางการเมืองที่มีความจงรักภักดี			
16. ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ฉันเชื่อมั่นว่า นักการเมืองหรือผู้นำทางการเมืองของไทย ตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ	2.86	1.096	ปานกลาง
18. ฉันรับรู้ว่า ผู้นำทางการเมืองของไทยแจ้งให้ประชาชนทราบถึงประสบการณ์การทำงาน ผลงาน และประวัติการศึกษาของตนเอง	2.93	1.090	ปานกลาง
19. ฉันเชื่อมั่นว่า นักการเมือง พรรคการเมืองของไทย ทุ่มเทการปฏิบัติงานเพื่อประเทศชาติ	2.79	1.084	ปานกลาง
ผู้นำทางการเมืองที่มีความเปิดเผย			
20. ผู้นำทางการเมือง มีการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้จากการประชุมให้ประชาชนได้รับทราบ	2.80	1.021	ปานกลาง
21. นักการเมือง ผู้นำทางการเมืองของไทย ให้ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานทุกหน่วย	2.80	1.034	ปานกลาง
22. ผู้นำทางการเมืองของไทยให้โอกาสประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของรัฐบาล	2.87	1.090	ปานกลาง
23. นักการเมืองไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันมีความรับผิดชอบต่อความผิดพลาดที่เกิดขึ้น	2.83	1.123	ปานกลาง
24. นักการเมืองของไทยเปิดโอกาสประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น คัดค้านการทำงานของตัวเอง	2.85	1.104	ปานกลาง
25. ฉันเชื่อถือผู้นำทางการเมืองของไทยว่าเปิดเผยข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้นให้ประชาชนทราบตามความเป็นจริง	2.73	1.128	ปานกลาง

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 22 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความศรัทธาที่ประกอบด้วยปัญญา			
1. ฉันจะเลือกผู้นำทางการเมือง ที่มีความสามารถ	0.84	0.367	-
2. ฉันจะอธิบายด้วยเหตุผลทุกครั้งที่มีโอกาส หากมีคนพูดหรือเข้าใจในนักการเมืองที่ฉันชื่นชอบไปในทางที่ไม่ดี	0.82	0.386	-
3 .ฉันรู้สึกเฉยๆ ในตัวนักการเมือง หรือผู้นำทางการเมือง โดยจะมองที่ผลงานมากกว่า	0.77	0.423	-
4. ฉันชื่นชมนักการเมืองที่มีความรู้ และความสามารถ เพราะเชื่อว่า จะสามารถบริหารประเทศได้	0.77	0.421	-
5. ฉันเชื่อว่าผู้นำการเมืองที่ดีต้องให้ประชาชนมีส่วนในการตัดสินใจ	0.74	0.436	-
6. ฉันรู้สึกว่า การเมืองเป็นเรื่องใกล้ตัวที่ต้องเอาใจใส่	0.59	0.492	-
7. ฉันเชื่อว่าช่องทางที่ทางรัฐบาลได้กำหนดไว้ เช่น เบอร์โทรศัพท์ ทางจดหมาย ฯลฯ สามารถเป็นสื่อกลางให้ประชาชนได้เสนอปัญหาต่างๆ ถึงรัฐบาลเพื่อนำไปพิจารณาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้	0.62	0.486	-
8. ฉันไม่เข้าข้างพรรคการเมืองหรือกลุ่มการเมืองใดเป็นพิเศษแต่จะมองถึงความสามารถและผลงานของกลุ่มเหล่านั้น	0.65	0.477	-
9. ฉันเชื่อว่ามีวิธีการที่สามารถแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองให้รัฐบาลหรือทางราชการรับฟังได้โดยไม่ใช้วิธีการชุมนุมหรือการประท้วง	0.63	0.484	-
10. ฉันเชื่อว่านักการเมืองทำงานหนัก เสียสละเพื่อประเทศชาติ	0.27	0.442	-
11. ฉันเชื่อว่า ไม่ว่าจะเป็นผู้นำทางการเมืองที่เป็นผู้หญิงหรือเป็นผู้ชาย สามารถเป็นผู้นำทางการเมืองได้ขึ้นอยู่กับความสามารถ	0.70	0.459	-
12. ฉันเชื่อถือผู้นำทางการเมือง เพราะรับรู้จากผลงาน	0.67	0.472	-
13. ฉันเชื่อว่าการปรองดองทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้ ต้องทำใจให้ว่าง ไม่มีอคติต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคล	0.72	0.449	-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 22 (ต่อ)

ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
14. ฉันเชื่อว่าประชาชนเลือกผู้นำทางการเมือง จากความสามารถของบุคคลนั้น	0.70	0.459	-
15. ฉันยกย่องผู้นำทางการเมืองที่มีความสามารถในการบริหารประเทศ	0.84	0.368	-
16. ถ้ามีคนชักชวนฉันไปร่วมการชุมนุม ฉันจะเข้าร่วมการชุมนุมเพื่อฟังความคิดเห็น รับข้อมูลที่หลากหลาย	0.75	0.432	-
17. ฉันเชื่อว่า ทุกคนสามารถมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันได้ แต่ต้องแสดงพฤติกรรมออกให้เหมาะสม	0.81	0.391	-
18. ฉันรับฟังคำปราศรัยของนักการเมืองทุกฝ่าย	0.61	0.487	-
19. ฉันชักชวนให้ผู้อื่นเลือกผู้นำทางการเมืองที่ฉันชอบ ด้วยการอธิบายข้อดีของผู้นำทางการเมืองคนนั้น	0.74	0.438	-
20. ฉันจะไปเลือกตั้งตามหน้าที่ของตัวเอง ในระบอบประชาธิปไตย	0.71	0.453	-
21. ฉันชื่นชอบผู้นำทางการเมืองหรือพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง แต่ไม่ก้าวก่ายสิทธิ์การตัดสินใจของผู้อื่น	0.68	0.465	-
22. ฉันจะวิเคราะห์เหตุผลก่อน เมื่อมีคนพูดถึงผู้นำทางการเมืองที่ฉันชื่นชอบไปในทางที่ไม่ดี	0.72	0.449	-
23. ฉันเห็นว่าประชาชนคนไทยคนจะมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้น ไม่ปล่อยให้ผู้นำทางการเมือง และรัฐบาลตัดสินใจเพียงฝ่ายเดียว	0.60	0.490	-
24. ถ้าฉันต้องเข้าร่วมรับฟังการชุมนุมทางการเมือง ฉันจะเข้ารับฟังทุกฝ่าย	0.77	0.422	-
25. ฉันเชื่อว่านโยบายการพัฒนาการศึกษาให้กับประชาชน จะทำให้ประชาชนมีความสุข	0.69	0.464	-
ความศรัทธาที่ประกอบด้วยอารมณ์			
1. ฉันจะเลือกผู้นำทางการเมือง ตามที่ฉันชอบ	0.16	0.368	-
2. เมื่อมีผู้กล่าวถึงนักการเมืองที่ฉันชื่นชอบ ไปในทางไม่ดี ฉันจะรู้สึกไม่ชอบและพูดโต้แย้งทันที	0.18	0.386	-
3. ฉันรู้สึกชื่นชอบในตัวนักการเมือง หรือผู้นำทางการเมืองคนใดคนหนึ่งเป็นพิเศษ	0.23	0.423	-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 22 (ต่อ)

ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
4. ฉันชื่นชมนักการเมืองที่มีชื่อเสียง มีเงิน และมีอำนาจ เพราะเชื่อว่าจะสามารถบริหารประเทศได้	0.23	0.423	-
5. ฉันเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองที่ดีจะต้องใช้หลักประชานิยม แล้วให้ประชาชนตัดสินใจเรื่องต่างๆ ตามที่ตนต้องการ	0.26	0.436	-
6. ฉันรู้สึกว่า การเมืองเป็นเรื่องสกปรก ไม่ควรเข้าไปยุ่งเกี่ยว	0.41	0.492	-
7. ฉันเชื่อว่าการชุมนุมหรือการประท้วง เรียกร้องต่างๆ เป็นช่องทางที่จะเสนอให้รัฐบาลรับฟังถึงปัญหาได้	0.38	0.486	-
8. ฉันมีความชื่นชอบหรือเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง กลุ่มการเมืองหนึ่งเป็นพิเศษ	0.35	0.478	-
9. ฉันเชื่อว่าการชุมนุมหรือการประท้วงเป็นวิธีในการแสดงความคิดเห็นและความต้องการของตนเองที่ดีที่สุด	0.38	0.485	-
10. ฉันเชื่อว่านักการเมืองเป็นบุคคลที่ เห็นแก่ตัวและคดโกงเมื่อมีโอกาส	0.73	0.443	-
11. ฉันเชื่อว่าผู้นำทางการเมืองที่เป็นผู้หญิง ไม่สามารถบริหารประเทศได้ดีเท่ากับผู้ชาย	0.31	0.546	-
12. ฉันเชื่อถือผู้นำทางการเมือง เพราะความชอบส่วนตัว	0.33	0.472	-
13. ฉันเชื่อว่าการปรองดองจะเกิดขึ้นได้ ต้องมีแนวร่วม เพื่อต่อต้านบุคคลหรือกลุ่มบุคคลฝ่ายตรงข้าม	0.28	0.449	-
14. ฉันเชื่อว่าประชาชนเลือกผู้นำทางการเมือง ที่มีวาทะและลีลาที่ถูกใจ	0.30	0.459	-
15. ฉันยกย่องผู้นำทางการเมืองที่ใช้อำนาจ เงินทุนในการบริหารประเทศ	0.16	0.368	-
16. ถ้ามีคนชักชวนฉันไปร่วมการชุมนุม ฉันจะเข้าร่วมการชุมนุมเพื่อความสนุกสนาน	0.25	0.432	-
17. ฉันเชื่อว่า ทุกคนสามารถมีความคิดทางการเมืองที่แตกต่างกันได้ แต่ต้องมีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งที่ได้รับชัยชนะ	0.19	0.393	-
18. ฉันรับฟังคำปราศรัยของนักการเมืองที่ฉันสนใจ	0.38	0.487	-
19. ฉันชักชวนให้ผู้อื่นเลือกผู้นำทางการเมืองที่ฉันชอบ ด้วยวิธีการซื้อเสียง	0.26	0.437	-
20. ฉันจะไปเลือกตั้งตามที่มีพรรคการเมืองมาร้องขอหรือมาชักชวน	0.29	0.453	-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางผนวกที่ 22 (ต่อ)

ความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมืองรายข้อ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
21. ฉันชื่นชอบผู้นำทางการเมือง พรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่ง และเต็มใจที่จะโน้มน้าวบุคคลอื่นให้ชื่นชอบ	0.32	0.465	-
22. ฉันรู้สึกต่อต้าน เมือมีคนพูดถึงผู้นำทางการเมืองที่ฉันชื่นชอบไปในทางที่ไม่ดี	0.28	0.450	-
23. ฉันเห็นว่า การเมืองเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก ทำความเข้าใจได้ยาก จึงควรปล่อยให้เป็นหน้าที่ของผู้นำทางการเมืองและรัฐบาลเท่านั้น	0.40	0.490	-
24. ถ้าฉันต้องเข้าร่วมรับฟังการชุมนุมทางการเมือง ฉันจะเข้ารับฟังเฉพาะฝ่ายผู้นำทางการเมืองที่ฉันชอบ	0.23	0.422	-
25. ฉันเชื่อว่า เงินของนักการเมือง จะทำให้ประชาชนมีความสุข	0.31	0.464	-

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาคผนวก ง

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบสอบถาม

อาจารย์ศาสตรินทร์ ตันสุน	อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ – นามสกุล	นางสาววิภาวี เหมาะงาม
วัน เดือน ปี ที่เกิด	1 เมษายน พ.ศ. 2530
สถานที่เกิด	จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2552 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ สาขาคหกรรมศาสตรศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์